

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת בשלח תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

סנהדרין. נגמר הדין – פרק שישי דף מז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

אבל חלב והפרשי קרבן. כה' ב' כ"ב נסבה ונדרחה הוא והוי מצי' לאשמעינן רבנן דאפי' הוי דת הפרשי קרבן הוי דתי ואע"ג דרתי ומעיקרא דתי דתי בשמיטת' ליה לוי יתכן בפי' קדקדושי (ד. ו. וש) גבי בהמה לש שני שותפין ורבותא הוא טפי מדרחי מעיקרא בדרכה כפי' לולב הגזול (סוכה דף ג' ו. וש) דאפי' מאן דאתי ליה דתי מעיקרא לא הוי דתי מורה בנראה נדרחה דתי דתי הוא

חלבי חלב והפרשי קרבן. כה' ב' כ"ב נסבה ונדרחה הוא והוי מצי' לאשמעינן רבנן דאפי' הוי דת הפרשי קרבן הוי דתי ואע"ג דרתי ומעיקרא דתי דתי בשמיטת' ליה לוי יתכן בפי' קדקדושי (ד. ו. וש) גבי בהמה לש שני שותפין ורבותא הוא טפי מדרחי מעיקרא בדרכה כפי' לולב הגזול (סוכה דף ג' ו. וש) דאפי' מאן דאתי ליה דתי מעיקרא לא הוי דתי מורה בנראה נדרחה דתי דתי הוא

אמא כישן דמי. לא לנמי כישן דישן חיי אפי' בשעה שהוא ישן כדתני בפרק כל הגט (גיטין דף כ"ב) וירושלמי איתא נדרחה דתי מעיקרא דתי דתי בשמיטת' ליה לוי יתכן בפי' קדקדושי (ד. ו. וש) גבי בהמה לש שני שותפין ורבותא הוא טפי מדרחי מעיקרא בדרכה כפי' לולב הגזול (סוכה דף ג' ו. וש) דאפי' מאן דאתי ליה דתי מעיקרא לא הוי דתי מורה בנראה נדרחה דתי דתי הוא

ואמא כישן דמי. לא לנמי כישן דישן חיי אפי' בשעה שהוא ישן כדתני בפרק כל הגט (גיטין דף כ"ב) וירושלמי איתא נדרחה דתי מעיקרא דתי דתי בשמיטת' ליה לוי יתכן בפי' קדקדושי (ד. ו. וש) גבי בהמה לש שני שותפין ורבותא הוא טפי מדרחי מעיקרא בדרכה כפי' לולב הגזול (סוכה דף ג' ו. וש) דאפי' מאן דאתי ליה דתי מעיקרא לא הוי דתי מורה בנראה נדרחה דתי דתי הוא

ואמא כישן דמי. לא לנמי כישן דישן חיי אפי' בשעה שהוא ישן כדתני בפרק כל הגט (גיטין דף כ"ב) וירושלמי איתא נדרחה דתי מעיקרא דתי דתי בשמיטת' ליה לוי יתכן בפי' קדקדושי (ד. ו. וש) גבי בהמה לש שני שותפין ורבותא הוא טפי מדרחי מעיקרא בדרכה כפי' לולב הגזול (סוכה דף ג' ו. וש) דאפי' מאן דאתי ליה דתי מעיקרא לא הוי דתי מורה בנראה נדרחה דתי דתי הוא

ואמא כישן דמי. לא לנמי כישן דישן חיי אפי' בשעה שהוא ישן כדתני בפרק כל הגט (גיטין דף כ"ב) וירושלמי איתא נדרחה דתי מעיקרא דתי דתי בשמיטת' ליה לוי יתכן בפי' קדקדושי (ד. ו. וש) גבי בהמה לש שני שותפין ורבותא הוא טפי מדרחי מעיקרא בדרכה כפי' לולב הגזול (סוכה דף ג' ו. וש) דאפי' מאן דאתי ליה דתי מעיקרא לא הוי דתי מורה בנראה נדרחה דתי דתי הוא

רעיה כמו בעיר נדרחה וירחי אפי' דמיס. תוספות

שאינן קוברין רשע אצל צדיק, דאמר רבי יהודה בר הלל הלכתי בארץ מצרים וראיתי את הקבר של פלוני ושל פלוני אשר האיש עשה כבוד לאישו ויגע האיש בעצמותו אלישע, וחי, וקם על תרילו'. אמר ליה רב פא, ודילמא לאישו יחי נא פי שנים ברחוק א'ל'. אמר ליה, אי הכי, היינו דתניא, על תרילו עמד, וליבתו לא הלך. אלא, ייתי נא פי שנים' היכי משכנת לה דאתתא'. אמר ליה רבי יוחנן, שריפא צרעת נעמן, שהיא שקולה פמות. דכתיב 'אל נא תהי פמות'. וקם שאין קוברין רשע אצל צדיק, כן אף קוברין רשע המור אצל רשע קל. וליהיקו ארבע קברות? שני קברות, גמרא גמירי לה. אמר עולא אמר רבי יוחנן, אבל חלב והפרשי קרבן, והמיר דתו וחור בו, הואיל ונדרחה דיהה. איתמר גמי, אמר רבי ירמיה אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן, אבל חלב והפרשי קרבן, ונשתתפו וחורו ונשתתפה, הואיל ונדרחה דיהה. וצריקא, דאי אשמעינן קפיתתא, משום דהוה דחה נפשיה בידים, אבל האי דמיליקא אמ דתי, אימא כישן דמי. ויא אשמעינן כהא, משום דאין בידו לחזור. אבל התם בידו לחזור, אימא לא. איציקא, אמר רב יוסף אף אנן נמי תנינא, הוי בה קדשים, קדש משום במוח' ימותו. דרמי בר ברקא, ויתרין בה, אמאי ימותו, כיון דאיציקול היה לה פפורה, ולפיסקו במוחה, לא, משום דאמרין הואיל ונדרח דיהה. אמר ליה אביי, מי סברת מה ממוח רשעו הויא ליה פפורה, מה ממוח רשעו לא הויא ליה פפורה, דתי גב אפי' רב שמעיה, יכול אפילו פירשו אבותיו מפדפי ציבור, ופמא, תלמוד לומר 'בעמיו', בעושה מעשה עמו. אמר ליה רבא, מי קא מדרמי, דהרג ממוח רשעו, למת ממוח רשעו. מה ממוח רשעו, כיון דכי אורחיה קפיתו, לא הויא ליה פפורה. דהרג ממוח רשעו, כיון דלאו כי אורחיה מירת, הויא ליה פפורה. תנע, דכתיב 'למוחו לא יאסרום ברא גוים בנחלתך סמאוא את היכל קדשך [וגו']' תננו את נבלת עבדך מאכל לעוף השמים בשר חסידך לחיתו ארץ'. מאי עבדך, ומאי חסידך. לאו חסידך, חסידך ממש. עבדך, תנך דמחייבי דינא דמעיקרא, וביון דאיציקול קרי להו עבדך. אמר ליה אביי, מי קא מדרמית דתי

גביו בעינו נמאם. במוחה (כד) כתיב מי יעלה בהר ה' נקי כפיס ובר לבב וגו' וקושבו נמי גא: על מטה של חבלים. דרך ביון כפיס משה אביו רשע וכוהו לעני כד כרי שתייסרו האחרים ולכבוד עצמו לא חש ומפני כבוד אביו נמי ליכא למישור ונשיא בעמך כתיב (שמות בב) כשיעור מעשה עמך נבוח בעיניו הוא עצמו

תבוח ונמאס ופני עצמו של חכבשו בבערה בבערה בבערה וכן חשכו עושין במוקד קדושה ה' אל מורת כבוד שעושין למת אינו שלו אלא של חיים מט עבד הכי למע קדוה את החיים: אל תפסונו בעיירותי רבינו משה צוה את בניו בכתובת (דף ק.ג) בהנשוא אל הספרות שותליתכו את ארנו למקום קבורתי דרואו מת בפעופי קבורתו

בבית שערים אל תפסונו בעיירות קטנות שתעברו עליהן אלא בכפרים גדולים איציק אינשי טובא ומיכפי מעיירות נמי להתם: מאי לאו כדכירי של אלאמא קרובי דעבדי ליה דתרו להו: ומכתי ליה למת. תרגומו של מלך: כי אמר חטאת לא תלין: ורבינו נמי שאר כל המתים היינו כי משוה ליה לדחייה בעלמא דלא איכפת ליה ביה

והיינו בנין דיומא דתלו אבא אבא חבא דליתמקרו ביה קרובי לאו ביון הוא לדחייה: לשמע. כמו (שמואל א טו) ושמה שאל לשון אספה הספרות: סימן וי' ושמע למת. שבמערען ממנו שבוה' לאחר מיתה דיש לו כפרה בקר: ש"י יקרא ושכני הוא.

דאי יקרא דשכני אמאי מוכפר במוחה: וחי ויסק על רגלי. אורח הנכר נביא השקר היה הוא הנביא אשר השיב את עינו לאכול ולשתות בבית אל ונגעש עינו על ידו והמיתו הארי ומשתמ לאחר ימים קבורתו אצל אלשע רלע. אורח הנכר המקום שיקבר אצלו והחיהו נא פי שנים. אלוהי הדיה את המת והיה לו לאלישע לחחות בנין מתיים אותו לא החיה אלא בנה של שומתי: לא חלף. ואי משום ברכתא דאילוהי הוא הכי מקיימת כבה: וכשם שאין קוברים בו'. לפרוש טעמא דמתני' מחדר לפרכי נתקנו שתי קברות שתי קוברין נסקלו ונשרפין שדן רשעים חמורים אצל הדתין ונתקנו שתי קברות אצל קלים וליהיקו ארבע. דהא נשרפין אצל נסקלון קלים הם: גמרא גמירי לה. הלכה למשה מסיני: הואיל ונדרחה. הקרוב כששמיר דתו דאין מקבלין קרבן מן המומרים כדתינא

מנה' ערש' לזממה בשותפת תולין בפי' דף (ה) שטה נמי לאו בר כפרה היא דיקריב אתו לרצנו כתיב (ויקרא א:) כישן דמי. ככל אדם היה הישנים בלילה ואינו נדחים כהו לאור שטתה. אבל חתם. דיש ברד לחורה אימא לא. הוי דחיהו חו בתו קדשים. בער נדרחת איתן נשרפין עם שלחה כדתיב (ברם ג) שלחה ואל ששל שטת ומתו מיקרב לא קרבו משום דכתיב (משלי כא) זבח עולות תועבה ואם קדשי מנחב דן ואפילו עולות ושלמים נרבה ימותו: חרש ברך ובית יפרו. משאר ברך הבית והפרה אותם יאכלם שהרי לא נאסרו דלאו דיהוה וזו ומרקני ימותו שימ' משום דנדרחו מהקרה בשממורו בעליהן דלא דוממר לע"ז לא מקבלין שום קרבן מניה כדאמר'

אביו ואמו של כח: מרבי צבור. כגון מומר: ויסא' להם במותם ל' (ויקרא כא) לנפש לא יטמא בעיניו כי אם לשאר וכו' בעושה מעשה עמו יטמא לו ואם לאו אל יטמא אפי' לשאר אלאמא אל כיפרה לו מיתתו אם לא חור בו.

הכח שחוטק (תולין דף ה:) דהואיל ונדרחו ידוח. דאי זכוח ובסו רשעים אית כיון דאיציקול אית להו כפרה: יכול פירשו. יטמא אפי' לשאר אלאמא אל כיפרה לו מיתתו אם לא חור בו.

הכח שחוטק (תולין דף ה:) דהואיל ונדרחו ידוח. דאי זכוח ובסו רשעים אית כיון דאיציקול אית להו כפרה: יכול פירשו. יטמא אפי' לשאר אלאמא אל כיפרה לו מיתתו אם לא חור בו.

הכח שחוטק (תולין דף ה:) דהואיל ונדרחו ידוח. דאי זכוח ובסו רשעים אית כיון דאיציקול אית להו כפרה: יכול פירשו. יטמא אפי' לשאר אלאמא אל כיפרה לו מיתתו אם לא חור בו.

הכח שחוטק (תולין דף ה:) דהואיל ונדרחו ידוח. דאי זכוח ובסו רשעים אית כיון דאיציקול אית להו כפרה: יכול פירשו. יטמא אפי' לשאר אלאמא אל כיפרה לו מיתתו אם לא חור בו.

הכח שחוטק (תולין דף ה:) דהואיל ונדרחו ידוח. דאי זכוח ובסו רשעים אית כיון דאיציקול אית להו כפרה: יכול פירשו. יטמא אפי' לשאר אלאמא אל כיפרה לו מיתתו אם לא חור בו.

1 משיבתם הגולה פי' הקניט הוא דף הנתון לארון לכסוי ואותו שבהפנתו קרוי דופק
2 והקשה רבי דאמרמין דף פי שמונו (ברכות דף ט) דארי' אלעזר ברבי
3 צדוק מדרגין היינו על גבי ארובות לקראת מלכי ישראל ואי כיוסו ארץ הוא גולל ארץ
4 קא מטמא דקא דרשין בפי' בהמה המוקשה (תולין דף עב.) וכל אשר יגע על פני השדה
5 לרבות גולל ודאכל הוא טמא בארץ ריבון
6 דגולל מטמא בארץ ולמנוחה בוקעת ועלמה פי'
7 מפרשים טעמי' דגולל מטמא באולה מימי היד
8 יכילום דהלג ולטמאות בעצמן מגולל כדאמרין
9 במסכת שמוות (פי"ד) כל שאין הניזר מגלה
10 עליה אין כהן מיוחד עליה ואומר ר"ת
11 דמשבטתא היא דהא רביעית דם דאין הניזר
12 מגלה עליה ודאין בוקן מיוחד עליה ואין זו קשיא
13 דשם טומאה אלא כפי למיזמז במסכת שמוות דעל
14 חצי לוג דם ניזר מגלה ולא אלא למעוטי אלא
15 כלים הנוגעים במת דאין ניזר מגלה ואין כהן
16 מיוחד ועוד קשה לר"ת דמדמרבינן ליה מעל
17 פני השדה ששעמ שזואא מגולל וסתם כיוסו
18 ארון טמון הוא ויש מפרשים דלא מרבינן ליה
19 כיוסו ארון לשם גולל אלא כשהוא מגולל ליה
20 כשהוא טמון השתא נתיא ודאית דמדלגין היינו
21 ומדאורי' בפי' דרעיובי' (דף טו) כל
22 דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו גולל
23 לקבר ואין דף לעשות כיוסו ארון בעליל חיים
24 ומדור' אשכנז מירמי' הש"ס ברבב מצאנו כיוסו
25 בפי' בהמה המוקשה (תולין דף ע.) הרביק שני
26 דהיינו יצא מזה הנכנס לזה ומפרש ר"ת דגולל
27 הרמיהו אלא גרול מלשון גוללו את האבן
28 (בראשית טב) שנגזר על הקבר למינן והא
29 מצבה דרכיב (שם לה) היא מצבת קבורת רחל
30 וארון האבנים שנגזרין בערצין שהאבן גרולה
31 יושבת עליהם של חבבר על המת בקראין
32 דופק קוש ריש בהמה למינן דע שימצא אבן פן
33 יאבד מקום הקבר והדאית דמדלגין לא ידע שם
34 מצבה ובי' דהיא דליבא גולל מנימת חייאל
35 דמביטו מימי חייאל שחיסתוס הקבר בחייתיה
36 **איתבייה** החוצב קבר פי' דסלקא דעתך
37 דהוא חדין לצורך אורי היינו
38 טעמא אלא כפי למיזמז בשום כבוד אבין
39 כדלמקם דאי במחובר לא מיתסר כלל בעלמא
40 משום כבוד אבין אין לאסור'
41 **מאי** טעמא לא גמר מעגלה שרופה. תימה כי
42 טעמא נמי מעגלה שרופה את אמר ר' יוחנן
43 בפרק אותו ואת בנו (תולין דף פב.) ערפחה
44 אוסרתה רבא פסיק רבי יוחנן בר מישל ועוד
45 הקשה רבי'א אמאי לא קאמר רבא מיט' כלל
46 אמר באבין בדתיא לישנא רגיל הש"ס כלל
47 דוכותא ויש לפרש דרבי'א קאמר מיט' לא גמר
48 מעגלה שרופה לטעמיהו אבין נמי מאי טעמא לא
49 גמר מעגלה וזה לטעמיהו פי' כי מעגלה וזה
50 עצמה שאסורה מיד מיהו פירש הקונטרס
51 דעבדו שם לא איירי בעגולה וזה
משמשך

1 הרוגי מלכות. הני דרגוס. הרוגי ב"ד. עיר גדתח: פיתה וקבורה בעינן. אי נקברו
2 מכפרת מיתתן עליהן ולעולם טעמא דנקיט עיר גדתח משום דהואיל ונדחו ידיו
3 הוא: **רב איש אמר**. לעולם לא עיבול הבשר אלא בעירא דחביבת הקבר
4 פורתא וטעמא דלא היו מתאבלים משום דאבילות מסתמת הגולל חייאל כדנתיא
5 אבלו מגלזין גולל הוא זהו הדין הנתון על
6 הארון לכסוי ואותו שבהפנתו קרוי לית דופק
7 הואיל ונדחו. שלא נראו להחאבל בשעת
8 ההחלת אבילות ידיו אף לאחר שמאן ואעיג
9 דגבי קובר את מתו ברגל תמן (מ"ק דף טו)
10 הרגל כדאמרין תתם כל שהוא משום עסקי
11 רבים אין הרגל מפקסין: **אי חבי**. לענין
12 קבורת אבותיו למה לי להמתין עיבול
13 הבשר: משום דלא אפשר. לטילו משום
14 דנבקע כריסו ומסרת: **לאישתא בת יומא**.
15 ביום ראשון של חן מתרפאין באותו עפר:
16 **אמר** ליה לטמא. משום דמת וכל תכל
17 דנקבר בו אסוריו נהגתו יומא דגמר שם שם
18 מעגלה ערופה כדלמקם: **יאות עקדין**.
19 דנפרש לקמן שהקרקע אינא נאסר: **י"ז לא**
20 **מיתסרא במחובר** דקרקע. דכתיב אלחיהם
21 על התיבה ולא התיים אלחיהם: **החוצב**
22 קבר לאביו. משמת: לא יקבר בו. הבן
23 ועלמית דכיון דהחונן למת נאסר בכל הנאה
24 וקסיד דהיה נמי אף חבבו לצורך איש אד
25 ואורחא דמילתא נקט **בבב** בנין. שבטא
26 למעלה מן הקרקע (יהודי תלוש) דבוחתה
27 לע"ז בית שבטא מחתלה לע"ז אסור תלוש
28 ולכפוח חבברו יהודי תלוש לענין ע"ז וקבר נמי
29 איתקש לע"ז: קבר חדש. ולא למת החונן
30 אלא חבבו סתם ולכשימתו לא מת קברנו בה
31 שלשה קבורות. חוקים בהלכותיהן: קבר
32 **הנמצא**. אלא שהיה חושש עליו השדה
33 שלא צדה מעולם לקבורו שם ובגולה נקבר
34 שם: קבר חידוין. ענקבש שם מדעת בעל
35 השדה: קבר המיוק את הרבים. שקבור
36 במקום הילוך רבים ומשמאין באולה: פורת.
37 לפנותו שלא קנה את מקומו: מקומו מותר.
38 שניתלו משם לא גזרו על זה והבנתא נמי
39 מותר ואעיג' דאסורא דאורייתא הוא דאין
40 חרות קבר עליו: מקומו פטור. גזירה דרבנן
41 היא עגורו וטמאה חולשת על הקבר כך
42 שלא פינוהו: קבר המיוק את הרבים. יתק
43 רשות לפנותו מפני נזק של רבים: פינוח
44 מקומו שזור. דלא גזרו עליה מפני הנזק
45 ומיהו אסור בתנאה דאסורא דאורייתא
46 הוא ולא פקעא: פת מצוה קנה מקומו.
47 מתאנים הוא שהתנה ידועש בביתו לאין
48 בפרק מרובה (כ"ק דף פא.) האוגי בניד
49 למת. לאור שמתה חמשה. שחומיני כבך
50 ונקרא שם המת עליו מילתא היא. כאילו
51 כרו בו שם שם. מריים כתיב (מכדבר כי)
52 ונתת שם מריים ועקבש שם ובע"ז כתיב
53 (דברים יב) אשר עקבש שם הגויים: עלה
54 ערופה כהונתה מיתסרא. דקיל' יירדתה
55 לנחל איתון היא אסרתה כדקדושין (דף נו.) ובכריתות (כה.) ע"ז כהונתה לא מיתסרא
56 להדידת דתניא במס' ע"ג (דף מד.) האומר בית לא לע"ז שור זה לע"ז מותר שאין
57 הקדש לע"ז:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

סנהדרין. נגמר הדין – פרק שישי דף מח עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קצנז

1 משמשין. של מת: משמשין. של עבודה ורה: נגמרינן. דלא מיתריה בחומנה דהאי
2 קרא אשר עבדו של כמשמשין עבודה ורה מוקמינן להו במס' ע"ז (דף נא) והניא
3 אבד תאבדון את כל המקומות בכלים משמשו בון לע"ז הכותב מדובר דאילו
4 מקומות ממש לא מיתריה דבתיב אלהיהם על החרים ולא החרים אלהיהם יכול
5 יהו נאסרין מיד משעת חומנה ת"ל אשר
6 עבדו של משמשין ואוקף ימיה דאורייהו
7 שדרך היהודים לעשות כן אבל ע"ז אסורה
8 לעבוד אף לבני נח הלכך לא מיתסרא
9 תשמיש ירידה בהנאה אף בהזמנה דילמא
10 מהירי ביה ולא משמשו ביה עבודה ורה
11 כפה. עניקה: שהוא פטא מדרם. שאף הוא
12 ראע למדרס פנמי' שנקפלוה וישבת עליו
13 נאסר עבדו ולא מיתריה עליה ונתתו כפלי'
14 תורה: מותר מן המדרם. בלא שום טבילה
15 דבטיל ליה שם מדרס דאמרין לו עמוד
16 ונעשה וילתבחו ואינו מטמא עור אדם
17 וכלים אבל שם כלי עליו שאף אסור
18 הספרים מטמאות טומאה במגע זה הרי גנג
19 בעלגה ביה מדרס ושטבדו שם מדרס
20 מנעו מימי ערוך כלי הוא ונשאר עליו
21 טומאת מגע שדור הוא ראי לה מדרגתי
22 טהור מן המדרס בחומנה בהנאה אלמא
23 חומנה בהנאה היא: דג' ל"ל נתתו וכרתה
24 כרדב סהמא. כלומר למע' לי תהירוהו ותיגי
25 בכריתו לחדיה דהא איכא מעשה ומשני
26 כרדב סהמא דאמר תהירוהו בעיניו וכרתה
27 אקראי בעלמא הוא אחר: דהוה אומניה ולא צר
28 ביה. חומנה לא מילתא הוא צר ביה ולא
29 אומניה אקראי בעלמא הוא ואבני פלני
30 עליה דר' סהמא ואית ליה חומנה מילתא
31 היא חרבו אומניה אע"ג ולא צר ביה
32 (וברייתא) נתתו דוקא קאמר ולא בעי
33 כרתה: צר ביה אי אומניה אין לא אומניה
34 לא דאקראי בעלמא הוא: נפש. בנין שעל
35 הקבר שבנאו לשם לו כשמימותו לקבר בו
36 דימוס. נדבך של אבנים: אכור. אלמא
37 חומנה מילתא היא: א"כ צריכא. האי הויסר
38 אלא לאשמועינן דאע"ג דנפיה למת לאסר
39 זמן מותר הקבר הקבר אסור בהנאה משום
40 הוסיף הד"ל חומנה ומעשה דאי לא הוסיף
41 שרי אי פניה הד"ל כצר ביה ולא אומניה
42 אמ' היה מכורו. לאותו דימוס: לא יקבר בו.
43 אלמא חומנה מילתא היא: משום כבוד
44 אביו. ש' לחוש בלא משום אחר: הנאה
45 ליכא נבג אמ' חבוב לשם את אחר מתחילה
46 לא: הווצב אבנים. מן החר לבנות בון קבר
47 לאביו ולא בנה הריה זה כו'. מ"י לאיני' מ'
48 איכא לריה'. אפי' אביי לא קאמר אלא
49 באור דאמר חזי עובד טבל שחיהו שעת
50 לארוג בגד למת לא אמר דתהיה חומנה:
51 קבר חיש. השתא קס"ד אפילו זמנא למת
52 לא הטיל לא. דהיינו דהמוקי' ח"ה אע"ג דהא
53 הטיל. קבר חיש דאקמר שחבובו באור
54 או סתם לשבעטרך והאי דאקמר הטיל
55 משום דבעי לאשמועינן דגבל תופס קברו
56 לאסורו אף ע"ג שפינהו: דר"ש ב'.
57 אחרים: מותר המת. גבו לשם מת פלוגי לירושוי. ליהנות מן אלמא חומנה לאו מילתא היא: איכא סיפא. ארמית לה מרישא סייעיה מסיפא: לא ינע ביה, כדמרש
58 יעשה לקמך דימוס. בנין. וילוק. ק"י: מתריץ לטעמיה. לאוקומי כולל גנאי כוחותיה: דלא חזי ליה. שאינו צריך להוציא בו דהיינו מותר: מספקא ליה. הלכך בלא דעת וירושן
59 טעמו דימוס דימוס לא תפיס ומתפסת לו לירושוי: לאו מילתא היא. וטעמיהו דר"מ נהו לא משום אסוריה הנאה היא אלא על שום שנבחה בעלמא ערוך כביתו
60 אותם שבמה: ס"ב. מתים אחילה מיתתהו ונחא ליה שבוהא לאר מיתתהו ונחא וירושן: מותרין בו בליים. ורוקח גביהו: עליו יותר מן החר המצט' עליו חבובו
61 ומזמתו ערין מתכוונין לאסור את כל מונגם עליה: פצוה על אחרים. הרואין אותם להצילם וילטינן מעליו דאין השבת אבידה גדול מזה אלמא חומנה לאו מילתא היא
62 דאי מילתא היא ליכא הוצלה:

1 **משמשין** ממשמשין נגמרינן. מיהו מת מצוה נפיה ילפינן מעגלה ערופה כדאייתא
2 בפ"ב דמסכת ע"ז (דף כטו: ושם) ואי' ועודו של מת מי גרע מתורביקין
3 דאמר'י בהער' הרומב (חולין ע"ז קכב). דבר תורה ער טהור ונפיה מי אמר טהמ
4 מפני שלא יעשה אדם מעור אביו ואמו ששיחוק לחמור אלמא ליכא איסורא דאורייתא
5 **משמשין ממשמשין**, נגמרינן. **לאפוקי עגלה ערופה**,
6 **דהיא נגפה קדושה**. ואפי', **מאי נעמא לא גמר**
7 **מעבודת פוכבים**. אמר ק"ך, **מיד דאורחיה ממיד**
8 **דאורחיה נגמרינן**, **לאפוקי עבודת פוכבים דלאו**
9 **אורחא**: (ס"מן פפ"ה, נפש"ה, דהצ"כ"ה, נכ"ס"א,
10 **דאומניא**) **מיתבי, פכה שהוא טמא מדרם, ונתתו**
11 **לספר טהור מן המדרם, אבל טמא (מנע מדרם).**
12 **אימא, נתתו וברכתו. למה לו נתתו וברכתו. כדבר**
13 **סהמא, דאמר רב סהמא, האי סודרא דאומניה למיצר**
14 **ביה תפילין, וצר ביה תפילין, אסור למיצר ביה פשיטי.**
15 **אומניה ולא צר ביה, צר ביה ולא אומניה, שרי למיצר**
16 **ביה פשיטי. דלאבי דאמר חומנה מילתא היא, אומניה,**
17 **אף על גב דלא צר ביה, צר ביה, אי אומניה, אין, אי**
18 **לא אומניה, לא. תא שמע, נפש שבנאו לשם חי, מותר**
19 **בהנאה. הוסיף בו דימוס אחר לשם מה, אסור**
20 **בהנאה. הכא במאי עסקינן, דקמא ביה מת. אין, הכי,**
21 **מאי אורי' הוסיף, כי לא הוסיף נמי. לא יצריכא, אף**
22 **על גב דפנייה. אמר רפרם בר פפא אמר רב סהמא,**
23 **אם היה מבידו, חולצו ומותר. תא שמע, החוצב קבר**
24 **לאביו והלך וקברו בקבר אחר, הרי זה לא יקבר בו**
25 **עולמית. תהם, משום פבדו אביו. הכי נמי מסתברא,**
26 **דהנין סיפא, רבן שמעון בן גמליאל אומר, תרי הן החוצב**
27 **אבנים לאביו, והלך וקברו במקום אחר, הרי זה לא**
28 **יקבר בהן עולמית. אי אמרת בשלמא משום פבדו**
29 **אביו, שפיר. אלא אי אמרת בחומנה, טווי**
30 **לאריה, מי איכא למאן דאמר. תא שמע, קבר חרש, מותר בהנאה. הטיל בו גבל, אסור**
31 **בהנאה. הטיל אין. לא הטיל, לא. הוא הדין דאף על גב דלא הטיל, ולאפוקי מדרבן שמעון**
32 **בן גמליאל, דאמר אין לגפלים תפיסת הקבר, קא משמע לן. תא שמע, מותר המתים, למתים.**
33 **מותר המת, לירושוי. הכא במאי עסקינן, שבנו מתים. הא לא תני הכי, דהנין, מותר המתים**
34 **למת זה, והו מותר המת לירושוי. ולישמעליה, איכא סיפא, רבי מאיר אומר, לא ינע ביה עד**
35 **שיבא אליהו, רבי נתן אומר, יעשה דימוס על קברו, או יזלוף לפני מפתחו. אלא, אפי' מתריץ**
36 **לטעמיה, ורבא מתריץ לטעמיה. אפי' מתריץ לטעמיה, דכילי עלמא, חומנה מילתא היא. תנא**
37 **סבא, דהו' ליה, תפיס. דלא חזי ליה, לא תפיס. ורבי מאיר, מספקא ליה, לא תפיס אי לא**
38 **תפיס, הלכך לא ינע עד הן עובד אלהיה. ורבי נתן, פשיטא ליה דרודאי פיה, הלכך יעשה**
39 **דימוס על קברו. ורבא מתריץ לטעמיה, דכילי עלמא, חומנה לאו מילתא היא. תנא קמא, קבר,**
40 **כי בוז ליה, אחזלי מחיל וזלותיה גבי וירושין. ורבי מאיר, מספקא ליה אי מחיל אי לא מחיל,**
41 **הלכך לא ינע ביה כו'. ורבי נתן, פשיטא ליה דלא מחיל, הלכך יעשה דימוס על קברו או**
42 **יזלוף לפני מפתחו. תא שמע, היו אביו ואמו מרוקין בו פלים, מצוה על האחרים להצילן.**
43 **לחיים**
44 **אחרים: מותר המת. גבו לשם מת פלוגי לירושוי. ליהנות מן אלמא חומנה לאו מילתא היא: איכא סיפא. ארמית לה מרישא סייעיה מסיפא: לא ינע ביה, כדמרש**
45 יעשה לקמך דימוס. בנין. וילוק. ק"י: מתריץ לטעמיה. לאוקומי כולל גנאי כוחותיה: דלא חזי ליה. שאינו צריך להוציא בו דהיינו מותר: מספקא ליה. הלכך בלא דעת וירושן
46 טעמו דימוס דימוס לא תפיס ומתפסת לו לירושוי: לאו מילתא היא. וטעמיהו דר"מ נהו לא משום אסוריה הנאה היא אלא על שום שנבחה בעלמא ערוך כביתו
47 אותם שבמה: ס"ב. מתים אחילה מיתתהו ונחא ליה שבוהא לאר מיתתהו ונחא וירושן: מותרין בו בליים. ורוקח גביהו: עליו יותר מן החר המצט' עליו חבובו
48 ומזמתו ערין מתכוונין לאסור את כל מונגם עליה: פצוה על אחרים. הרואין אותם להצילם וילטינן מעליו דאין השבת אבידה גדול מזה אלמא חומנה לאו מילתא היא
49 דאי מילתא היא ליכא הוצלה:

א"ע 1 שלא עיבדן לשמן. פי' הקנטרס הדומנה לאו מילתא היא ולא איכפת לה בן
 2 וקשה ל"ת הקיימא לן בהומנה הלכה כרבא ובעיבד לשמה קיימא לן כרשב"ג
 3 כדמוכח בפרק התיקון (גיןן דף גר) בהוותא דאתא לקמייה דר' אמי אמר ליה ספר תורה
 4 שהביתו נרילין אל נעבדו לשמן אמר ליה נאמן אתה להפסיד שכרך (ואי אתה נאמן
 5 להפסיד ס"ת ואי חלקת בין ער של תפילין הלכה
 6 למשה מיסני ומפרש ר"ת דרבא דאמר הומנה
 7 לאו מילתא היא סבר כרשב"ג דבעי עיבדו
 8 לשמה משום דלא סגי בהומנה וקשה דאי"ב
 9 אב"י כות"ק מילא בעי עיבדו לשמה ובפ' התכלת
 10 (נענות דף מב ושם) אל"ב אב"י לרב שממאל בר
 11 יודנה היא תכלתא הכי בעינעל לה דייק מיעה
 12 דבעי צביעה לשמה ותרם דמני מוטייה לשמה
 13 לעיבור דרבא היה צביעה וצ"ל דאב"י לא
 14 קיבלה במני תרם.
 15 **כשלמא** למיד נכסיה מילת. דכמה דבסוף
 16 הגולות (נכות דף י"ב) משמע
 17 דברח לפי שהיה סבור דמכח קולט דאמר
 18 שלשה טעות טעה ויבא ח"ו לדלמות אל
 19 אפשר דיוכלין לשמורו שלא יכיר ומתחבר
 20 ולא נתחזק אלא לדורש נכסיו לבני
 21 ובידושלמי איכא פלוגתא דאמוראי דאיכא מ"ד
 22 סבור היה יבא דקרתו של מנחם היו קולטין
 23 ואין לך קולט אלא של בית עולם אבל
 24 של שילה אינו קולט ואיכא מאן דאמר מאן
 25 דכתביב ביה התחבנו ראש השלישי היה טועה
 26 אלא לסנהדרין ברם אמר מוטב יהודי בב"ד
 27 וירשו בניו את נכסיו ולא יהיו יורשו וירשו
 28 המלך.
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41

התם, משום כריריהו. ואי הכי, תיננו דתקני עגלה, אמר
 רבן שמעון בן גמליאל, במה דברים אמורים, שלא נגעו
 במקומו. אבל נגעו במקומו, אסורין. תרגמה עולא, במקומו
 הנקברת עמו, דמתלפי בתכריכי המת. תא שמעי, כים
 שששא להניח בו תפילין, אסור להניח בו מעות.
 הניח בו תפילין, ונית בו מעות. אימא, עשאוי והניח
 בו תפילין, אסור להניח בו מעות, פורב חפדיא. תא
 שמעי, אמר לאופן עשה לי תיק של ספר או גרתיק של
 תפילין, עד שלא נשתמש בהן קודש, מותר להשתמש
 בהן חול. נשתמש בהן קודש, אסור להשתמש בהן
 חול. תנאי היא, דתנאי, ציפן וזהב, או שפלה עליהן,
 עור של בהמה מנאפה, פסולות. עור בהמה סוהרה,
 כשירות, אף על פי שלא עיבדן לשמן. רבן שמעון
 בן גמליאל אמר, אף עור בהמה סוהרה, פסולות,
 עד שעבדן לשמן. אמר ליה רבינא לרבא, מי אפא
 דהכא דרמו ביה מת, וארתי בנד לפת. אמר ליה, אין,
 כגון שכברי דהרפניא. דרש מרימר, להכתיב כותיה
 דאב"י, ורפנו אמרי, להכתיב כותיה דרבא. והלכתא
 כותיה דרבא. תנו רבנן, הרוגי מלכות, נכסיהן למלך.
 הרוגי בית דין, נכסיהן ליורשין. רבי יהודה אמר, אף
 מלכות נכסיהן ליורשין. אמרו ליה לרבי יהודה, והלא כבר נבא
 אשיר ירד שם לרששו, אמר לן קו אחי אביו יהוה, והלא כתיב
 ויהי לו, אמר לן, אותו ואת בנו יהי, שגאמר, אם לא את דמי
 נבות ואת דמי נבות ואת דמי נבות ואת דמי נבות
 ורבנן, יהוא, כנים הרואין לצאת מגונו. בשלמא למאן דאמר,
 נכסיהן למאן דאמר, נכסיהן למלך, לפה לי למלך, ולמעמד,
 אלהים לפה לי. אלא, לאפוש ריתחא. הכא נמי, לאפוש ריתחא.
 בשלמא למאן דאמר, נכסיהן למלך, תיננו דכתיב ויגם יואב אל אהל
 ה' ויהקו בקרנות המזבח, וכתיב ויאמר לא פי פה אמות,
 אלא למאן דאמר, נכסיהן ליורשין, מאי נפקא ליה מיהא.
 לחי שעה, וישב כניהו את המלך דבר לאמור, בה דיבר יואב וכה ענינו,
 אמר ליה, ויל אימא ליה, תרתי לא תעביד כהאי כרבא.
 אי קטליה ליה, כבול לטותיה דלמטיה אבדך. ואי לא, שכביה
 דמלך בלטותיה דלמטיה אבדך. ויאמר לו המלך עשה כראש
 דבר ופגע בו וקברתו, אמר רב יהודה אמר רב, קלילות שקיל
 דוד את יואב, נתקימו פועו של דוד, אל יקרת מביה יואב
 וב, ומצועה, ומחוקי פפקה, ונפול תהרב, וחסר להם. וב, מרתבעם.
 דכתיב והמלך רתבעם תהאמינן מעלות פפקרבה לונס רתעלין, וכתיב וכל
 המרפב אשר אשר ירפב עליו תב ומיאו, מצועה, מעותיה.
 דכתיב וכתבתו לה, ונפעל פה, אלהיו, ויבא אל חבל ה' להקטיר
 עול מנזב הקטרת, וכתיב והצערע ורחה במצחו. מחוקי פפקה,
 מאסא. דכתיב דק לעת וקנתו חלה את רגלו, ואמר רב יהודה אמר רב,
 שאחוז פודגרא. אמר ליה מר, וזמרא בריה דרב נתמן
 לרב נתמן, חכי דמי. אמר ליה, פמתט בפשור תחי.
 מינא ידע, אי פיעת אימא, מיהש תיה חיש ביה. ואיפיעת אימא,
 מריה תיה גמיר לה. ואיפיעת אימא, מ'וד ה' לרואו
 וברתו להודיעם, נפל תהרב, מאששו. דכתיב ויורו
 חידים למלך ואישיו, ואמר רב יהודה אמר רב, ששעו
 כל גופו ככברה. וחסר להם, מיכניה. דכתיב ואיחותו
 איחות תמיד נתנה לו, אמר רב יהודה אמר רב, תיננו
 דאמרי אנש, תהא

התם חמבת מריריהו. מתוך צערן הן עושין הן ואין זו הומנה
 אבל נגעו במקומו. אמורין. ואי משום כריריהו למה נאסרין
 בניעת ומטה: אסורין. כוששאי אתו בה לקבורה
 והגילין היו לקבורה נמז הלכך עגי' דמשום מריריהו
 הוא נאסרין בניעה ומרבתן משום מחלפי בתכריכי המת
 ואמי למימר בתכריכי המת ומותרין אבל במשה
 שבה בין אה רגילין למכור עליה בתכריכי קבורה
 און נאסרין דמשום הומנה ליכא דתא מחמת צערא
 הוא ומשום גיורא נמי ליכא דתא לא מחלפא בתכריכי המת: אסור להניח בו מעות.
 דהומנה מילתא היא קושיא לרבא: הניח בו תפילין
 בו, באקריא בעלמא: אימא הכי כיס שעשאו לתפילין
 והניח בו תפילין אסור להניח בו מעות ומשום סיפא
 איצטרך למיניההי לאשמועטן כרב חסדא דער ביה
 ולא אומניה הו' חולו תשמישי מלכה בחבה: יצא וזהב
 לתפילין פסולות. מלכה למשה מיני היה: אכל
 קולט. לשון סלאי כלומר חפן בעור בהמה
 טמאה. פסולות. דכתיב בהן כותיה (וי)
 למען יהיה תורה לי: פיה: א"ע' שלא עבדו.
 לשון עור להשמונה לאו מילתא היא ולא
 איכפת לן בה: איכא דכתבא דרבו כה מיתי.
 שמת טרגו לה בה ביוקן כוח להשהות עד
 שיערו לו את הוה ואת אב"י במלכותו ליתיה
 פליגתה שבבי דהרפניא. עניי דהו ולאחר מיתה
 גובין לוח ואורגין לחן בגדים לקליש
 למחר מיתה דהיינו פלכות. שנתחייבו
 אחר המלכ ישראל כגון שמרדו בו
 דכתיב (ויחוש) אל כל איש אשר ימרה את פיו
 וגו' לרשעתו. משמע ירשה גמורה ומן הדין:
 והלא הריבא בניס וזו לו. לא ידענא מודהב
 ליפ: היינו דכתיב ומלך. העידוהו שמרד
 במלכות כדי שיתחייב מיתה למלכות והיינו
 נכסיו למלך. לפה לי ומלך. אי משום דבעי
 לקטילה וירשו מחמת קורבה
 דכתיב נבות אליהם סוג ולישעימך.
 דמלך לחייבו מיתה למכות נאמר:
 אלהים לפה לי. הוא מחייב ליה משום מלכות:
 לאפוש ריתחא. ודינקן עליו שלא ירנו אחר
 אחאב למימר בשבילו הרעו וכלי שעי. כי פה אמות.
 כיווא כתיב לא אודה נדון למלכות כדי שלא יודו נכסיו למלך.
 לחי שקע. דהיינו בעלמא עד ששיבו
 הדרים לשלמה וכווא. כה דברי יואב וכה עניי. משמע דבר
 ועניה הרבה וקרא כי פה אמות הוא דכתיב
 ותו אלא אלא הכי קאמר ליה תרתי לא תעביד
 ליה כולן נתקימו בורעי של דוד. מפני שקיבלן שלמה עליו.
 תלית מברכתא. וגבי זב כתיב נמי מוכב
 אסמתכא לגיורא שתי: מחוקי פפקה. אותו מקל
 לישען עליו מחמת חולי הרגלים: פודגרא. כן שם החולין אף
 כלשונו: מאי ידע. רב נתמן ואיחותו איחות תמיד.
 מנת נבוכדנצר וזהו לה: תהא

בחדש אלול המצא בשדה ו"מקבל את כולם כסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות ככולם" - "כולם" דייקא, גם מי שהוא בדרות "אביון", אם רק יש אצלו הרצון להתקשר אל המלך.

משיחת שבת פרשת תצא ה'תשכ"ז

1 תהא לומא ולא לשה. נוח לזיהויה מן המקוללים ולא מן המקללים לפי שסוף קללת תנם לשוב אל המקלל. היה לו. לאבנר להציל את עצמו באחד מאיבריו של
2 עשאל ולא הידגו דהכי אמרין ובין סורר ומורה (לקמן דף עד.) רוף אחר חבירו להרגו ויכול זה להציל את עצמו באחד מאיבריו של רוף ולא עשה כן אלא חוד
3 כנגדו והרגו נהרג עתה אמרו ליה לא יביל ליה. אבנר לבחון באחד משאר איבריו אמר לחו. יואב השתא ברוף חמישת כנגד צלע חמישה אמר ליה ניויל אבנר. וינו
4 על אבנר פסור אתה עליה. אבין ורקין דרש. אשכחן שמוצאן שהיו עסוקין במסכת ולא רצה לבטלן כדמפרש ואזיל דאבנר מורד במלכות דכתיב רק חזק ואמץ רקן מיעוטן
5 שאם בא המלך לבטל דברי תורה אף

6 שומעין לו. והשמועה. כשנשמע שלמ באה
7 אל יואב ותמיהא. כי יואב נטה אחרי
8 אדוניו ואחרי אבשלום לא נטה. כשמוד
9 ברוד אביו מאי לא נטה. כלומר מה לנו
10 לחזיקי כאן ומה היה לו לירא שלא נטה
11 אחר אבשלום ובאן נטה אלא מגיד לך
12 הכותב שבקש לנטות מה אחרי אבשלום
13 אלא שלם גמר מחשבתו כדמפרש מנפי
14 שערין היה לחלוחית גבורתו של דוד
15 קיימת אבל עשאל שחוקן יצא מדרכו ונטה
16 אחרי אדוניו איצטנני דוד. בעלי אגרופי
17 שלו של עשאל ידיו הוא נלחם ויצא ובא על
18 פידם איצטנננתו דכל השם לשון מלות
19 ותחום כדמבין ונתן רבי הי שמום שהיה
20 דוד נסמך עליהם ועשה לו פדום והולך
21 אחר דבריהם. ילדים. בחורים. ומגדל
22 בלורית. כשנשמע הגיגם כדי שיראו בעלי
23 אימה ופחדו מן דוד ובני יפת תואר נשבו
24 שהיו חקיתו שבוקה והתיקן הגיגם
25 כדכתיב (דברים כב) וראית כשביה וגו'.
26 איצטלא דוד. שהיה עוסק בתורה לא עשה
27 יואב מלחמה אבל זכותו של דוד ועומדת לו
28 ליואב במלחמתו של דוד. כור וסירה נמי
29 לו לאבנר שנתיר. כור פצת מים שלקח דוד
30 מראשותיו של שאול כשהיה יתן כמגדל
31 וכשאמר להם דוד בני מות אתם שאל
32 שמרתם את אדוניכם שכבר הייתי יכול
33 להורגו (שמואל א כז) ראו אנא איפוא תנית
34 המלך ואיה צפנת המים וגו' היה לו לאבנר
35 למחות בשאל ולומר לו ראה כמה צריך
36 הוא שלא הרקן ולא מיהא אלא אמר שמא
37 אחד מבני הגבא תנם לו וסירה קוץ.
38 כשכרת דוד את כנף מעילו של שאול
39 במערה היה לו לאבנר ללמדו וכות על דוד
40 ולומר לשאלו ראה כמה חס עליך ולא
41 הרקן בחיותך יחד עמו במערה ולא לימד
42 וכות אלא אמר שנתן משא כשעברתם אל
43 הקוצים והסירים נכנס אתך מן הקוצים בבנך
44 מעלה וראה היה טמון הם וחתכו. דרנו דין
45 סנדרדין. ממו (דברים כא) אל זקני עירו ואל
46 שער מקומו דסתם שער לשון סנדרדין הוא
47 שהיו דגן שם. על עסקי שלו. לשון של
48 נעלך (שמות ג) שאל לו בערמה יבמה גרמת
49 והיא חולצת התחיל שחיה מלפניו ומראהו
50 כך היא חולצת בשינה הוא שלף הרבו
51 והרגו דכתיב (מלכים א ב) בחגורתו אשר

52 במנזרו ובעולו אשר ברגליה דישו אבין ורקין. שלא לקים מצות המלך לעבור על דברי תורה עמשא באמרו אבנר כשאמר לו שאול לעבדו (שמואל א כב)
53 סוכו והמיתו את בחיני ד' וגו' וכתבי (שם) ולא אבן עבדי שאול לשלוח ידם ולפגוע וגו'. ותוא לא היה דורש. והרג אוריה במצותו של דוד איצט לא צוה דוד אלא
54 באיגרת דכתיב (שם ב) ואי ריבא כספר לאמר הבו את אוריה וגו'. ויקבר בביתו כמדבר. כיבא כתוב מופקד לכל לעינים להפרנסם מיתיה אמר מוניי וצנתתא מעיב
55 אפילו דברים דקם וענונים. מעיב. שהיה טועם. פריים לחו. משלח להם למונות לעינים של עיר. פריס לשון פריס שנטלמן מביה המלך ופסוק זה דכתיב הימים בשלכד
56 דוד את מצות ציון. מוניי. דיגם קטנים וצנתתא מין דיגם קטנים.

1 תהא לומא ולא תהא לאטה. איתיה ליואב, דיגינה.
2 אמר ליה, מאי מעמא קמלתיה לאבנר. אמר ליה,
3 גואל הדם דעשאל תואי. עשאל, רוף היה. אמר ליה,
4 היה לו להצילו באחד מאיבריו. אמר ליה, לא יביל
5 ליה. אמר ליה, השתא ברוףן חמישית פיון ליה,
6 דכתיב 'ויפגו ו' אבנר באחרי התנית אל החמש', ואמר
7 רבי יוחנן, ברוףן חמישית, במקום שמורה וכבר תלויין
8 בו. באחד מאיבריו, לא יביל ליה. אמר ליה, ניויל

1 אבנר. מאי מעמא קמלתיה לעמשא. אמר ליה, עמשא מורד במלכות היה, דכתיב 'ויאמר
2 המלך לעמשא הועק לי את איש יהודה שלשלת ימים', 'ולך עמשא להועק את יהודה ויחרי'.
3 אמר ליה, עמשא, אבין ורקין דרש. אשכחיהו דפתחיה להו במסכתא, אמר, פתיב 'כל איש
4 אשר מורה את פדו ולא ישמע את דבריו לכל אשר תצננו וימת', ויביל אפילו לדברי תורה,
5 תלמוד לומר רק חזק ואמץ. אלא, ההוא גברא מורד במלכות היה, דכתיב 'והשמעה באה
6 עד יואב, כי יואב נטה אחרי אדניו, ואחרי אבשלום לא נטה'. מאי לא נטה. אמר רב יהודה,
7 שביקש לנטות ולא נטה. ומאי מעמא לא נטה. אמר רבי אלעזר, עדיין לחלוחית של דוד
8 קיימת. רבי יוס' ברבי חנינא אמר, עדיין איצטננני של דוד קיימן. דאמר רב יהודה אמר רב,
9 ארבע מאות ילדים היו לו לרוי, כולן בני יפת תואר היו, ומגדלי בלורית היו, ומתלכין בראשי
10 הגיטות היו, וכן הו בעלי אגרופין של דוד. ופליגא דרבי אבא בר כהנא, דאמר רבי אבא בר
11 כהנא, אילמלא דוד, לא עשה יואב מלחמה. ואילמלא יואב, לא עסק דוד בתורה, דכתיב
12 'יהי דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו, ויואב בן צרויה על הצבא, מה טעם דוד עשה
13 משפט וצדקה לכל עמו, משום ויואב על הצבא. ומה טעם יואב על הצבא, משום דוד
14 עשה משפט וצדקה לכל עמו. ויצא יואב מעם דוד, והשליח מלאכים אחרי אבנר, והשבו אותו
15 מבוא הפרה'. מאי 'בוא הפרה'. אמר רב אבא בר כהנא, בור השדה גרמו לו לאבנר שנתיר.

16 ויפגו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי. אמר רבי יוחנן, שדגו דין סנדרדין. אמר ליה,
17 מאי מעמא קמלתיה לעשאל. עשאל, רוף היה. היה לך להצילו באחד מאיבריו, לא יביל
18 ליה. השתא ברוףן חמישית פונת ליה, באחד מאיבריו לא יכלת ליה. לדבר אתו בשלי,
19 אמר רב יהודה אמר רב, על עסקי שלו. ויפגו שם אל החמש', אמר רבי יוחנן, ברוףן
20 חמישית, מקום שמורה וכבר תלויין בו. והישיב את דמו על ראשו, אשר פגע בשני אנשים
21 צדקים ומבוס ממוני. 'טובים' שהיו דורשין אבין ורקין, ותוא לא דרש. 'צדיקים' שהן כפה ולא
22 עשו, והוא באיגרת. עשה. ועמשא לא נשמר בתרב אשר ביד יואב, אמר רב, שלא חשדו.
23 ויקבר בביתו במדבר, אמו ביתו מדבר הוא. אמר רב יהודה אמר רב, כמדבר, מה מדבר
24 מופקד לכל, אף ביתו של יואב מופקד לכל. דבר אחר, כמדבר, מה מדבר מנקה מגול ועריות,
25 אף ביתו של יואב מנקה מגול ועריות. ויואב יתה את שאר העיר', אמר רב יהודה, אפילו

1 מוניי וצנתתא מעיב, פריים לחו:
2 הדרן עלך נגמר הדין

1 הדרן עלך נגמר הדין

1 הדרן עלך נגמר הדין

1 הדרן עלך נגמר הדין

1 הדרן עלך נגמר הדין

1 הדרן עלך נגמר הדין

1 הדרן עלך נגמר הדין

1 הדרן עלך נגמר הדין

1 אמר רב אמר רב סחורא אמר רב הונא. בכמה דוכתי איכא הכי הוא דאמר רבא
2 בס"פ אלו מציתא כי"פ דף (לג.) כגון רב סחורא דאסבין דהמי לטיטין משמיה
3 דנפשיה לא אמריה נפי אי"נ ה"ק אפילו לא למד מרבו אלא דבר זה בלבד נחשב רבו
4 בכך אי"נ בהדיא שהתא אבתי לא נטר מניה ספ"י

5 מעבירין על הכתם. פ"ה לבודק אם הם
6 נדה הוא יומ"ת מפרש אבא דם
7 נדה הוא איג"י דמשמא לא רובש כיון דאין עובר
8 על ידי ז' סממנים עליו ושחר דנתי"ר חיילי דם
9 נדה הוא מעביר עליו שבעה סממנים ומבטלה
10 כל מעשה יום הכפורים. למ"ד (יומא דף סו)
11 לא נאמר חוקה אלא בדברים הנעשים
12 בבגדי לבן בפנים לא איירי בדברים שנעשים
13 בבגדי זהב בחוץ
14 אף סדר תמיד. הימא דלא קאמר אף סדר
15 ברכות הנתן בפרק בתרא דר"ה (ד' לג.)
16 סדר ברכות אבות וגבורות וקודשת השם ער
17 אתה נתת דם (ר' לג) סדר תקיעות ג' ע"ד
קסברי

1 משנה ארבע מיתות נקשרו לכות דין, קלמה,
2 שריפה, הרג והנקי. רבי שמעון אומר, שריפה, קלמה,
3 חנק, והרג. זו מצות הנסקלין: **נמוטא אומר רבא,**
4 **אמר רב סחורא, אומר רב הונא, כל מקום שישנו**
5 **חקמים דרך מניין, אין מוקדם ומאוחר, חוץ משבועה**
6 **סמיני, דתנין, שבועה סמיני מעבירין על הכתם, רוק**
7 **תפל, ופי גרסינן, ומי גרסינן, ונתר, ובוריה, קמולום,**
8 **ואשליג.** וקמי סיפא, תעבירן שלא כסדרן, או
9 שהעבירן שבועתן אפחד, לא עשה ולא פלוס. רב
10 פפא סבא משמיה דרב אמר, אף ארבע מיתות.
11 מוקדם רבי שמעון, שמע גופיה, ודקא קמי.

12 ואידך, בפלוגתא לא קא מיירי. רב פפא אומר, אף סדר יומא, דתנין, כל מעשה יום הכפורים
13 האמורים על הסדר, אם הקדים מעשה לחבירו, לא עשה ולא פלוס. ואידך, ההוא חומרא
14 בעלמא. רב הונא פריה דרב הושע אמר, אף סדר תמיד. דקמי עליה, זהו סדר תמיד.
15 ואידך, ההוא למצוה בעלמא, ולאפקי ממצות חליצה, דתנין מצות חליצה, כא הוא ויבמתו
16 לפני בית דין, היו נוהגין לו עצה הוונת לו, שאומר יקראו לו קני עירו ודברו אלו, והיא
17 אומרת 'זאן ויבמ', והוא אומר 'לא חפצתי לקחתה', ובלשון תקדש היו אומרים. ונגשה
18 ויבמתו אלו לענין התקנים ותלצה נעלו ורקח כפניו, רוק הנראה לדינין. וקנתה ואמרה
19 כפה יעשה לאיש' וגו' ונקרא שמו בישאל'. ואמר רב יהודה, מצות חליצה, קוראה, וקורא.
20 חולצת ורוקתה, וקוראה, והיוני בה, מאי קא משמע לן, מתניתין היא. הא קא משמע לן,
21 מצוה הדי. ואי אפדי, לית לן בה. הניא נמי הכי, בין שהתקדם חליצה לרקיקה, או הרקיקה
22 לחליצה, מה שעשה עשוי. ולאפקי מהא דתנין, כהן גדול משמש במונה פלים, והיוני
23 בארבעה. כבתות, מוכנסים, במצוננים, ומסיף עליהן כהן גדול, חושן ואפור, ומעלה,
24 וצין, ותניא, מנון שלא יתא דבר קורס למכנסים, שאומר 'ויכנסו בי, והיו על בשרי'.
25 ותניא, מאי טעמא אקדמיה לפתותה, משום דאקדמיה קרא. וקרא, מאי טעמא אקדמיה,
26 משום דמכסאי מוקה גופיה, עדיפא ליה: סקילה שריפה כו': סקילה חמודה משריפה,
27 שכן ניתנה למנדה ולעובר עבודת גלולים. מאי חומרא, שכן פושט ידו בעיקה. אדרבה,
28 שריפה חמורה, שכן ניתנה לכת כהן שזינתה. ומאי חומרא, שכן מחללת את אביה.
קסברי

1 ארבע מיתות סקילה שריפה הרג והנקי. דווקא נקט סידרא סקילה חמורה
2 משריפה ושתיקו מרגר ושלשון מתנן ונפקא מינה למתחייב שתי מיתות מרוב
3 לקמן (דף פא.) דידון בחמורה: רבי שמעון כו'. פלוגתא מפרש בגמרא: זו מצות
4 הנסקלין, שפירשוהו בפרקן לדעיל (דף מה.) בית הסקילה זהו גבוה שתי קמות כו'
5 ומשום דבעי למחייב מצות התירוף
6 והתעורר והמתקין כיצד דתנין ונפקא מינה להמתקין כיצד דתנין ונפקא מינה להמתקין
7 נמו' כל מקום ששנו הכתמים דרך מנין.
8 וסידרו דבר אחר דבר: אין מוקדם ומאוחר.
9 לא דקדוק להקדים במשנתן את המוקדם
10 ולאחר את המאוחר שיש מקום שהשנו
11 מאוחר במשנה צריך להקדים במעשה כהן
12 סדר ח' בגדים של כהונה גדולה כדמפרש
13 לדרום דמכנסים קודמין סקילה ולא
14 הקדמו לשנותן כסדר לבישתן ויש מקום
15 שחסרו שנו כמשפטו לבתחיל' אבל אי
16 אפיק לית לן בה כגון דברי סדר חליצה
17 כדלקמיה: חוץ מסדר שבועה סמיני.
18 האמורים לענין הכתם של דם שבחו ודיקדקו
19 כסדר משנתן כל דבר המועיל לחבירו קיי
20 ליה סס לגביה ואם סס ליה כושט ולא
21 לשון מרפא אלא לשון דבר הצריך לחיוק
22 הכיזה: מעבירין על הכתם. לבודק אם הם
23 נדה הוא ולטמא טהרות שנגע בהן אי צבע
24 הוא וטהרות טהרות ואם נגס כאלו צבע
25 סממנים כשיכבס אותו בהן כסדרן בידוע
26 שיהיו דם והוא לא עבר בידוע שצבע היה:
27 ויהי פשל. שלא טעם כלום לא אותו היום
28 ויהי רוקם ונגוב וחסר כל טעם מאכל כהן
29 דבר שלא נמלה דמיקרי תפל: ומי גרסינן.
30 ומי לעית גריסין של פול שולטיסן ובוססין
31 אותו ומשפטיסן אותו בהן: ומי גרסינן
32 שהחמיצו והסריחו: נתר. מין ארמה הוא
33 וקורין לה נתירא: ובוריה. עשב אותו ומעביר
34 בתמים והקורין ליה אירבנז' שבוניריא:
35 קמוליא. והוא מפרש ליה שדן חוץ ולא
36 ידיעא מאי היא: אשליך. נמוטא כנקבי
37 מרגילות העלות מתוך היס: לא עשה ולא
38 כלום. אף זה ניסוח שאם לא עבר בכך אבתי
39 איכא למימר סדר זה הוא והיא דלא עבר היינו
40 משום דאין גריסין מועילין אלא לאחר הרוק
41 וכן כולם כסדר הוא דרב סחורא קבוע
42 בהאי גמרא משום דמיתנין להני ארבע
43 מיתות ביד' דמתני' עלה כדפליגי רב פפא עליה ואמר אף ארבע מיתות דווקא נישנו הקודם במשנה קודמת
44 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט אידו לא נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים
45 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
46 נתני: אמר לן רבי רוקא קמי ודאי דוקא נתן מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
47 שהתא ואת חמורה וחשובה מחבירתה אלא חומר היום שנכתבה חוקה בסידורה לעכב וכי אמרינן אגן במידי
48 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
49 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
50 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
51 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
52 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
53 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
54 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
55 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
56 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
57 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא
58 חסורא נמי ליה דמתני' דוקא נתן מיתות כי נקט מיתות דפלוטנא: אף סדר יומא. דעבודת יום הכפורים חסורא

1 מה כשהוציא נשואה. הא דפשיטא לה דנשואה לחתמיה היינו בגי' דלעיל דמה
2 באלו הן הנזכרין (למקן דף עט) ומדמדיחין בתנן בגי' בסיף אלמא נקח תמור
3 מסיף וכבר קיימא לן לעיל דשריפה חמורה מתנן הלכך כ"ש דחמורה היא מסיף
4 נקו' מה נקח דחמור מסיף כו'. ונבטלא מסיף דרבי יוחנן. סודו היה הדבר הזה

5 **נאמר** אלא אביה. תימא א"כ לנות למה ל' ולא יתוסף בחילול שבת מני' דאביה
6 וי'ל מ"מ אל היה ממשעין חילול
7 שבת דהיי אמינא ג"ש אינטיגך גלמישע פירול
8 ומדכתיב בו תחל היא דאיידי נמו בחילול שבת
9 **כשהוא** אומר היא מחללה. פ"ה דהיא חו
10 לית לה דרשה דלקמן שאם הו
11 נהנין בו קדש אי' אית ליה וליכתוב היא
12 מחללה ולא ליכתוב את אביה ולקמן (דף נב)
13 משמע דלית ליה דקאמר רב אשי כמאן קרינא
14 רשיעא בר רשיעא אפי' לרשיעא בר צדיקא
15 כמאן בו האי תנא משמע דרע' ורש' דפליגי
16 עליה דר' שישמעאל לית ליה דין סברא וקשה
17 דאמר ליה אלמא דרש חמורה שכן
18 מחללה את אביה גזיל דביע' אית ליה דין
19 דרשה דאין מקרא יוצא מדי' פשוטו והא
20 דקאמר כי האי תנא לפי שהוא חוכיר.
21 **ת"ל** וכת בתן. פ"ה מרוביא דרז"ו קודש
22 וברע' ס'ל דרדש לקמן כה"ג והא
23 דקתני סיפא ל' ערו חללה לנתן ולתמור מניין
24 המשמע דר' חזקיהו לא שבעתין ליה לרע'
25 דאמר ביבמת דין (טו) אין קודשין קודשין
26 בחיובי לאינן דמי מילי בחיובי לאין דשאר אבל
27 מחייבי לאינן גירדא לא והא דקאמר בסמוך
28 כרבי שלמה דאמר פנוי הבא על הפניה עשאה
29 וזנה ושבעתין ליה לרע' דפליגי עליה מכל מקום
30 נעשית וזנה בכמה בינות וע"ל דבולה דך
31 ברייתא רבי שמעון היא כדמוקי לה בסמוך
32 וסבר לר' כ"ר פפני הבא על הפניה וברע'
33 דרדש וז' ומדה קשה דרע' לרע' נפיה דאמר
34 לקמן יכול אפי' פניה תקשה אחת תביל לנות
35 וצריך לומר דסברא ליה כרבי אלעזר.
36 דא

1 **הו' אומר** כח המדינה. וקל וחומר, ומה חנק שחמור
2 מסיף, שריפה חמורה ממנו. סוף הקל לא כל שכן.
3 סקילה חמורה מתקן, שכן ניתנה למגדף ולעובד
4 עבודת כוכבים. ומאי חומרא, פראמרן. אדרבה, חנק
5 חמור, שכן ניתן למפה אביו ואמו. ומאי חומרא, שכן
6 הוקש כו'. כדפאקמיה רחמנא לראוסה פת ישראל,
7 מפלל גשואה פת ישראל, מתקן לסקילה, שמע מינה,
8 סקילה חמורה. סקילה חמורה מסיף, שכן ניתנה
9 למגדף. אדרבה, סוף חמור, שכן ניתן לאנשי עיר
10 הנדחת. ומאי חומרא, שכן ממונים אבד. אמרת, וי
11 איזה פת הנדחת, פת המדינה או פת הנדחת. וי
12 אומר, כח המדינה. וקל וחומר, ומה חנק שחמור
13 מסיף, סקילה חמורה ממנו. סוף הקל לא כל
14 שכן. חנק חמור מסיף, שכן ניתן למפה אביו ואמו.
15 ומאי חומרא, פראמרן. אדרבה, סוף חמור, שכן ניתן
16 לאנשי עיר הנדחת. ומאי חומרא, שכן ממונים אבד.
17 אמרת, וי איזה פת מרובת, פת המדינה או פת
18 הנדחת. הו' אומר, פת המדינה. ותינא, מדינה עיר
19 הנדחת בסקילה, רבי שמעון אומר בהנך. מרגלא
20 בפומיה דרבי יוחנן, נערה המאורסה פת כהן שזינתה,
21 בסקילה. רבי שמעון אומר, בשריפה. ויזהר מאביה,
22 בסקילה. רבי שמעון אומר, בשריפה. מאי מישמע
23 לן. לרבנן, גשואה יצאה לשריפה, ולא ארוסה. לרבי
24 שמעון, אחת ארוסה ואחת גשואה, יצאה לשריפה.

1 הו' אומר כח המדינה. ורש' אית ליה מדיחי עיר הנדחת בתנן חילף מה מקרא
2 באלו הן הנזכרין (למקן דף עט) ומדמדיחין בתנן בגי' בסיף אלמא נקח תמור
3 מסיף וכבר קיימא לן לעיל דשריפה חמורה מתנן הלכך כ"ש דחמורה היא מסיף
4 נקו' מה נקח דחמור מסיף כו'. ונבטלא מסיף דרבי יוחנן. סודו היה הדבר הזה
5 בפיו ולא ששנאה במשנה ובריתא אלא כך
6 קבלה שמועה מרוב. בסקילה. דרבנן תנן
7 ליה דארוסה לא יצאה לשריפה דאם כן
8 נמצא אתה מיכל בת כהן כו'. ר' שמעון אומר
9 בשריפה חמורה הלכך לית לך
10 לאפוקי מכלל סתם בת כהן דקרא סתמא
11 כתיב: וינתה מאביה. ארוסה בת ישראל
12 שזינתה מאביה דאיכא שתי מיתות סקילה
13 משום ארוסה ושריפה משום מאביה וינתה
14 דלשריפה היא כדלפינן באלו הן הנזכרין
15 (למקן דף עה). חכמי. בסקילה. רבנן דסקילה
16 חמורה: ר'ש אומר בשריפה. לא קמיל
17 דלרבנן משום דאית להו סקילה חמורה
18 סברא ליה דארוסה לא יצאה לשריפה
19 כדפרשש ואייל ועטמא מאי כו'. ונפא
20 מיתה. מהא דרבי יוחנן דאמר דרשב"ש
21 דלרבנן סקילה חמורה היא ארוסה בת כהן
22 בסקילה ומשום דרש' שריפה חמורה מוק
23 לה בשריפה ש"מ מחתיבי בת מיתה נידון
24 בחמורה דהכא נמי שתי מיתות איכא סקילה
25 כדן ארוסה ושריפה כדן בת כהן הלכך
26 לרבנן על כרחך ארוסה לא יצאה לשריפה
27 ולרש' יצאה: מאי רש'. לעיל דאמר דרבין
28 לעיל רש' לטעמיה דאמר אחת ארוסה
29 ואחת נשואה יצאה לשריפה דהיי שבעתין
30 ליה שני בללות נאמר כבת כהן. אחת
31 בארוסה ואחת בשנאה כלמא כשכלל
32 הכתוב באשת איש (ויקרא כ) מות יומת
33 ונאוי' הנדחתא אף בת כהן שבעתין בתנן
34 וסנהדרין ארוסה לסקילה אף בת כהן
35 במשמע היינו כלל שני: ופרכינן כבת כהן
36 ואם כבת ישראל. יחא קראי סתמא כתיבי:
37 שצמורה בתורה בארוסה בסקילה ובנשואה
38 בתנן אף בת כהן ויהת חלילה במשמע ונא
39 הכתוב והוציא ק"ך בת כהן ליה בשריפה
40 וסתמא כתיבא ואותח ארוסה ואותח נשואה
41 הוציא לשריפה: ארוסה בת כהן ככלל
42 ארוסה בת ישראל. מתקן לשריפה:
43 נשואה ככלל ישראל. סנהק לשריפה צא
44 ולמו מכלן שתישריפה חמורה דמה
45 כשהוציא נשואה מכלל נשואה לחתמיה
46 עליה יצאה דהא שריפה אכל מרזים
47 דחמורה מתקן אף כשהוציא ארוסה מכלל
48 חמורה לחתמיה עליה הוציאה: וזכסי
49 נשואה בת כהן ככלל וזכסי נשואה בת
50 ישראל. בתנן שלא הוציא הכתוב אלא
51 אותה לבדה דכתיב (ויקרא כא) היא באש
52 תשרף ולא בעולה ולא וזממיה: גבי וזממין
53 גרס ככלל ולא גרס ככלל: בת כהן כי תחל. אי לא כתב לנות משמע אפילו חללה שבת: ת"ל לנות. ולקמיה פרך חללה שבת בת סקילה היא: ונאמר לחלן. בערה
54 המאורסה מה לחלן שזינתה בעתה שזיקת הבעל עליה אף כאן ונת בשעה שזיקת הבעל עליה ולא פניה והיא דנקט אתה לא נקט מה לחלן ארוסה כן
55 משום דסופו נמי לארתיי נשואה לשריפה בחילוף ואילו: או אינו אומר רבתי. לגמריה שזהו ז' אלא להוציא את כל האדם ונתה מאביה תיחן בשריפה אבל משאר
56 כל אדם תיחן בת כהן שחל לקמיה פרך הכי תיסק אדעתך אי'כ מאי איראי בת כהן ואפי' בת ישראל נמי מאביה בשריפה באלו הן הנזכרין (למקן דף עה).
57 כשהוא אומר היא מחללת. משמע אית מחללת אותו ולא מחללה חרי על כרחך שבעתה משאר כל אדם אמור. הא מה אני מקיים את אביה. למה ל' ליה
58 למיכתביה ללא אלא נאמר כאלו בת כהן אית ליה האי דרשה ולקמן (דף נב) שאם אינו נהנין בו קודש כ"ו נאמר אית ליה ליכתוב את אביה
59 וליהוי משמע אפי' משפחתה ואביה יותר מכולם: נערה. שהביאה עשרות ולא הביאה סימני בגרות במס' נדה מפרש ליה בפרק (דף נז) משנתמך חקך
60 ת"ל וכת בכל מכל מקום. מרוביא דרז"ו קא דרש וברע' סבר לה דרדש ליה לקמן (דף נא) כי יחא גונא וליבא לפרושי דמרכיבין קרא סתמא ליק' טעמא דהא אתא
61 גיריה שזה ומפאק ליה מסתמיה.

סנהדרין, ארבע מיתות – פרק שביעי דף נא עמוד א – מותן מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 קצה תוספות

1 אין לי אלא שנשאת לבתך, (למה לא חילל דעהו בותי נתין ופמרה, אע"פ שאמרך לבא בקהל יש להם קדושים ודברי היא שאת איש וקדושים פסולי כהני לאון ואע"פ
 2 מן הכהונה כדכתיב ודריש ר"ז ושעמיען ליה דאין קדושים תופסין בחייבי לאון איבא נתא כבימות דקו (סו.)) דאית ליה אליבא דר"ע יב"י אמר ר"ע אין קדושים תופסין
 3 בחיבי לאון דמי בחייבי לאון דשאר אבל בחייבי לאון גריד לא אמר גוי איבא לאו דלא תתחנן בם (דברים ו) וכן נקח דהוא מן הגבעונים ב"ש א"ש כהן, איש ותיירא
 4 למה לי אלא למדרש דאב הוא דבעין איש
 5 בתן אבל בעל לא בעינן איש בתן וקא על פי

6 שאינה כהנת אבת כהן קפיד קרא שתהא בת
 7 איש כהן ולא אשת כהן; ובי אליעזר אומר
 8 בו, לקמן בני מאי קאמר, חיללה שבת בת
 9 סקילה, הדיכי ס"ד דהקל בה הכתוב משאר
 10 בנות ישראל ליתן מיתה קלה ומאי שנא
 11 מיניה דיריה, לענין שבת למה תימיר ליה
 12 בנקיבות ויתר מן החרים כהנים; איתו
 13 אשתראי שבת ב"י, ומשרה היבא דלא
 14 אשתראי ליה מדרו לא תתמר עליה; הא
 15 לנות כתיב, ופניה לאו נתא דאין קרא עליו
 16 ונתא אלא שמינה ויחיה מתתיה בעל
 17 לאחרים כמו (דושה ט) כי ינות מעל אהך
 18 לשון מדרת וירצאה מזה לזה אשתראי
 19 בלע"ז כדרי"ג, ויבטא כבימות הבא על
 20 יבמתה; עשאה וזנה, ליפסל מן הכהונה
 21 אלמא ונתא מקריא; מאי ניהו, מאי קאמר
 22 לו קרא; שויתה מאביה, בתמיה; אתיא הנה
 23 הנה, כתיב (ויקרא ו) בבת בנו ובבת בת
 24 ערות בת בןק או בת בתן וגו' כי ערותה הנה
 25 (כתיב) (שם) בבת אשה שראה הנה זימה
 26 דאית בה באשתו עשה בתה כבת בתה דכתיב
 27 (שם) ערות אשה ובהו וגו' אף כאן חיוב על
 28 בתו כעל בת בתו ומן ק"ל איתיה דאין
 29 ענין מן הדאין אבל גורה שוה הוי כאלו
 30 מפורש בו דהא לוק דרשה איתבהו בינה
 31 ותיירא; אתיא זימה וזימה, ליתן בשריפה
 32 כתיב הכא זימה היא וכתיב בשריפה זימה
 33 (שם ט) באי שרפה וגו'; סלקא דעתך
 34 אמינא, דהא איש קרא ותיירא הוא ודיל
 35 משריפה בבת כהן שויתה מאביה לאפקס
 36 משריפה שוה דרבא אתא למימר דלא
 37 תדרשו ליה ליתנהו אבא על בתו בשריפה
 38 דמדגלי רחמנא כו' קא משמע לן היא
 39 מתללה דוביניה; ועם) שאר כל אדם קאמר;
 40 לאו בת כהן היא, בתמיה למע' לי אש
 41 ותיירא לרבייה; כי תחל לנות, כשואה
 42 מתלחלת על ידי ונתו וזו תתלחה כבר ע"י
 43 שואק שנשאת לחלל לנתן לממור
 44 תתלחה מן הרוממה אפי' מית ורע אין לה
 45 לא עתה ואלו אל בית אביה כבדריה
 46 ולסתת וכלת ליתן כבימות בפרק אלמנה עד

47 וכלת וכלת ליתן כבימות בפרק אלמנה (דף סח.)
 48 תתלחה מן הרוממה בחייו ומשני ליה תתם וכלת אף על גב דלא פסיל לה הוא דהא כשר לבא בקהל יליף לה בפרק אלמנה לכהן גדול (בימות דף טו) מלא חילל דרע
 49 מקיש שני מן זה הוא פוסל אף ורעו פוסל דבין גדול הבא על האלמנה פוסל מן הכהונה ומן התרומה דילין לה מלא חילל שני חילולין במשמע שמהלל אותה ואת
 50 הויה; ללוי וישראל נמי, אע"פ שאינה מותרת עולמית מיהו כל מיהו מוחלל מן התרומה כדכתיב ושבח וגו'; ודלא כ"ס, דהא דאמרן ליעל בת כהן נשואה לממור
 51 בקדושתה וישראל מותרת בשריפה ואלו ואלו בתרומה כשונג, דבני דו איבא חיוב קדושתה וישראל מותרת אף, וזו וזו בתרומה בבת גומלה
 52 היא אצלה; ואינה משלמת את החושב, דלאו ורה היא והואיל ודריהו לחורר אין ימות בעלת ורע אין לה; ומיתתה כשריפה, וזו וזו: נשאת לאחד מן הפסולים.
 53 שפעלה עד עולם ותתלחה הוי היא כורה גמורה מאביה, שויתה מאביה; בלתי כסקילה, מבני' (דף נג.) כשרות אביה, ארוסה; כשרות חמיה, נשואה; אי כריבני,
 54 דאמרן סקילה חמורה איפכא מיבעי ליה דהא ארוסה חמורה מנשואה ולדירדו נשואה יעתה מכלל בת ישראל מחנך לשריפה ולא ארוסה מסקילה לשריפה; ואי כריבני
 55 שפעון, דקיתא ליה חמורה מסקילה הא אמר אתח ארוסה ואתח נשואה יצאו לשריפה; ואי כ"י, ישמעאל, דהא דאמרן שריפה חמורה כו' ישמעאל דאמר לקמן
 56 בשמעתא ארוסה יצאת לשריפה ולא נשואה דילין לה מבנין דאב דבארוסה הכתוב מרבי, את חמיה חנק הוא, כדון בת ישראל דהא לא יעתה מכללה; כך הצעה של
 57 ששת ר"א כמו שדיח שניהו וליה הפנה וליעלם כרבוך דאית ליה איפכא ארוסה סקילה נשואה חמורה איהו נמי הכי אמר כל שדיא בבת ישראל שויתה מאבה;
 58 לפי שמה מיתת אביה, שריפה כלומר מיתהו שוה קלה משריפה כגון נשואה דתקן בעלמא ואת בת כהן אבת כהן מיתת אביה כו' כאלו ונתה מאבה ובשריפה; כל
 59 אביה בבת בשריפה למעלה מיתת אביה ביהו ארוסה דבסקילה דהי בת כהן לא יצאת מכללה לחקל יגיונית מיתהו חמורה איהו כו' ישמעאל דבסקילה חק
 60 אביה בשריפה הטובח למיתה אביה דתיירא מיה דרגא דהיינו נשואה בת ישראל הבא בבת כהן הוציאה הכהן להחמיר בשריפה שודא למעלה בשריפה כגון
 61 ארוסה את חמיה דינין לה כדון כלתו דבסקילה יש לגמגם אמאי נקט את חמיה תיפוק ליה דכן דינה סקילה אחרי' יצאה מן הכלל ומיהו הא מתקפין אתקפא
 62 אחרינו ומפקין ליה מטמאנו;

1 האי את אביה מאי דרש ביה: מאי זו. אהיבא קאי: מתנאי' משקעין אותו. שלא
2 יותחף: אנה ואנה ותפול הפתילה על בשרו מבוהץ: קשה לתוך הריבה. כורבץ
3 סודר קשה לתוך הריבה מפני שהריבה אינה חנוקת לפתוח פיו והקשה מחבל את
4 גרונו ומגולתו לפיכך קשה מנפלים לתנוק ורבה מבוהץ להניח: ומדליק את

5 הפתילה. בגמרא מפרש פתילה של אבר:
6 פתיליק. מתוך: וחומרית את בני מעיני. לרש"י
7 החמררו מעי (איכה ב) כורצת: רבי יהודה
8 אומר. אין חנוקתו אותו מסודרין דאף הוא אם
9 היה זה בית מידע. ויתעיתם קודם ויריקו
10 הפתילה לא היו מקיימין מצות שריפה אף
11 הוא לישנא בעלמא הוא כלומר אם
12 חייבוהו איך הוא ימות ביים ואין זו שריפה
13 צבצבת. טגלישה בלעז: לא היה ב"ד של
14 אותו שקה בקי. צדוקה היו שאין להם ג"ש
15 אלא קרא במשמעה: גמ' מנא. לו דבי האי
16 גונגא שריפה אחי דקאמר רחמנא: אחי
17 שריפה שריפה. כתיב הכהן (ויקרא כא) באיש
18 תשרף וכתיב היתם (במדבר יז) אשר הקיבו
19 השורפים מה לחלן גוף קיים ולקמן פריך
20 מנא לך: מנאי מתוך. דכתיב בהו (ויקרא ז)
21 יכבו את השריפה: מנא לך. דעדת קרח הכי
22 הוה: כנפשותיה. ולא בגופיה: שריפה ממש.
23 הלכך על כרחו לא מצי למילף גוף קיים
24 מהתם ולקמן פריך ותתוי שריפה ממש
25 ולילף שריפת בית דין מניה ותתוי ממש: על
26 דעסקי נפשותיה. על חנופה אכילה תשריה
27 הנכנסת בנפשותיה: חנופי' לעיני מעות
28 בשביל חנופה של לגימות מעוג שהאבילם
29 והשקם קרח לערותו ונתחברו עמו חוק על
30 וגו' מעוג לשון דבר הנאכל כדכתיב (מאי ז)
31 באלמנה הורגתם שאמרה לאלהיו חי וחי
32 אלהך אם שני י' מעוג: מנא לך. דגוף קיים
33 בניי ארתי: שריפה ממש. אף הניק אכל
34 מנפלים הפתילה שריפתן ושרפה האביל
35 עצמותו ובושה: וזה כתיב ותאכל אותו.

ההיא שריפה ממש הוא. בת"כ איכא ב' ברייתות שניות סתם דפליגי מעיקרא קתני
כיצד היתה מיתתו שני וחסין בו ושקף גופו ונגרודין קיימין שנאמר ותנא אש
מלפני ה' ותאכל אותם וימותו ובתר להו גבי יכבו את השריפה קתני שריפת נשמה וגוף
קיים ואי' והא אמרי' ב' חפ' (סוכה דף כה דף ט"ס) משאלא ואצלפן היו שנדרו לפסת
שני ואי שריפה ממש הואי לא נטמאו לוי למר
דשולין קיימת והוא כדאמר בנפוצת (נדה דף
כ"ב) מת שנשרף ושולדו קיימת טמא:
אותם ולא בגידות. וזהו תאמר הוא כתיב
(ויקרא ז) ושם אביונותם ויש
לומר דלא ידעינא אב' כבודותה הנשאים או
כבודותה הנשאים:

ונילף מפרים תשרפים. תמיל ואהבת לרעך
כמוך ברו לו מיתה פתה: שבן
מכשיר. וימנה דלא חשיב מכפר כדאמר בפרק
נגמר הדין (לעיל דף כמג).
הגך נפשי. ומשום הלא כן קאמר הכא
מכשיר ממש עדיף כדאמרין בפרק
נגמר הדין (שם) א"נ מכשיר הדתם עדיף שהו
הכשירו וכן ביה אדרבה נפסל כבך:
טעה

קשה לתוך הריבה, וכדרך על צנארו. זה מושף אצלו וזה מושף אצלו, עד שפותח את פיו,
ומדליק את הפתילה וזוקקה לתוך פיו, ויוצרת לתוך מעיו וחומרית את בני מעיו. רבי יהודה
אומר, אף הוא אם מת בדם, לא היו מקיימין בו מצות שריפה, אלא פותח את פיו בצבבת
שלא במזבחתו, ומדליק את הפתילה וזוקקה לתוך פיו, ויוצרת לתוך מעיו וחומרית את בני מעיו.
אמר רבי אלעזר [ברבי] צדוק, מעשה בבת פהן אחת שניגפה, והקיפוה חבילי ומזרות ושרפוה.
[אמרן] לו, מפני שלא היה בית דין של אותה שעה, פקו: גמרא? מאי פתיליה? אמר רב מתנה,
פתילה של אבר. מנא לך? אתאי שריפה שריפה מעדת קרח, מה להלן שריפת נשמה, וגוף
קיים. אף כאן, שריפת נשמה, וגוף קיים. רבי אלעזר אומר, אתאי שריפה שריפה מבני אהרן,
מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים, אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים. מאן דיליף מעדת קרח,
מנא ליה, דכתיב: ואת מחותות החפאים הוציח בנפשותם, שנשמתן נלקחת מגוף קיים. ואידך,
התאי שריפה ממש הוא, ומאי בנפשותם, שנתייבשו שריפה על עסקי נפשותם. כדריש לקיש,
דאמר ריש לקיש, מאי דכתיב 'בתניפי' לעיני מעוג חוק עלי שנימו', בשביל חנופה שהתניפו
לקרח על עסקי לגימה, חרק עליהן שר של גיהנם שניו. ומאן דיליף מבני אהרן, מנא ליה,
דכתיב 'ומזוהו לפני ה', פעין מיתה. ואידך, שהוא שריפה ממש הוא, ומאי דכתיב 'ומזוהו',
דאתחיל בהו מנאי, פעין מיתה. דחגיגא, אבא יוסי בן דוסתאי אומר, שני חסין של אש יצאו
מבית קודש הקדשים, ונחלקו לארבע. ונכנסו שנים בחומטו של זה ושנים בחומטו של זה,
ושרפום. והכתוב 'ותאכל אותם', 'אותם' ולא בגידותם. ונילף מפרים הנשרפים, מה להלן
שריפה ממש, אף כאן שריפה ממש. מסתברא, מאדם הוה ליה למילף, שכן אדם. חומטא.
נשמה. פיגול. אדרבה, מפרים הנשרפים הוה ליה למילף, שכן מכשיר לדורות. הנהך, נפישין.
מאן דיליף מעדת קרח, מאי מעיקר, מאי יליף אבן אהרן. ההוא, שריפה ממש הוא. ונילף
מניה? אמר רב נחמן, אמר רבה בר אבבה, אמר קרא 'ואהבך לרעך כדך מך', ברוז לו מיתה
יפה. וכי מאמר דאיפא דרב נתנן, גזרה שוה למה לי. אי לאו גזרה שוה, הוה אמינא, שריפת
נשמה וגוף קיים, לאו שריפה היא כלא. ואי משום 'ואהבך לרעך כדך מך', לפשי ליה חבילי
ומזרות, פי חיבי דלישרוף לעגל, קא משמע לן: וכבר היו משה ואהרן מחלכין בדרהך, ונדב
ואביהוא מחלכין אחריהו, וכל ישראל אחריהו. אמר לו נדב לאביהוא, אימתי ומזוהו שני יקנים
הללו, ואני ואתה נתייב את הדור. אמר לון הקדוש ברוך הוא, הנראה מי קובר את מי. אמר
רב פפא, היינו דאמריו אינשי, נפיש גמלי סבי, דמעינו משכי דהויגי. אמר רבי [אלעזר],
למה

נמי שריפה חיהו דאיהו מיקרא שריפה ברור אותה לו מדרב נתנן: וכבר היו. אידי דאיירי בבני אהרן תנא ליה הכא לאשמעותיך ובשביל שהיו מבקשים שררה
ורבנות מהו: נפיש גמלי סבי דמעוני משכי דהויגי. הרבה גמלים וקנים שטעונים עורות גמלים ויוקץ שמתו בכר מרין ועיפה (ישעיהו ס) מתרגמין הויגי בברה קלה
(ירמיהו ב) היינו גמלא עברה וזוקקה שהיא קלה ועסקיה רעים מחמת שלא הורגלה לטעם משאו:

1 **מטע** מותנה, ואף רבי אלעזר ביר צדוק גמי חזר בו:
 2 **בזמן** שיש כהן יש שופט, והיל כדררשין בפרק התנשין (לקמן דף פז) מלמד
 3 שהמקום גורם, **רבי** יהודה אומר נזיל וזה הוא, לא קרי לה נזיל אלא משום
 4 דכתיב והתקוותה לא תלכו כדרכה במרא: **אילא** כן דכתיב שריפת, הימה דמשמע
 5 הבא דרע"ג דחוקה היא כיון דכתיב באורייתא
 6 שר ובפי' דמסכת ע"ז (דף י"א, ועס) פריך
 7 ושריפה חוקה היא והכתיב והתקוותה לא
 8 תלכו ומסיק לאו חוקה היא וי"ל דהתם קאמר
 9 לאו חוקה היא לשם עבודה וזה דאי היה חוק
 10 לעבודה וזה אפילו היה כותב באורי' לא היה
 11 מתייב אבל הבא איתיי בחוק הניסם שלא לשם
 12 עבודה וזה רומאי דסיק רבין דכתיב באורייתא
 13 לא לעישה גמרינן ורבי:
 14 **איש** פרט לטקן, אבל האשה מחייבת בביאת
 15 ב"ב ט' שנים ויהי אחז כדתנן בפרק יוצא
 16 דופן (גדה דף מ"ח), ומייתי לה לקמן:
 17 **פרט** לאשת קטן, הא דאיתגמירך קרא ריטני
 18 במיעד לבנו קטן או ב"ט ש' שבא על
 19 וימנו וס"ד כיון דמדאורייתא רמיא קמיה
 20 לתייב עלה משום א"א גמיל וזהו מקומתן לה
 21 בפ"ק קדושין (דף י"ט, ועס):
 22 **פרט** לאשת אחרים, היינו גז' ומיל דאין
 23 לאשת גלויים אע"ג דאין מיתה ואחרת
 24 אסורא מיהא איבא מדאיתגמירך למשרי ריפ
 25 תואר דדרשנין בפ"ק קדושין (דף כא, ועס)
 26 אשת אפילו אשת איש:
 27 קמפולגי

1 למה תלמיד וכו', משום דאיתיי בעדך קרד נקט לה שהיו תלמידי חכמים דכתיב
 2 (במדרש טו) נשיאי עדה קריאי מועד אנשי עם ועל עם שפיתם אותו ושע כשנתנו
 3 ממנומו הקלו בעיניו להשיאם ולהחזיק ידו במחלוקת ולמרוד בחקיה: בתחלה
 4 בעדו מתנהג בכבודו שאין צריך לו הוא יקר בעיניו, רב **הכא** בדורות האחרונים
 5 הכא בשאר האמוראים: **מטע** כדכתיב מתנהג
 6 דאמר לעיל שריפת ב"ב פ"ד אב
 7 היה: ושקע ברעניא, שאין ב"ד ממתין אלא
 8 בזמן לשיבת הגזית בעד סנהדרין נותנת
 9 לבישת גזית נותנת אף בחילל דאמרינן
 10 במסכת מכות (דף ו, ע"ש): של צדוקין,
 11 שורושין מקרא ככתבו: ח"ק, רבי אלעזר
 12 לחכמים בתמיה דאמרינן במתניתין
 13 דמשמע שראה מנשה זה מגדל וזה
 14 אהדרו ליה לא היה ב"ד בקי, והתניא, דאין
 15 מביאין ראיה מן הקטן אחריו ליה **אמר** לכו
 16 כשהוא נזיל, משעה שנתה אף בחילל דאמרינן
 17 אשגחו ביה דאמרו ליה לא היה ב"ד של
 18 אותה וכו' והדר אמר לכו משעה שראה
 19 כקטנו: **מתני'** נזיל אמר זה, השתא משעה
 20 מפני שהרשו מעמדם ונזיל: על, עץ עבה
 21 תקוע בארץ כמו של נפחום: **נפ' שורשים** על
 22 המלכים, משתו נותן וכלי משמשן וכן
 23 בן משום דרבי אמוראי: **אלא** משום דכתיב
 24 קח שריפה כדאורייתא, שבאמר בצדוקיו
 25 בשלום ממות ובמשפחות אבותיך המלכים
 26 הראשונים כן ישרפו לך וגו': נקם ינקם,
 27 מנכח בעדו כנעני ומת תחת ידו, דאין
 28 במיתה ב"ד משום דעבד שייך במצות
 29 שהשתא נותנת בן: **דבריו** ליה סבירי,
 30 ותקוע בכטנו או בגרוננו כמו ברא דחתיבא:
 31 **לפי** רוב כתיב, פפיות של חרב בני צדוק
 32 כמאן ומכאן דכתיב (תהלים קמ"ט) חרב
 33 פפיות אלמא תרי ניהו: **גיסטרא**, חלוקי
 34 לאורכו לשנים: **קבל** בן חורין, ב"ד כתיב
 35 ביה אלא מיתה סתם וכל מיתה סתם תנן
 36 הוא: מנלו, פסיים מן **הוציא**, גרוק מנול
 37 עורף, מאחרי הפנים דכתיב (דברים כא)
 38 ועפרו לשון עורף שמו הוציאה את העורף
 39 והיינו אחוריו צואר שרואין את העורף
 40 ועורף הוא קטריל שבכנגד הפנים דכתיב
 41 (דומיה לב) ופני אליו עורף ולא פניט אלמא
 42 עורף להדי פנים: **פרט** לאשת קטן,
 43 שאמרינן דקטן אין לו מיתה: **לאשת**
 44 אחרים, גוי שאמרינן שאין קדושין לגוי
 45 ומחבא תפוסן לו ב"ב דוכתא: **אלא** תלך
 46 עליה, ולקמן מפרש דארבע מיתות בסידור
 47 גמרא גמיר להו ר' אשיית מסיני ויבין דתנן
 48 קלה מכולם על בתרין תתה לדיחיה ממות
 49 הסומנין שרייא אין לך בה תלמידי עלידם
 50 שנינו לך לדונם בחומרה שמואל לא נתחייב
 51 בה: **לא מפני** שהיא קלה, דסבירא ליה
 52 כר"ש דאמר (עלעל דף מ"ט) נזק דורג: **אינה**
 53 **אלא** תנן, ור' מפרש לה דלרבי יונתן: **נאמר**
 54 מיתה ביד שפיס, ומת עם אותו (בראשית
 55 לח) ונאמרה מיתה סתם ביד אדם: אין בה
 56 רובם, אין בה תורה, ואין בה מראשית
 57 דהנאמן כן בתך שניטה בשריפה מכלל דבת
 58 ישראל לאו בשריפה הלכך מות יומת הנואף
 59 ע"כ תנן הוא:

19 ואשגחו ביה, **אלא**, **אמר** להו ברשיא, ואמרו ליה קטן היית, **ואמר** להו כשהוא גדול,
 20 ואמרו ליה, **מפני** שלא היה ב"ד של ר' יהודה אומר, **נזיל** הוא לו, **אף** לא מצינו
 21 מצינו את ראשו בפסיי, **בדרך** שהמלכות עושה, **רבי** יהודה אומר, **נזיל** הוא לו, **אף** לא מצינו
 22 את ראשו על תפוסן וקוצין שהמלכות אצרו לו, **אין** מיתה מנוגלת מזה: **גמרא** תניא, **אמר**
 23 לכו רבי יהודה לחכמים, אף אני ודע' שמיטה מנוגלת היא, אבל מה אעשה שהרי אמרה
 24 תורה ויבסקותיהם לא תלכו, **ורבנן**, **פון** דכתיב 'סוף' באורייתא, לא מצינוהו קא גמרינן,
 25 דאי לא תימא הכי, הא דתניא, שורפין על המלכים, ולא מודפי האמורי, **הכי** שרפינן,
 26 והכתיב ויבסקותיהם לא תלכו, **אלא**, **פון** דכתיב שריפה באורייתא, דכתיב ויבסקותיהם
 27 אבותיך וגו', **לאו** מצינוהו קא גמרינן, **הכא** גמי, **פון** דכתיב 'סוף' באורייתא, **לאו** מצינוהו
 28 קא גמרינן, **והא** דתנן באינך פריקין, **אלו** הן התנרינן, **הוציא** ואנשי עיר הנדחת, **בשלמא**
 29 **עיר** הנדחת, **פתיב** ביה **לפי** הרב, **אלא**, **רוצח** מנול, **דתיא**, **ג'סם** וקמיה זו איני
 30 **ידע** מה הוא, **כשהוא** אומר **יהבתי** עליכם **חרב** נזקמת נקם ברות', **הו** אומר, **נקמה**
 31 **זו** סוף, **אמר** דבריו ליה מביה, **לפי** הרב, **פתיב**, **ואימא**, **דעבד** ליה גיסטרא, **אמר** רב
 32 **תנמן**, **אמר** רבה **פר** אבותי, **אמר** רב **תנמן**, **אמר** רבה **פר** אבותי, **אמר** קרא **יהבתי**
 33 **דקטל** עבדאי, **בר** חורין, **מאן** לו, **ולאו** קל ואמרו **הא** **קטל** עבדאי, **בספיו**, **בר** חורין, **תנמן**
 34 **היתא** למאן דאמר, **תנן** קל, **אלא** למאן דאמר, **תנן** חמור, **מאי** איפא למימר, **תנא** ליה
 35 **מדינתא**, **ואתה** תבער תרם תנין מקרבך, **הוקשו** כל שופכי דמים, **לעגלה** ערופה, **מה**
 36 **תלן**, **בספיו** ומן הוצאה, **אף** כאן, **בספיו** ומן הוצאה, **אי** מה **תלן**, **בספיו** וממול עורף,
 37 **אף** כאן, **בספיו** וממול עורף, **אמר** רב **תנמן**, **אמר** רבה **פר** אבותי, **אמר** קרא **יהבתי**
 38 **לרעך** קמוך, **ברור** לו מיתה יפה: **משנה** מצות התנשין, **היו** משקעין אותו **בזבל** עד
 39 **ארובותיו**, ונתנו סודך קשה לתוך הרקב, וכורך על צואו, **זה** מושף אצלו, **וזה** מושף
 40 אצלו, **עד** שפגשו ויצאת: **גמרא** תנן רבנן, **איש'** **פרט** לקמן, **אשר** ינאף את אשת איש,
 41 **פרט** לאשת קטן, **אשת** רעהו, **פרט** לאשת אחרים, **מות** יומת, **תנא** אמה אומר בתנא,
 42 **או** אינו **אלא** פאתח מפל מיתות האמורות בתורה, **אמרת**, **כל** מקום שצאמר מיתה בתורה
 43 **סתם**, **אין** אמה רשאי למשקה להחמיר עליה **אלא** תלך **אלא** עליה, **דברי** רבי **אשיה**, **רבי**
 44 **יהו** אומר, **אין** מפני שהיא קלה, **אלא** כל מיתה האמורה בתורה **סתם**, **אינה** אלא **תנן**,
 45 **רבי** אומר, **אמר** מיתה ביד שפיס, **ואמר** מיתה ביד אדם, **מה** מיתה האמורה ביד שפיס, **אף** מיתה
 46 האמורה ביד אדם, **מיתה** שאין בה רשעם, **ואימא** שריפה? **מדאמר** רבמאן בת פהו בשריפה, **מקלל** דהא, **לאו** בה שריפה היא,
 47 בשלמא

הכי

סנהדרין, ארבע מיתות - פרק שביעי דף נג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" תוספות

1 חבי נסינן בלמא לר' יונתן כדמפרש רבי טעמא: **ממאי דאיבא חנק מעולם.**
2 במיתת ב"ד דילמא בני ד'אאל שלש קלה שבדן בסיף: **אבע מיתות.**
3 בשמן הקוב לון וכיון שלא פירש למי נתן חנק על כרחך קלה היא מכולן והניחה
4 לטעמוני שאינו רשאי למשכה ולהחמיר בלידה אלא להלך עליה לפיכך לא הוצרך

5 **לפרש: שאר הנסקלין, דלא עבודה וזה**
6 **ובגרי המאוסה ותולד שבו ואוב וידעוני**
7 **ומגוף דתרי כתבי בהו סקילה והלוח שאר**
8 **הנסקלן לא כתביבא בהו סקילה בהדיא**
9 **וגמירין ליה לוקמן גבורה שיהו דאוב**
10 **וידעוני: כמאי נמי. איזו תיבה מופנית**
11 **למזירה שהו דמיהם בם או מות יומתה: א"ל**
12 **רב אחא מדפתי לרבנא. הא דא"ר זריא**
13 **לאביי גמרי מאי הוה קשיא ליה לרבי**
14 **זריא אי הוה גמרי במות יומתה: אי נימא**
15 **אשת איש קא קשיא ליה. אמאי ק"ש טמי**
16 **מיתה שום וכן תובק גמרי מנה ג' שני מאוב**
17 **וידעוני כי הכי וגמירין כל הנסקלן דלא**
18 **כתבי בהו אלא מות יומתו סתמא וגמירין**
19 **לחו מדהתם: מכה אביו ואמו. אמרין לקמן**
20 **דמיתות בתנן באלו בן והתקן (דף קסז)**
21 **וקשיא ליה לגמריה לסקילה מאוב וידעוני**
22 **ומאי קשיא ליה ארזנר מאוב וידעוני**
23 **לגמריה למת אשת איש דהכי שפיר דכיון**
24 **דאיבא למימב קלה ואיבא למימב מורה**
25 **אי אתה רשאי למשכה להחמיר: לגמרו**
26 **מ"א. כדאמרין דאינה רשאי למשכה**
27 **להחמיר הלכך בדיניהם בם גמרי: מותה**
28 **הו הנסקלין. דכתיב בהו סקילה האי כתיב**
29 **ביו ודלא כתיב ביה סקילה כתיב בהו**
30 **בדיהם בם וגמרי מאוב וידעוני: והאשה**
31 **השבייה את הבתומה. עליה: והותן מורעה**
32 **למולך. קסבר האי תנא מולך לאו עבודה**
33 **וזה הוא מדתן עבודה וזה תנא מולך**
34 **אלא חק העבודה וזה בעלמא הוא והתנא**
35 **חיבי עליה סקילה דחבי אמרין בגמ': אוב**
36 **וידעוני. גמירין לקמן (דף טז). מפרש**
37 **לזה: והמגלל אביו ואמו. החמיר במכמה**
38 **משום דאיבא חרתי קבין אביו ואמו ומריא**
39 **שם שמים לבטלה ותפסית את הדידים:**
40 **והפסית. וזה נדחת לקמן באלו בן והתקן**
41 **(דף קסז). מפרש ליה מנא לן הנסקלן**
42 **כמשה. בגמרא (דף ס"ז) ליה לה מנא לן**
43 **הנסקלן. הבה על דהא. בשוגג חיבי עליה**
44 **שתי תטות דרובתא ערוח כתיב בהו כרת**
45 **ובתיב בהו חלוק תטות אפילו בנות ארז**
46 **כדאמרין בפרק תרוא דמסכת מכות (דף**
47 **ד.) לחיבי על אחותו שתיים שהיא אחותו**
48 **מאביו ואחותו מאביו והכא נמי כתיב בהו**
49 **חלוק לרבו כדמפרש בגמרא: משום אשת**
50 **אם אב תקדשה לאביי שלא ילדתו בנות**

1 **כמפילגני** בלפנותא דר' שמעון ורבנן. תימה ור' ישמעאל דאמר לעיל (דף נ"א) ארוסה
2 ביאה לשרפה ולא תשואה מנ"ל דאשת איש בתוק דאי מר' אישחא סתמא
3 מדסבר כו' שמעון דשריפה תורה סבר נמי כותיה דסיף קיל ודכריב נמי לא מצי דרש
4 דתקשי אימא שריפה ולי"מ לשנוי מדאמר רחמנא בת כון כשריפה מכלל דהאי לא
5 כשריפה דילמא דמי ארוסה אבל נשואה
6 אימא בשריפה ועוד חסד פירקין (דף טו)
7 איבא למדי דמוק רבי כרבי ישמעאל ויל א"ל
8 סבא לחמיר בשואה בהו שיאל ספי
9 סבא לרוסה ואף על גב דפריך הבא אימא שריפה
10 דמי לשנוי דכי אלא דשפיר משני חך שניא
11 לא מצי לשנוי דנאי דמוק רבי כרבי ישמעאל:
12 **דאי** במות יומת גמיר דרמיי מאוב
13 וידעוני לימיר מא"א. תימה א"כ ג"ש
14 מאי אתני דבלאו הכי סתם מיתה חנק ויל
15 דלאו דוקא סמ"א דאיבא למימב דלימיר
16 מרובח דהוי בסיף.
17 **משום** אם ומשום אשת אב. דלא חל קתני
18 א"א משום דהבא לארז מיתה איידי
19 **הא** לית ליה קודשין בגוה. אפילו ר' יחשע
20 דאמר בפרק התולץ (בבבא דף טז). שם אן
21 ממוז אלא מחיבי מיתות ביה מודה דלא תפסי
22 קודשין בחיבי ביריות כדרבינא מקרא סתוף
23 האומר קודשין דף וכו' בפ"ק דבי"ט (דף טו)
24 אמר אבא דרשן שאן קודשין תופסין אחותו
25 משמע דליבא נאן לפילי והא דמשמע בכל
26 דוכתא דגמרותי חל בתפסית קודשין הייט
27 דלא כרבי יחשע

1 **עד דגמרי מאוב וידעוני.**
2 **אמר**
3 **לגמרו מאשת איש, דאי אתה רשאי למשכה להחמיר עליה אלא להלך עליה. אמר**
4 **ליה: שאר הנסקלן גמירין קא קשיא ליה. דאי ב'מות יומת' גמיר, עד דגמרי מאוב**
5 **וידעוני, לגמרו מאשת איש: משנה אלו הן הנסקלן, הבא על האם, ועל אשת האב,**
6 **ועל הפלה, ועל הזכור, ועל התקמה. והאשה המביאה את התקמה. והעובד**
7 **עבודת פוגכים, והותן מורעו למולך, ובעל אוב, וידעוני, והמחלל את השבת, והמקלל**
8 **אביו ואמו, והבא על נערה המאורסה, והמסית, והמדוית, והמכשף, וכן סודר ומורה. הבא**
9 **על האם, חייב עליה משום אם, ומשום אשת אב. רבי יהודה אומר, אינו חייב אלא**
10 **משום האם בלבד. הבא על אשת אב, חייב משום אשת אב, ומשום אשת איש. בין**
11 **בתי אביו, בין לאחר מיתת אביו. בין מן הארוסין, בין מן הנשואין. הבא על פלתו,**
12 **חייב עליה משום פלתו, ומשום אשת איש, בין בחי בנו בין לאחר מיתת בנו, בין מן**
13 **הארוסין, בין מן הנשואין: גמרא** תניא, רבי יהודה אומר, אם לא היתה אמו ראיה
14 לאביו, אינו חייב אלא משום האם בלבד. מאי, אינה ראיה לוי'. איילא, חייבי ביריות
15 ותיבי מיתות בית דין, מקלל דרבנן סבירי, אף על גב דאיתיה ראיה לוי, לא לית ליה קודשין
16 בגמרא. אלא, חייבי ביריות ורבי יהודה סבר ליה כרבי עקיבא, דאמר אין קודשין תופסין
17 בחיבי לאוין. מתיב רב אישעיא, איפור מצינה איפור קדושה, חלוצות ולא מתיבבמות.

1 **או תקדשה לו אחרי כן: אלא משום אם.** וטעמא מפרש בגמרא: בין לאחר מיתת אביו. אחיוב דאשת אב קאי דמרבא ליה קרא אף לאחר מיתה כדמפרש בגמרא
2 אבל שם אשת איש לאחר מיתה לא קאמר: בין מן הארוסין. דכיון דקדשה אשתו היא דכתיב (דברים כד) כי יקח איש אשה משנת לקחה בקנא אשתו ודך קחה
3 קודשין היא דגמירין קחה קחה משדה עפרון: **גמ' תניא ר' יהודה אוסר וכו'.** האי תנא פליג אתנא דירן דלא מפליג לרבי יהודה בין ראיה לראיה אשתו והאי
4 תנא אית ליה דרשי טעמא ודתי יודיה דלא היה לו לאביו אישות בה הלכך לא קרינא ביה אשת אב: חייבי ביריות. שאסורין עליו באיסור כרת דקיימא לן בקודשין
5 בפרק שלישית (דף טו). דלא תפסי בהו קודשין: **מכלל דרבנן וכו'.** בתמיה: **אלא בחיבי לאוין.** כגון ממורת ותיניה או אלמנה לכהן דקדיל (דף סח). דתפסי בהו
6 קדושי מיתות ארובה ודאלת תפסיה שנתא וטעמא דר' ע' הנה מפרש מלא יקח איש את אשת אביו וסבר דבאבותא איבי בתבונ מרבר דלאו ל' גילת כנף אפי' כר שראה
7 אביו הוא דאיבא וקאמר רחמנא דלא יקח לו לקוחין וכן פירק אמר סעודה כו'. יבמה שנפלה לפני יבם והיא אסורה עליו משום מצוה או משום קדושה חלוצת ואינה
8 ביאה ביבא כלום אף על גב דגבי איבא ביריות קיימא לן בהו קאמר דבמות (דף ג) מגוריה שיה דעליה ותיניה הימנו בלא כלום בלא הליצה התם הוא אסורה ליה
9 איסור ממור דלא תפסי ביה קדושי אביו אסור מצוה או קדושה קיימא קודשין ניהו מרובין התם (דף ג) במבטא מיתו כו' שן ארתה עובדא לחלוצין ואינה
10 עולה ליבום ואיזו זו חייבי לאוין: **ולא מתיבבמת.** דהא אסירא ליה ויה תמי תמינה עתיה עתיה ותיניה לא תעשה גמוריה ביאה ראשונה שמקיים בה יבמה יבא עליה (דברים
11 כז) אטו ביאה שניה שאן בה מצות עשה:

תעשו שם דבר שהוא בא לידי ישרות ואיוזו זו זו עולה ושלמים ר' יהודה אומר היחיד הוזהר והיחיד הותר הוזהר ובמתו בראש גגו והותר לעולה ולשלמים רבנן אמרי אף הציבור והיחיד הוזהרו וציבור הותר מכללו יחיד לן באיסורו תני בשם ר"ש הציבור אינו מביא אלא מה שקבע עליו הכתוב סבר ר"ש משנקבע מעשר שני עוד לא פסק מה ביניהן ר' בא בר ממל אמר פר העלם דבר ביניהן ר' יוסה אומר נדבת הציבור ביניהן תני אחד האיש ואחד האשה א"ר יוחנן לית כאן אשה איש כתוב בפרשה תני אף הנזירות א"ר יוחנן לית כאן נזירות נזירות חובה היא תני אף הנסכים א"ר יוסה בי ר' בון מאן תנא נסכים דלא כר' דתני ר' אומר אומר אני אף משנכנסו ישראל לארץ אין נסכיה קריבין אלא מבפנים מה טעמא (במדבר כח) בקדש הסך נסך שכר לה' אין כתיב בלא תעשה אלא מבפנים מניין מבהוין נישמעניה מן הדא מניין לשוחט לפסח וליחיד ולבמת יחיד ולבמת ציבור בשעת איסור כמה שהוא עובר בל"ת ת"ל (דברים טו) לא תוכל לזבוח את הפסח באחת ענוש כרת ואת אמר הכין רשב"ל א' בשוחט משש שעות ולמעלן שלא לשמו בשעת היתר כמה ולמה הוא אומר בשעת איסור כמה בשעת איסור במתו

[דף ט"ז ע"ב]

ולמה לי שלא לשמו שלא תאמר שלמים הן והן כשירין ועוד מן הדא יכול אם שחטו משש שעות ולמעלן יהא כשר מה אית לך משש שעות ולמזמן יהא פסול לא שלא לשמו אמר רבי יוסה דאמר דאמר שלמים הבאין מחמת פסח כשירים בבמה עולה הבאה מחמת אשם על דעתיה דרבי לעזר מהו שתהא כשירה בבמה נישמעניה מן הדא זה הכלל כל שהוא נידר ונידב קרב בבמה וכל שאינו לא נידר ולא נידב אינו קרב בבמה אמר ר' יוסי בן הנינה אין הבהמה ניתרת אלא בנביא מה טעמא (דברים יב) השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה כי אם במקום וגומר ואליהו מקריב בשעת איסור הבמות א"ר שמלאי דכירא א"ל (מלכים א יח) ובדברך עשיתי ובדיבורך עשיתי:

הלכה י"ב משנה אין בין שילח לירושלים אלא שבשילה אוכלין קדשים קלין ומעשר שני בכל הרואה ובירושלים לפנים מן ההומה וכאן וכאן קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדושת שילה יש אחריו היתר וקדושת ירושלים אין אחריה היתר:

גמרא ר"י בר מרייה שמע לה מן הדא (יהושע ח) אזי יבנה יהושע מזבחה לה' אלהי ישראל בהר עיבל אין לי אלא הר עיבל שילוח מניין (שמואל א ז) ויקח שמואל מלה חלב אחד ויעלהו עולה כליל לה' אמר ר' אבא בר כהנא ג' עבירות הותרו בשיו של שמואל הוא ועורו ומחוסר זמן ולוי היה א"ר יוסה אין מן הדא לית שמע מינה כלום דאמר ר' אבא בר כהנא ז' עבירות הותרו בפרו של גדעון אבנים פסולות ועצי אשירה ומוקצה ונעבד ולילה זור ואיסור כמה

[דף י"ז ע"א]

מאן דבעי ישמענין טבאות מן ההיא דרבי שמואל בר נחמן (שמואל א ז) ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ושם שפט את ישראל ויבן שם מזבחה לה' כתיב (שמואל א ט) וירם הטבה את השוק והעליה וישם לפני שאול וגו' ר' שמואל בר נחמן אמר שקא ושופה ר"י אמר שוקא ואליה רבי לעזר אמר הזה ושוק דא"ר לעזר הזה ושוק לכהנים בבמה גדולה ולבעלים בבמה קטנה רבי זעירא בשם רבי לעזר עזר העולה לכהנים בבמה גדולה ולבעלים בבמה קטנה רבי זעירא בשם ר' ירמיה תרומת תודה לכהנים בבמה גדולה ולבעלים בבמה קטנה ר"י בעי הלילה מהו שיהא כשר בבמה התיב ר' לעזר והכתיב (שם יד) ויאמר שאול פצו בעם ואמרתם להם הגישו אלי איש שורו וגו' וכתיב (שם) ויגידו לשאול לאמר הנה העם חומאים לה' לאכול על הדם וגו' הא כיצד הלילה לחולין והיום למוקדשין כד שמע ר"י אמר יפה לימדנו רבי לעזר רבי פינחס בשם רבי יוסה בי רבי אילעאי כתוב אחד אומר (תהילים עח) ויטוש משכן שילה וכתוב אחר אומר (שמואל א א) ותביאהו בית ה' שילה הא כיצד בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה א"ר זעירה ובלבד י' טפחים כבנין הבית והא כשם שהיה אהל מועד נטוי כך אהל שבשילה נטוי א"ר יוסי רבי בון (שמות לט) קרסו קרשיו בריהו ועמודיו ואדניו והיו הקרסים נראין מתוכו ככוכבים ברקיע רבי חייה רבה אמר לר"ש ברבי אני שמעתי מאביך שכל חופות שהיו לא היו אלא בתוך חלקו של בנימן מה טעמא (דברים לג) ובין כתיפיו שכן והא כתיב (תהילים עח) וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר ויבחר בשבט יהודה וכי ביהודה בחר אלא בחירה ובהורה מה בחירה שנאמר להלן בנימן בכלל אף בחירה שנאמר כאן בנימן בכלל רבי יונה ר' אבהו בשם ר' יוסי בן הנינה (דברים לג) ורצון שוכני סנה קדשים המרצין נאכלין בחלקו של יוסף א"ר אבודמה דציפורן כראש תור היה נכנס מתוך חלקו של יוסף לתוך חלקו של בנימן והיה המזבחה נתון עליו מה טעמא (יהושוע טז) ונסב הגבול מזרחה תאנת שילה עד איסכופיה דשילה רבי יונה רבי אבהו בשם רבי יוסי בן הנינה ורצון שוכני סנה ששרת שכינה בסנאיו של יוסף ר' לעזר בשם ר' הושעיה ממה שנאכלו קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה לא צריך השונה להזהיר על אכילתן אלא על עלייתן מה טעמא (דברים יד) השמר לך פן תעלה עולותיך פן תעלה עלייתך רבי שמעון בן מיישא בעי קומי רבי לעזר מהו הרואה שילה או שילה ומשכן שילה א"ל שילה ומשכן שילה

[דף י"ז ע"ב]

כגון הדא בית מעון אלא שזה מפסיק וזה אינו מפסיק ר' יסא בשם ר' יוחנן זה סימן כל זמן שהארון מבפנים הבמות אסורות יצא הבמות מותרות ר' זעירא בעא קומי ר' יסא אפי' לשעה כגון ההיא דעלי ר' אבהו בשם ר' יוחנן (דברים יב) שם (דברים טז) שם מה שם שנאמר להלן הבמות אסורות

אף שם שנאמר כאן הבמות אסורות ר"ש בן לקיש בעא קומי ר"י מעתה אם אין ארון אין פסח א"ר יוסי בי ר' בא אזכרה אזכרה מה אזכרה שנאמר להלן הבמות אסורות אף אזכרה שנאמר כאן הבמות אסורות וכן היה ר' יודה ור' שמעון אומר מעשר שני בנזב ובגבעון ניהא כר' יודה דרבי יודה אומר הטאת פסח ליחיד בכמה גדולה אין הטאת פסח ליחיד בכמה קטנה כר' שמעון דרבי שמעון אמר אף הציבור אינו מביא אלא מה שקבע עליו הכתוב סבר ר"ש משנקבע מעשר שני עוד לא פסק. מניין שהכהנים יוצאין ידי חובתן בחלה ובתרומה וישראל במעשר שני בפסח תלמוד לומר (שמות יב) תאכלו מצות ריבה יכול יצאו ידי חובתן בכיכורים תלמוד לומר בכל מושבותיכם תאכלו מצות מצה הנאכלת בכל מושב יצאו כיכורים שאינן נאכלין בכל מושב התיבון הרי מעשר שני הרי הוא נאכל בכל מושב ראוי הוא להיפדות ולהיאכל בכל מושב רבי בון בר חייה בעי מעתה הלוקח בכסף מעשר שני טמא כר' יהודה הואיל ואינו ראוי להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בו ר' שמעון בן לקיש בעי מעתה חלת עיסת מעשר שני בירושלם הואיל ואינה ראויה להיפדות ולהיאכל בכל מושב אין יוצאין בה יכול יצאו ידי חובתן בחלות תודה ורקיקי נזיר תלמוד לומר (שם) שבעת ימים מצות תאכלו מצה הנאכלת כל שבעה יצאו חלות תודה ורקיקי נזיר שאינן נאכלין כל שבעה ר' יונה בשם רבי שמעון בן לקיש ממה שנאכלו חלות תודה ורקיקי נזיר בכל ערי ישראל לא צריך השונה להוציאן ממושב ר' יוסה בשם ר' שמעון בן לקיש זאת אומרת שנאכלו חלות תודה ורקיקי נזיר בכל ערי ישראל לא צריך השונה להוציאן ממושב ניהא חלות תודה ורקיקי נזיר לא כן א"ר יוחנן לית כאן נזירות נזירות חובה היא א"ר בון בר כהנא תיפתר שקרבה הטאתו

[דף י"ח ע"א]

בשילה עולתו ושלמיו בנזב ובגבעון ר' עזרה בעון קומי ר' מנא לא כן א"ר בשם ר' יוסה שלמי הגיגה הבאים בכמה כשירים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה אלא כר' יודה דר"י אמר הטאת פסח ליחיד בכמה גדולה אין הטאת פסח ליחיד בכמה קטנה לא אתיא אלא כר' שמעון דר' שמעון אמר מכיון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר ביין וליטמא למתים אית תניי תני מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלם אית תניי תני מנוחה זו ירושלם נחלה זו שילה מאן דאמר מנוחה זו שילה (דברים יב) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה נחלה זו ירושלם (ירמיהו יב) העיט צבוע נחלתי לי מ"ד נחלה זו שילה (שם) זאת מנוחתי עדי עד וגו' לאחד שעשה לו הבילה והיה נינח בה כך באהל מועד נאסרו הבמות בנגלגל הותרו הבמות בשילה נאסרו הבמות בנזב ובגבעון הותרו הבמות בירושלם נאסרו הבמות למלך שאמר לעבדו אל תשתה יין לא מטבריא ולא מקיסרין ולא מציפורין הא בינתיים מותר כך באהל מועד עשו ארבעים חסר אחת בנגלגל עשו ארבע עשרה שבע שכיבשו ושבע שהילקו בשילה עשו שלש מאות וששים ותשע בנזב ובגבעון עשו חמשים ושבע שלש עשרה בנזב וארבעים וארבע

בגבעון ובירושלם עשו בבניין הראשון ארבע מאות ועשר ובבניין האחרון ארבע מאות ועשרים לקיים מה שנאמר (חגי' ב) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון:

הדרן עלך פרק מגילה נקראת

פרק ב

הלכה א' משנה הקורא את המגילה למפרע לא יצא קראה על פה קראה תרגום בכל לשון לא יצא אבל קורין אותה ללעוונות בלעז והלועז ששמע אשורית יצא:

גמרא דכתיב (אסתר ט) ככתבם קראה על פה לא יצא דכתיב ככתבם קראה תרגום לא יצא דכתיב ככתבם: בכל לשון לא יצא: דכתיב ככתבם וכלשונם ר' יונה אמר תנה נחמן בר אדא ר' יוסה אמר תנה נחמן סבא (דברים ו) והיו בדרך הוייתן יהיו ותני אף בהלל ובקרית שמע המגילה כן ניחה בקריאת המגילה דכתיב ככתבם ברם בהלילא

[דף י"ח ע"ב]

בגין דכתיב (תהילים קיג) ממוצה שמש עד מבואו מהולל שם ה' מהולל שם ה' ממוצה שמש עד מבואו מה את שמע מינה א"ר אבין עוד היא אמורה על סדר (תהילים קיד) בצאת ישראל ממצרים לשעבר (תהילים קטו) לא לנו ה' לא לנו לדורות הללו (תהילים קטז) אהבתי כי ישמע ה' לימות המשיח (תהילים קיח) אסרו חג בעבותים לימות גוג ומגוג (תהילים קיח) אלי אתה ואודך לעתיד לבא ר' יוסה בשם ר' אהא ר' זעירה בשם ר' לעזר והוא שתהא כתובה בלעז מה אנן קיימין אם כשהיתה כתובה אשורית ותירגמה בלעז הדא דתנינן בכל לשון אם כשהיתה כתובה בלעז ותירגמה אשורית הדא היא דתני מה בין פפרים למגילת אסתר אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ומגילת אסתר אינה נכתבה אלא אשורית א"ר שמואל בר סיסרטי תיפתר שהיתה כתובה גיגנטון תני שמואל מעה והשמיט פסוק אחד ותירגמו המתרגם יצא אנן אמרין בכל לשון לא יצא ואת הכין שמואל כדעתיה ר' שמואל אמר היתה כתובה כהילכתה הלעז יוצא בה בלעז ור' אבהו בשם ר' לעזר יודע אשורית ויודע לעז יוצא בה בלעז ואשורית בלעז יוצא בה בלעז יודע אשורית ויודע לעז יוצא בה בלעז ור' אבהו בשם ר' לעזר יודע אשורית ואחרים בלעז ייבא כהדא כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן:

הלכה ב' משנה קראה סירוגין נתנמנם יצא היה כותבה דורשה ומניחה אם כיון לכו יצא ואם לאו לא יצא היתה כתובה בסם ובסיקרא. ובקומום

[דף י"ט ע"א]

ובקנקנתום על הנייר ועל הדיפתרא לא יצא עד שתהא כתובה אשורית על הספר בדיו:

גמרא תני סירווגים יצא סירוסים לא יצא סירוגין קיטועין סירוסים חד פרה חד אמר ר' חגי סירווגים והלוגלוגות ומי גדול כחכמה או בשנים איצורכת לחברייא אמרין ניסוק נישאול לבית ר' סלקין מישאול ואמרון יצאת שפחה משל בית רבי אמרה להם היכנסו לשנים אמרון ייעול פלן קמי ייעול פלון קמי שרון עלין קטעין קטעין אמרה להם למה אתם נכנסין סירוגין סירוגין חד רבי הוה טעון פרחינין ונפלין מיניה אמרה ליה ר' נתפזרו הלגלוגין אמרה לה אתייא מטאטא ואייתת אלבינה ר' מנא אמר בשם ר' יודה שאמר משם ר' יוסה הגלילי הפסיק בה כדי לקרות את כולה לא יצא ידי חובתו ר' בא רב ירמיה בשם רב הלכה כר' מנא שאמר בשם ר' יהודה שאמר משם ר' יוסי הגלילי הפסיק בה ר' יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק אף בהלל ובמגילה כן אבא בר הונא ורב חסדא הוון יתבין אמרין אף בתקיעות כן סלקון לבית ר"ש רב הונה בשם רב אפילו שמעין עד תשע שעות יצא א"ר זעירה עד דאנא תמן איצרכת לי סלקית להכא שמעית דאמר ר' יסא בשם ר' יוחנן אפילו שמעין כל היום יצא והוא ששמעין על סדר ר' יוסה בעי היה זה צריך לפשוטה ראשונה וזה צריך לפשוטה אחרונה תקיעה אחת מוציאה ידי שניה ר' בון בר חייה בעי כגון קרית שמע וברכותיה היא ולא ברכותיה ברכותיה ולא היא הפסיק שלישה וחזר והפסיק שלישה ובקורא משערים ובכל אדם משערים א"ר מתניה לא מסתברא בקורא מנשה הוה יתיב קומי ר' זעירה ואינמנס א"ל חזור לך דלא כוונת היה כותבה

[דף י"ט ע"ב]

הדא אמרה שהוא מותר בעשיית מלאכה נאמר בארבעה עשר בכרכים ודורשה ובלבד שלא יפליג עצמו לעניינות אחרים: ומגיהה: תני אין מדקדקין בטעויותיה ר' יצחק בר אבא בר מחסיה ורב חננאל הוון יתיבין קומי רב חד אמר יהודים וחד אמר יהודיים ולא חזר חד מינהון ר' יוחנן הוה קרי כולה יהודים ר' חלבו רב ירמיה בשם רב כתוב אומר (אסתר ט) ספר וכתוב אחר אומרת (שם) איגרת הא כיצד קל היקילו בתפירתה שאם תפר בה שנים או ג' תכים שהיא כשירה: **הלכה ג' משנה** בן עיר שהלך לדרך ובן כרך שהלך לעיר אם עתיד לחזור למקומו קורא כמקומו ואם לאו קורא עמהם:

גמרא ניהא בן כרך שהלך לעיר שזמנו מאוחר בן עיר שהלך לדרך ואין זמנו מוקדם אמר ר' יודן לית כאן בן עיר שהלך לדרך ותניי דבי ר' כן בן כרך שהלך לעיר א"ר יוסי אוף כאן בעתיד להשתקע עמהן אמר ר' יוסה והוא שיצא קודם לשהאיר מזרח אבל אם יצא לאחר שהאיר המזרח כבר נפטר רב נחמן בר יעקב בעי מעתה גר שמל לאחר שהאיר המזרח כבר נפטר

[דף כ' ע"א]

ר' בון בר חייה בעי בן עיר שעקר דירתו לילי המשה עשר נתחייב כאן ובן כרך שעקר דירתו בליל ארבע עשר נפטר מיכן ומיכן בן עיר מהו שיוציא בן כרך ידי חובתו ייבא כהדא כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן בן כרך מהו שיוציא את בן עיר ידי חובתו וייבא כהדא כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן או ייבא כהיא דאמר ר' הלבו רב חונה בשם ר' חייה רבה הכל יוצאין בארבעה עשר שהיא זמן קריאתה ר' יודן בעי בן עיר שנתן דעתו לעקור דירתו לילי המשה עשר לא מתניתא היא בן עיר שהלך לכרך מתניתה כשהיה בכרך מה צריכה ליה כשהיה בעיר אבל מפרשי ימים והולכי מדברות קוראין כדרך כ"ד א"ר מנא בעתיד לחזור למקומו אמר ר' פינחס (אסתר ט) על כן היהודים הפרזים פרוז היה באותה שעה:

הלכה ד' משנה מאיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו ר"מ אומר כולה ר' יודה אומר מאיש יהודי ור' יוסי אומר מאחר הדברים האלה:

גמרא ר' אבהו בשם ר' לעזר מ"ד כולה על בן עיל כל דברי האגרת הזאת מ"ד מאיש יהודי ומה ראו על ככה מ"ד מאחר הדברים האלה ומה הגיע אליהם ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי מ"ד כולה וכל מעשה תקפו וגבורתו מ"ד מאיש יהודי ופרשת גדלת מרדכי ומ"ד מאחר הדברים האלה אשר גדלו המלך ר' יוסי כי ר' בון בשם רבי יהושע בן לוי תוקף כל תוקף את כל תוקף תוקף זה תוקפו של המן כל תוקף זה תוקפו של מרדכי את כל תוקף זה תוקפו של אחשורוש תני ר"ש בן יודי אומר מבלילה ההוא ממקום שהיתה מפלתו של המן משם היתה גדולתו של מרדכי ר' בא רב ירמיה בשם רב הלכה כר' מאיר דהוא אמר כולה ר' זעירה בשם ר' יוחנן בעירוובין ובתענית ציבור נוהג הכל כר' מאיר ר' יעקב בר אחא בשם ר"י אף במגילת אסתר נהגו הכל כר' מאיר ר' הלבו רב מתנה יוסי בר מניישיא בשם רב בין כמ"ד כולה בין כמאן דאמר מאיש יהודי בין כמ"ד מאחר הדברים האלה ובלבד מספר שלם ר' הלבו רב מתנה יוסי בר מניישיא בשם רב אם היתה כתובה חומשין אין קוראין בה רבים אמר ר' תנחומא

[דף כ' ע"ב]

מפני ההדיומות עולה בירייה ר' לעזר בשם ר' חנינה רגיל צריך לקרותה בלילה ולשנותה כיום הוינן סברין מימר לשנות משנתה אמר רבי אבא מרי בבלייה לשנות קרייתה ר' ברכיה ר' הלבו עולה בירייה רבי לעזר בשם ר' חנינה עתיד הקב"ה להיעשות ראש חולה לצדיקים לעתיד לבא מה מעמא (תהילים מח) שיתו לבכם לחולה לחולה כתיב והצדיקים מראין אותו באצבע ואומרים כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו עלמות עלמות בעלמות בוריוות עלמות כאילין עלמות תירגם עקילם אתא נסייא עולם שאין בו מות והצדיקים מראין אותו באצבע ואומרים כי זה אלהים אלהינו עולם

ועד הוא ינהגנו עלמות הוא ינהגנו בעולם הזה הוא ינהגנו לעתיד לבוא ר' חלבו רב המא בר גוריא בשם רב המא בר עוקבא בשם ר' יוסי בן חנינה (אסתר ט) משפחה ומשפחה מיכן למשמרות כהונה ולויה שיהו במילין א"ר חלבו מיכן לבית הוועד שיהא במל שמעון בר בא בשם ר' יוחנן (שם) וזכרם לא יסוף מזרעם מיכן שקבעו לה חכמים מסכת:

הלכה ה' משנה הכל כשירין לקרות את המגילה חוץ מהרש שומה וקמן ר' יהודה מכשיר בקמן אין קורין את המגילה ולא מולין ולא מובלין ולא מוזין וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנין החמה וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר:

גמרא אמר רב מתנה דר' יוסי היא אמר רבי יוסה הוינן סברין מימר מה פליגין ר' יוסה ורבנן בשמע דכתיב בה שמע הא שאר כל המצות לא מן מה דרב מתנה אמר דר' יוסי היא הדא אמרה היא שמע היא שאר כל המצות ומה מעמא דר' יוסה (שמות טו) והאזנת למצותיו שמע אונין מה שפיק מדבר

[דף כ"א ע"א]

רב הסדא אמר לית כאן הרש באשגרת לשון היא מתניתא א"ר יוסה מסתברא יודה רב הסדא בתרומות דהיא דר' יוסי אתא רבי חנניה בשם רב הסדא דר' יוסה היא א"ר יוסי בי ר' בון על כורחך את אמר דהיא דר' יוסה דתנינן חמשייתא אחרייתא ולא תנינתה עמקן הוי סופך מימר דר' יוסה היא ר' יהודה מכשיר בקמן אמר ר' יודה קמן הייתי וקריתיה לפני ר' טרפון בלוד אמרו לו קמן הייתה ואין עידות לקמן א"ר מעשה שקריתיה לפני ר' יהודה באושה אמרו לו אין זו ראייה היא שהוא מתיר מיכן והילך נהגו הרבים לקרותה בבית הכנסת בר קפרא אמר צריך לקרותה לפני נשים ולפני קטנים שאף אותם הוו בספק ר' יהושע בן לוי עבד כן מכנש בנוי ובני בייתיה וקרי לה קומיהון אין קורין את המגילה עד שתנין החמה דכתיב (אסתר ט) ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם ולא מולין דכתיב (ויקרא יב) וביום השמיני ימול בשר ערלתו ולא מובלין דכתיב (במדבר יט) והזה ומבל מה הזייה ביום אף מבילה ביום מניין שההזיה ביום דכתיב (שם) והזה המהור על הטמא ביום השלישי כל מהוייבי טבילות מובלין כדרכן ביום חוץ מן הנידה ויולדת שאינן מובלות אלא בלילה נידה שעבר זמנה מובלת בין ביום ובין בלילה דרשה ר' חייא בר בא לצורייא נידה שעובר זמנה מובלת בין ביום בין בלילה תמן אמרין אפילו עיבר זמנה לא מפני המותה מפני כלתה אשה אחת משל בית רבותינו ראו אותה מובלת כדרכה ביום נאמר מעיברת זמן הוות נידה שנאנסה ומבלה ר' שמי בשם רב מהורה לביתה וממאה למהרות ר' לעזר בשם ר' חנינה ממאה בין לביתה בין למהרות מה מעמא (ויקרא יג) וכובס שנית ומהר מה הראשונה לדעת אף השנייה לדעת מניין

שהראשונה לדעת (שם) וצוה הכהן וכבסו לדעת ואנן חמי רבנן מקדמין לעיבורה רב נחמן בשם ר' מנא מצוה להקדים כדי לזרוז במצות:

[דף כ"א ע"ב]

הלכה ו' משנה כל היום כשר לקריאת המגילה ולקריאת ההלל ולתקיעת שופר ולנטיילת לולב ולתפלת המוספין ולמוספין לזידי פרים ולזידי מעשר ולזידי יום הכיפורים לסמיכה לשחיטה לתנופה ולהגשה לקמיצה להקטרה למליקה לקבלה להזייה ולהשקיית סוטה ולעריפת העגלה ולטהרת מצורע:

גמרא כל היום כשר לקריאת המגילה דכתיב (אסתר ט) ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלום בהם לקריאת ההלל דכתיב (תהילים קיד) זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו לתקיעת שופר דכתיב (במדבר כט) יום תרועה יהיה לכם לנטיילת לולב דכתיב (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון לתפלת המוספין ולמוספין דכתיב (ויקרא ז) ביום צותו את בני ישראל וגו' לסמיכה לשחיטה לתנופה להגשה לקמיצה ולהקטרה למליקה לקבלה להזייה דכתיב ביום צותו את בני ישראל:

הלכה ז' משנה כל הלילה כשר לקצירת העומר להקטר חלבים ואיברים זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל היום ושמצותו בלילה כשר כל הלילה:

גמרא כל הלילה כשר לספירת העומר א"ר יוחנן דר"א בר"ש היא דר' לעזר בי ר"ש אמר מהחל לקצור (דברים טז) תחל לספור מעתה יצא לו הויך

[דף כ"ב ע"א]

לתחום כיון שהשיכה יתחיל לקצור איפשר לו לכווין לפיכך כל הלילה כשר היה מקריב מנחת העומר וניטמאה בידו אומר ומביאין לו אחרת ואם לאו אומר לו הוי פיקח ושתוק דברי ר' ר' לעזר בי ר"ש אומר לעולם אומר לו הוי פיקח ושתוק שאין עומר שנקצר שלא למצותו כשר סבר ר' לעזר בי ר"ש שאין העומר בא מן העלייה. א"ר אתיא דר' לעזר בר"ש בשיתת ר"ע רבו של אביו דתנינן תמן כלל א"ר עקיבה כל מלאכה שאיפשר לה לעשות מע"ש אינה דוחה את השבת וכל מלאכה שא"א לה להיעשות מע"ש דוחה את השבת והא תנינן מעשה שעברו יותר ממ' זוג ועיכבן ר"ע בלוד מפני שהיו מ' זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה מעכבו מקצירת היום מה את עבד לה כקצירת הלילה או כבא מן העלייה אין תימר כקצירת הלילה אישכחת אמר חדא פלגו בין ר' לעזר בי ר' שמעון ובין רבנן דרבנן אמרין קצירת היום כקצירת הלילה ור' לעזר בי ר"ש אומר אין קצירת היום כקצירת הלילה אין תימר כבא מן העלייה אישכחת אמר תרתין פלגוון בין ר' אלעזר בי ר"ש ורבנן דרבנן אמרי קצירת היום כקצירת הלילה ור' לעזר בי ר"ש אומר אין קצירת היום כקצירת הלילה רבנן

אמרי הבא מן העלייה כשר ור' לעזרי בי ר"ש אומר הבא מן העלייה פסול רשב"ל בעי קצירת העומר
 מהו שידחה את השבת ביום התיב ר' אביי והתנינן מצותו לקצור בלילה נקצר ביום כשר ודוחה את
 השבת ולא קבליה א"ר אחא חזר ביה רשב"ל מן הדא כיון

[דף כ"ב ע"ב]

שחשיכה אמר להן בא השמש אומר הוין בא השמש אומר הוין מה אנן קיימין אם ללילה כבר הוא
 אמור אלא אם אינו עניין ללילה תניהו ליום דבר שהוא דוחה את השבת ביום מכשיריו מהו שידחו
 את השבת בלילה והא תנינן העמידו עושי חביתין לעשות חביתין תיפתר בחול תנה ר' חייה ר' אדא
 זהו סדר תמיד לעבודת בית אלהינו בין בחול בין בשבת והא תנינן קצרוהו ונתנהו בקופות
 והביאוהו בעזרה והיו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי א"ר יוסה מכיון שהתחיל במצוה
 אומר לו מרוק התיב ר' יודן קפודקייא קומי ר' יוסי הגע עצמך שבא מן העלייה כיון שלא התחיל
 במצוה אין אומרים לו מרק התיב ר' יעקב בר סוסי קומי ר' יוסה והא תנינן שעל מהלך לילה ויום
 מהללין את השבת ויוציאין לעדות החדש א"ל מכיון שהיום צריך ללילה והלילה צריך ליום כמי שכולו
 יום אמר ר' יוסה בי ר' בון ולא למפריעו הוא קדש מכיון שהוא קדש למפריעו הוא יום הוא לילה:

הדדן עלך פרק הקורא למפרע

פרק ג

הלכה א' משנה בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין בדמיה בהכ"נ בהכ"נ לוקחין תיבה תיבה
 לוקחין מטפחות מטפחות לוקחין ספרים ספרים לוקחין תורה אבל אם מכרו תורה לא יקחו ספרים
 ספרים לא יקחו מטפחות מטפחות לא יקחו תיבה תיבה לא יקחו בהכ"נ בהכ"נ לא יקחו את הרחוב
 וכן במותריהן:

גמרא א"ר יוחנן דר' מנחם בי ר' יוסה היא דר' מנחם בי ר' יוסה אמר רחובה של עיר יש לה קדושה
 שכן מוציאין ספר תורה וקורין בו ברבים ברם כרבנן עשו אותו כהרחק ארבע אמות ר' ירמיה ר'
 שמואל בר חלף בשם רב אדא בר אחוה המתפלל לא ירוק עד שיהלך ארבע אמות א"ר יוסה בי ר'
 בון וכן הרוקק אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות תני המתפלל לא יטיל מים עד שיהלך ארבע אמות
 וכן המטיל מים אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות א"ר יעקב בר אחא לא סוף דבר עד שיהלך ארבע
 אמות אלא אפי' שהא כדי הילוך ארבע אמות

[דף כ"ג ע"א]

אם אומר את עד שיהלך ארבע אמות יהא אסור אף אני אומר אחר בא והטיל שם ביישנאי שאלון
 לר' אימי מהו ליקח אבנים מבית הכנסת זו ולבנות בבית הכנסת אחרת אמר לון אסור א"ר חלבו

מִסְכַּת שַׁבַּת פְּרָק חֲמִשָּׁה עָשָׂר

א. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: שְׁלֶשֶׁה כְּלִים נִטְלִין בַּשַּׁבָּת, מִקְצוּעַ שֶׁל דְּבִלָּה, וְזוּמָא- לִיסְטָרָא שֶׁל קִדְרָה, וְסִכּוּן קִטְנָה שֶׁעַל גְּבִי הַשְּׁלֶחָן. חֲזָרוּ לְהֵיטוּת מוֹסִיפִין וְהוֹלְכִין, עַד שְׁאָמְרוּ: כָּל הַכְּלִים נִטְלִין בַּשַּׁבָּת, חוּץ מִן הַמָּסַר הַגָּדוֹל וְיִתְדוֹ שֶׁל מַחְרָשָׁה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִף הַעֲגוּל שֶׁל סְפִינָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִף צִפְרֵן גְּדוֹלָה. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: אֲפִילוֹ טְלִית, אֲפִילוֹ תְרוּד - אִין נִטְלִין אֲלָא לְצַרְף. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין נִטְלִין אֲלָא לְצַרְף. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לְצַרְף וְשֶׁלֹא לְצַרְף.

ב. דִּלַת שֶׁל תְּכָה וּמַגְדֵּל וְשָׂדֶה - נוֹטְלִין וְלֹא מַחְזִירִין. דִּלַת שֶׁל לוּלֵי, וְשֶׁל בֵּית תְּרַנְגוּלִין - לֹא נוֹטְלִין וְלֹא מַחְזִירִין. דִּלַת מִטָּה שֶׁנִּשְׁבְּרָה - הִיא וּשְׁבָרֶיהָ נִטְלִין בַּשַּׁבָּת. מִכְּבֹשׁ שֶׁנִּשְׁבַּר - הוּא וּשְׁבָרָיו נִטְלִין בַּשַּׁבָּת. מְגוּפַת חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה - הִיא וּשְׁבָרֶיהָ נִטְלִין בַּשַּׁבָּת. לֹא יִסְפּוֹת מִמֶּנָּה שְׁבַר, לֹא לְסִמּוֹךְ בַּהּ כְּרַעֲי מִטָּה וְלֹא לְכִסּוֹת בָּהֶן אֶת הַכְּלִים. זְרָקָה לְאַשְׁפָּה - הִיא וּשְׁבָרֶיהָ אִין נִטְלִין בַּשַּׁבָּת. שְׁבָרֵי תַנּוּר יִשָּׁן - אִין נִטְלִין בַּשַּׁבָּת; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: נִטְלִין. הַעֵיד רַבִּי יוֹסִי מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, עַל שְׁבָרֵי תַנּוּר יִשָּׁן שֶׁנִּטְלִין בַּשַּׁבָּת, וְעַל כִּסּוּיוֹ שֶׁאִין צָרִיךְ בֵּית יָד. אִין נוֹטְלִין בְּמוֹט בַּשַּׁבָּת, אֲבָל נוֹטְלִין בְּשֵׁנִים. שְׁלֶשֶׁה וְאַרְבָּעָה - אָסוּר.

ג. קָנָה שֶׁהִתְקִינוּ בְּעַל הַבַּיִת לְהֵיטוּת פּוֹתַח וְנוֹעַל בּוֹ. אִם הָיָה קָשׁוּר וְתִלּוּי - פּוֹתַחִין וְנוֹעֲלִין בּוֹ. וְאִם לֹא - אִין פּוֹתַחִין וְנוֹעֲלִין בּוֹ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִתְקֵן אִף עַל פִּי שְׁאִינוֹ קָשׁוּר, וְאִף עַל פִּי שְׁאִינוֹ תִלּוּי. מְקַל שְׁעֵשָׂה בְּרֵאשׁוֹ מִסְמַר, לְהֵיטוּת

נוֹטֵל בּוֹ אֶת הַפֶּת מֵאַפְּאִירִיּוֹת² - הָרִי הִיא כְּדוֹקָרָן, וּמִטְלֵטֶלֶת בַּחֲצָר.

ד. מִטְלֵטֶלֶין אֶת הַמְּשֻׁלָּא³ לְהַעֲלוֹת בַּהּ דְּלִי אוֹ קִיתוּן שֶׁל דְּבִלָּה. כִּלְכֵּלָה - לִישֵׁב עָלֶיהָ תְּרַנְגָּלֶת. בַּהֲמָה שֶׁנִּפְלָה לְתוֹךְ הַבּוֹר - עוֹשִׂין לָהּ פְּרֻנְסָה בְּמַקּוּמָהּ, בְּשִׁבְלֵי שְׂלֵא תָמוּת.

ה. אִין מְפַנִּין אֶת הָאוֹצָר בַּתְּחִלָּה בַּשַּׁבָּת. אֲבָל עוֹשֶׂה בּוֹ שְׁבִיל, כְּדִי שִׁיָּהָא נִכְנָס וְיוֹצֵא.

ו. חָצַר גְּדוֹלָה שִׁירַד בַּהּ גְּשָׁמִים, וְהָיָה בַּהּ בֵּית אָבֵל אוֹ בֵּית הַמְּשֻׁתָּה, מְבִיא תְּבִין בְּקַפָּה וּמְרַדֵּד, וּבִלְבָד שְׂלֵא יִרְדַּד בִּידוֹ וּבְקַפָּה כְּדָרְךְ שְׁעוֹשֶׂה בַחֹל. נְסָרִים שֶׁל בֵּית אוּמָן - אִף עַל פִּי מְשׁוּפִין וְאִף עַל פִּי שְׁמַתְקָנִין - מִטְלֵטֶלֶין אוֹתָן.

ז. חֲבִלִים שֶׁל טְבַחִין, וְטוּמוֹס שֶׁל שְׁטְרוֹת, וְעוֹרוֹת שְׁאִינוֹ עֲבוּדִין, אִם הִתְקִינוּ בְּעַל הַבַּיִת - מִטְלֵטֶלֶין אוֹתָן, וְאִם לֹא - אִין מִטְלֵטֶלֶין אוֹתָן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עוֹרוֹת עֲבוּדִין וְשְׁאִינוֹ עֲבוּדִין - מִטְלֵטֶלֶין אוֹתָן. אֲבָל גְּזֵי צִמֵּר, וְאִנְצִי פִשְׁתָּן, וְלִשׁוֹנוֹת שֶׁל אֲרַגְמָן, וּמוֹכִין - אִין מִטְלֵטֶלֶין אוֹתָן.

ח. מִטְלֵטֶלֶין אֶת הַחֹדֶשׁ בַּשַּׁבָּת, וּמִטְלֵטֶלֶין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, אֲבָל לֹא בְּגוֹבְלִין. מַעֲלִין אֶת הַמְּדַמֵּעַ בְּאַחַד וּמְאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נוֹתֵן עֵינָיו בְּאַחַד מֵהֶן וְאוֹכֵל אֶת הַשָּׂאָר.

ט. שְׁבָרֵי עֲרֵבָה - לְכִסּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי הַחֲבִיּוֹת. שְׁבָרֵי זְכוּכִית - לְכִסּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי הַפֶּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: וּבִלְבָד שִׁיְהוּ עוֹשִׂין מַעֲזִין מְלֹאכְתָּן. שְׁבָרֵי עֲרֵבָה - לְצַק בְּתוֹכָן מְקַפָּה, שְׁבָרֵי זְכוּכִית - לְצַק לְתוֹכָן שְׁמֵן

² כֶּסֶף שְׁמוֹנִיחִים עֲלָיו כְּפָרִים וְהוּא שֶׁל עֵץ וְעֵגֶל וּמִתְקַפֵּל וְנִסְגָּר וּמִתְפַּשֵּׁט וְנִפְתַּח, וְיֵשׁ שְׁעוֹשִׂין מִמּוֹנוֹ שְׁלֵחָן.

³ מוֹלָג.

¹ הַגְּרָסָה עַל פִּי הַיְרוּשְׁלָמִי שַׁבַּת פב ע"ב.

לתינוק. חבית שנתגלה, ואבטיח שנקר - נוטלן ומניחין במקום המצנע.

י. מטלטלין את החצב, מפני שהוא מאכל צביים. ואת החרדל, מפני שהוא מאכל יונים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטלטלין שברי זכוכית מפני שהוא מאכל נעמיות. רבי נתן אומר: אם כן, יטלטלו חבילי זמורות, מפני שהוא מאכל פילין? זה הכלל: כל שהוא מן המוכן - מטלטלין אותו, וכל שאינו מן המוכן - אין מטלטלין אותו. מים שנתגלו - מטלטלין אותן, מפני שהן ראויין לבהמה - דברי רבי מאיר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל עצמן אסור לקימן מפני סכנת נפשות.

יא. חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין, אם התקינן למאכל בהמה - מטלטלין אותן. ואם לאו - אין מטלטלין אותן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם נטלין באחת יד - מטלטלין אותן, ואם לאו - אין מטלטלין אותן.

יב. חבילי אזוב, הסאה, והקורנית - שהכניסן לעצים - אין אוכל מהן בשבת. למאכל בהמה - אוכל מהן. קוטם ואוכל, ובלבד שלא יקטם בכלי. מולל ואוכל - ובלבד שלא ימלול בכלי הרבה - דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: מולל בראשי אצבעותיו ואוכל, ובלבד שלא ימלול בידים הרבה כדרך שעושה בחול. וכן בחמיתה⁴, וכן בפגים⁵, וכן בשארי כל התבלין.

יג. שחלים שטרפן מערב שבת - נותן לתוכן חמץ ושמן. ואין טורפן אלא מערב, וממשיך את החמיתה, ונותן לתוכן. חרדל ששחקו מערב שבת - מביא דבש ונותן לתוכו, ואין טורף אלא מערב. שום שרסקו מערב שבת - מביא גריסין ונותן לתוכו,

ואין טורף אלא מערב. אין כותשין את המלח במדוך של עץ, אבל מרסקין הוא ביד של ספיין ובעץ הפורר ואינו חושש. אין מרסקין דבלה וגרוגרות וחרובין לפני זקנים בשבת. אבל מרסק הוא ביד של ספיין ובעץ הפורר, ואין חושש.

יד. המולל מלילות מערב שבת - מנפח על יד על יד ואוכל, אבל לא בקנזן ולא בתמחוי. המולל מלילות מערב יום טוב - מנפח בקנזן ובתמחוי, אבל לא בטבלא ולא בנפה, ולא בכברה, כדרך שעושה בחול. רבי דוסתאי בן רבי ינאי אומר משום רבי אליעזר: מוללין את המלול ומציעין את המוצע, ואופין את האפוי, ומבשלים את המבשל.

מסכת שבת פרק ששה עשר

א. אין עוקרין בהמה חיה ועוף מרשות היחיד, ואין צריך לומר מרשות הרבים. אבל דוחין בהן עד שיכנסו בלן. כופין את הסל בפני האפרוחים שיעלו ושירדו עליה, ואסור לטלטלו.

ב. כיצד מסייעין את הבהמה ביום טוב? נופחין בחוטמו, ונותנין דד לתוך פיו, ואוחז בולד שלא יפול. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מרחמין היינו על בהמה טהורה ביום טוב. קושרין את הטבור. רבי יוסי אומר: נוהגין היינו, אף חותכין. טומנין את השליא כדי שלא יוצן הולד, כגון בספל של שמן ובכסות, ובקפה של חבן, ומהלקטין למילה. רבי יהודה אומר: אם לא הלקיט - חייב מיתה. וכורך עליה חוטי צמר וחוטי פשתן, ובלבד שלא יקשר. ומזלף עליה את החמין. ולא עוד, אלא שאדם מזלף את החמין על גבי מכתו.

ג. כל זמן שעוסק במילה - חוזר אף על ציצין שאין מעכבין את המילה, פרש, אין חוזר אלא על ציצין המעכבין בלבד.

ד. בן שבעה - דוחין עליו את השבת. בן שמונה - אין דוחין עליו את השבת. ספק בן

⁴ בגמרא: 'אמיתה', והוא שם של צמח בושמי.

⁵ הגר"א גרם: בפנים.

לו ומלוהו, וְחִיָּהּ. וְהִיו קורִין אוֹתוֹ נְתָן
הַבְּבִלִי עַל שְׁמִי.

ו. הַמְשׁוּךְ – צָרִיךְ שִׁימוּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
מְשׁוּךְ לֹא יִמּוֹל מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִסְכֵּן. אָמְרוּ
לוֹ: הֲרֵבָה מְלוֹ בֵימֵי בֶן כּוֹזִיבָא, וְהִיוּ לָהֶם
בָּנִים וְלֹא מֵתוּ, שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית יז, א): "הַמּוֹל
יִמּוֹל" – 'אִפְלוּ מֵאָה פְּעָמִים'. וְאוֹמֵר (שֵׁם יז,
ד): "אַתְּ בְּרִיתִי הַפֶּר" – 'לְרִבּוֹת אַתְּ
הַמְשׁוּךְ'.

ז. מִי שֶׁנּוֹלַד מֵהוּל, וְגַר שֶׁנִּתְגַּיֵּר מֵהוּל,
וְתִינוּק שֶׁעֲבַר זְמָנוֹ, וְיִשְׁאֵר כָּל הַנְּמוּלִין – אֵין
מְלִין אוֹתָן אֲלָא בֵּיּוֹם. רַבִּי אֲלֶעָזָר בֶּן רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּזִמְנֵי אֵין מְלִין אוֹתוֹ אֲלָא
בֵּיּוֹם. עֲבַר זְמָנוֹ – מְלִין אוֹתוֹ בֵּין בֵּיּוֹם בֵּין
בְּלֵילָה. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם
הָיָה מִסְרָבֵל בְּבִשָּׁר – רוֹאִין אוֹתוֹ בְּשַׁעֲה
שְׁמַתְקֶשָׁה, אִם נִרְאָה עֶרֶל – מְלִין אוֹתוֹ,
וְאִם לֹא – אֵין מְלִין אוֹתוֹ.

ח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִנֵּין לְמִילָה שֶׁהִיא
בְּמַקּוֹם פְּרִי? שְׁנֵאמַר (ויקרא ט, כג): "וְעִרְלַתָּם
עִרְלַתוּ אֶת פְּרִיָּו"; וְאוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית יז, ד):
"וְעִרְלָ זָכָר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל אֶת בִּשָּׁר עִרְלַתּוֹ"
– 'מִמַּקּוֹם שֶׁהוּלַד נִכְרַ אִם זָכָר אִם נְקֵבָה,
מִשֵּׁם מְלִין אוֹתוֹ'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
אֲלֶעָזָר: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל
מִי שֶׁנּוֹלַד מֵהוּל – שְׁצָרִיךְ לְהִטִּיף מִמֶּנּוּ דָם
בְּרִית, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עִרְלָה כְּבוּשָׁה, עַל מֵה
נִחְלְקוּ? עַל גַּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר כְּשֶׁהוּא מֵהוּל,
שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: צָרִיךְ לְהִטִּיף מִמֶּנּוּ
דָם בְּרִית; וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין צָרִיךְ.

ט. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי אֲלִיעָזָר
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, עַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ לְמוֹל אַחַר
שְׁבֹת וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת – שֶׁהוּא חֵיב, עַל מֵה
נִחְלְקוּ? עַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ לְמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבַּת
וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת, שְׂרַבִּי אֲלִיעָזָר מַחִיב חֲטָאת
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלִיעָזָר: אֵי
אַתָּה מוֹדֵה בְּמִי שֶׁהָיָה לוֹ לְמוֹל אַחַר שַׁבַּת
וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת שֶׁהוּא חֵיב, שֶׁהַחֲלִיף אֶת
זְמָנוֹ?! אַף מִי שֶׁהָיָה לוֹ לְמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבַּת
וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת יְהֵא חֵיב שְׂכָן הַחֲלִיף אֶת זְמָנוֹ!

שְׁבַעַה, סִפְקָ בֶן שְׁמֹנֶה – אֵין דּוֹחִין עֲלָיו אֶת
הַשַּׁבַּת. בֶּן שְׁמֹנֶה – הָרִי הוּא כְּאָבֹן, וְאֵין
מְטַלְטֵלִין אוֹתוֹ. אָבֵל אִמּוֹ שׁוֹחֶה עֲלָיו
וּמִנִּיקְתּוֹ. אֵין גּוֹדֵר טְמֵאָה מִן הַמֵּת, לֹא
בְּאֵדָם וְלֹא בְּכָלִים. אֵין מְטַמֵּא לֹא בְּזִיבָה
וְלֹא בְּצָרַעַת, אֵין זּוֹקֵק לִיבּוֹם וְאֵינוּ פּוֹטֵר
מִן הַיִּבּוֹם. וְאֵינוּ מַאֲכִיל בְּתֵרוּמָה, וְאֵין
פוֹסֵל מִתְּרוּמָה, וְאֵינוּ נוֹחַל וְאֵינוּ מִנְחִיל.
פֶּרֶשׁ מִמֶּנּוּ אָבֵר – הָרִי הוּא כְּאָבֵר מִן הַחֵי.
וּבִשָּׁר – הָרִי הוּא כְּבִשָּׁר מִן הַחֵי. זֶה הַכֹּל:
כָּל זְמַן שֶׁהוּא חֵי – אֵינוּ לֹא כְּחֵי וְלֹא כְּמֵת.
מֵת – הָרִי הוּא כְּמֵת לְכָל דְּבַר. וְאֵיזְהוּ בֶּן
שְׁמֹנֶה? כָּל שֶׁלֹּא כָּלוּ לוֹ חֲדָשִׁיו. רַבִּי אוֹמֵר:
סִימְנִיו נִכְרִין בוֹ, צָרְפָנוֹ וְשִׁעְרוֹ שֶׁלֹּא גָמְרוּ.
וְכִדְרָךְ שֶׁבֶן שְׁמֹנֶה בְּאֵדָם נִפְלַ, כֶּךָ בֶּן שְׁמֹנֶה
בְּבַהֲמָה גִּסָּה נִפְלַ. וְכֵן אֲרַבְעָה בְּדָקָה. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כָּל שֶׁשָּׁהָה שְׁלֹשִׁים יוֹם
בְּאֵדָם – אֵינוּ נִפְלַ, שְׁנֵאמַר (בַּמִּדְבָּר יח, טז):
"וּפְדוּיָו מִבֶּן חֲדָשׁ תִּפְדֶּה". וְכָל שֶׁשָּׁהָה
שְׁמֹנֶה יָמִים בְּבַהֲמָה – אֵינוּ נִפְלַ, שְׁנֵאמַר
(ויקרא כב, כה): "וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהַלְאָה יִרְצָה"
וְגו'.

ה. נֶסֶת לְרֵאשׁוֹן וְמֵת, לְשֵׁנִי וְמֵת, לְשֵׁלִישִׁי –
לֹא תִנְשָׂא; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לְשֵׁלִישִׁי תִנְשָׂא, לְרַבִּיעִי לֹא
תִנְשָׂא. הֵיחָה יוֹלְדֵת זָכָרִים וְהֵן נְמוּלִים
וּמֵתִים. מְלָה רֵאשׁוֹן וְמֵת, שֵׁנִי וְמֵת, שְׁלִישִׁי
לֹא תִמּוֹל; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁלִישִׁי תִמּוֹל, רַבִּיעִי לֹא
תִמּוֹל. מַעֲשֶׂה בְּאַרְבַּע אַחִיוֹת בְּצַפּוּרִי,
שְׁמֵלָה רֵאשׁוֹנָה וְמֵת, שֵׁנִיָּה וְמֵת, שְׁלִישִׁית
וְמֵת, וּבֵא מַעֲשֶׂה לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל, וְאָמַר, רַבִּיעִית לֹא תִמּוֹל. אָמַר רַבִּי
נִתָּן: כְּשֶׁהִיטִי בְּמִדְיָנָה שֶׁל קְפוּטְקֵיָא –
הֵיחָה שֵׁם אִשָּׁה אַחַת שֶׁהֵיחָה יוֹלְדֵת זָכָרִים
וְהֵן נְמוּלִין וּמֵתִים. מְלָה רֵאשׁוֹן וְמֵת, שֵׁנִי
וְמֵת, שְׁלִישִׁי הִבִּיאָתוֹ לְפָנַי, רֵאִיתִיו שֶׁהָיָה
יְרוּק. נִסְתַּכְלַתִי בוֹ וְלֹא מִצָּאתִי בוֹ דָם
בְּרִית. אָמְרוּ לִי: מֵה אָנּוּ לְמוֹלוֹ? אָמַרְתִּי
לָהֶם: הִמְתִּינוּ לוֹ עַד שִׁיכְנֶס בוֹ דָם. הִמְתִּינוּ

שבתתי תשמרו"; יכול במילה ועבודה ופקוח נפש? תלמוד לומר: 'אך' - חלק; פעמים שאתה שובת, פעמים שאי אתה שובת. רבי אליעזר אומר: מילה דוחין את עליה השבת. מפני מה? מפני שחכבין עליה כרת לאחר זמן! והרי דברים קל וחמר, ומה אם על אבר אחד ממנו - דוחה את השבת, דין הוא שידחה השבת על כולו. אמרו לו: ממקום שבאת, מה להלן ודאי ולא ספק, אף כאן ודאי ולא ספק. אמר רבי עקיבה: וכי במה החמירה תורה, בעבודה או בשבת? החמירה בעבודה יתר משבת, שהעבודה דוחה את השבת ואין שבת דוחה אותה. והרי דברים קל וחמר, ומה עבודה שדוחה את השבת - ספק נפשות דוחה אותה, שבת שעבודה דוחה אותה - אינו דין שספק נפשות דוחה אותה? הא למדת, שספק נפשות דוחה את השבת.

יד. רבי אחא אמר משום רבי עקיבא: הרי הוא אומר (שמות כב, א): "אם במחבתתך ימצא הגנב" וגו', בעל הבית מהו? ודאי או ספק? הוי אומר: ספק. אם הורגין נפש להחיות נפש בספק, דין הוא שידחו את השבת להחיות נפש בספק, הא לא נתנו מצות לישראל אלא לחיות בהן, שנאמר (ויקרא יח, ה): "אשר יעשה אתם האדם וחי בהם" - יחי בהן ולא שימות בהן; אין לה דבר עומד בפני פקוח נפש, חוץ מעבודה זרה וגלוי ערות ושפיכות דמים. במה דברים אמורים? שלא בשעת הגזרה, אבל בשעת הגזרה, אפילו מצוה קלה שבקלות - אדם נותן נפשו עליה, שנאמר (ויקרא כב, לב): "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל כי אני ה' מקדשכם". ואומר (משלי טז, ד): "כל פעל ה' למענהו".

מסכת שבת פרק שבועה עשר

א. אמר רבי יהודה: אימתי אמרו נותנין לתלויה ביום-טוב? בזמן שנתן לתוכה מערב יום-טוב. לא נתן לתוכה מערב יום-טוב - לא יתן לתוכה ביום-טוב. רבן

אמר לו רבי יהושע: לא! אם אמרת במי שהיה לו למול אחר שבת ומלו בשבת שהוא חביב, שאינו בקום מול, תאמר במי שהיה לו למול ערב שבת, ומלו בשבת, יהא חביב, שכן בקום מול!?! אמר לו רבי אליעזר: נותר יוכיח! שמאמש בקום אכול, ואם אכלו למחר - הרי זה חביב! אמר לו רבי יהושע: לא! אם אמרת בנותר שכן אינו בקום אכול בו ביום, תאמר במילה, שכל יום בקום מול?!

י. מפקחין על ספק נפשות בשבת, והזריז - הרי זה משבח! ואין צריך לטול רשות מבית דין. כיצד? נפל לים ואין יכול לעלות, טבעה ספינתו בים ואינה יכולה לעלות - יורדין ומעלין אותו משם, ואין צריך לטול רשות מבית דין. נפל לבור ואין יכול לעלות - עוקרין לו חוליא ויורדין ומעלין אותו משם, ואין צריך לטול רשות מבית דין. תינוק שנכנס לבית ואין יכול לצאת - שוברין דלתות הבית, ואפילו היו של אבן, ומציאיין אותו משם, ואין צריך לטול רשות מבית דין. מכבין ומפסקין לדלקה בשבת. והזריז - הרי זה משבח, ואין צריך לטול רשות מבית דין.

יא. מי שנשכו נחש - קורין לו רופא במקום המקום, ושוחטין לו תרנגולת, וגוזזין לו פרשינין. אוכל ואינו צריך לעשר; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: צריך לעשר.

יב. מחמין חמין לחולה בשבת, בין להשקותו ובין לרפאותו, ואין אומרים: 'המתינו לו שמה יחיה', אלא ספקו דוחה שבת, ולא ספק שבת זו, אלא ספק שבת אחרת. ואין אומרים שיעשו דברים בנכרים ובקטנים, אלא בגדולים שבישראל. אין אומרים: 'יעשו דברים הללו על פי נשים, על פי נכרים'; אלא מצטרפין דעת ישראל עמהן.

יג. אמר רבי יוסי: מנין לפקוח נפש שדוחה שבת? שנאמר (שמות לא, יג): "את

תוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

שמעון בן גמליאל אומר: טורף אדם חבית יינה בשמריה, ונותן לתלויה ביום-טוב. מסננין את הביצה בסודרין ובכפיפה מצרית. נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס. רבי אליעזר בן יעקב אומר: מערין לכברה בשבת.

ב. אין שורין את החלתית בשבת. רבי יוסי אומר: בצונן - מתר, בחמין - אסור. אין מולחין את הבית בכל מיני זלחין, אבל ממלא חבית מים, ושופך ושונה, ואינו חושש. גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדין מפני הרעי - דברי רבי דוסא. וחקמים אומרים: כאן וכאן מסלקין לצדדין.

ג. הקש שישן עליו מערב שבת - מנענעו בשבת. לא ישן עליו מערב שבת - לא ינענעו בידו בשבת. מכבש של בעלי בתים שהתירו להיות נוטל הימנו את הכלים - נוטל את המקל ואת הלוחים ומחזירין לשדה, מפני שהן כלים. כל שיש בו דברים הנטלין ודברים שאין נטלין - נוטלו ונטלין הימנו, ומחזירו למקומו.

ד. בית הלל אומרים: מגביהין מעל השלחן עצמות וקלפין. בית שמאי אומרים: מסלק את הטבלא כלה ומנערה. זכריה בן אבקילוס לא היה נוהג, לא כדברי בית שמאי, ולא כדברי בית הלל, אלא נוטל ומשליך לאחר המטה. אמר רבי יוסי: ענותנותו של רבי זכריה בן אבקילוס שרפה את ההיכל.

ה. מקנחין בנזב הסוס, ובנזב הפרה, ובנזב שועל, ובמפה של קוצין, ובשער של שועל, ובלבד שלא יקנח בידו ובמפה כדרך שעושה בחול.

ו. פרות שנתפזרו - מלקט אחד אחד ואוכל. נתערכו לו פרות בפרות - בורר ואוכל בורר ומניח על השלחן; בורר ומשליך לפני בהמתו. בדק אלו בפני עצמו

ואלו בפני עצמן, או שלקט מתוכן עפר וצרורות - הרי זה חביב.

ז. פגה שטמנה בתבן, וכן חררה שטמנה בגחלים, אם מגלה מקצתה - נוטל. ואם לאו - אינו נוטל. אלעזר בן תדאי אומר: תוחבן בשפוד או בסכין ונוטלן בשבת.

ח. אין מטבילין את הכלי על גבי מימיו לטהרו ביום-טוב, ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרו בשבת - דברי רבי. וחקמים אומרים: מטבילין את המים ביום-טוב, ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרו, אבל לא להטבילן. כלים שנטמאו באב הטמאה - אין מטבילין אותן ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. אבל ממלא הוא כוס או דלי או קתון לשתת, ומחשב עליהן ומטבילן, טובל כדרךכו מטמאה חמורה, ואין צריך לומר מטמאה קלה.

ט. קורע אדם את העור שעל פי החבית של יין ושל מוריס, ובלבד שלא יתפון לעשות זניק. אין פותחין לפסין סתומות. רבן שמעון בן גמליאל מתיר.

י. אין סכין את הכלים בשביל ליפותן. אם לנאותן להשתמש בהן - מתר. לא יתן אדם שמן על גבי טבלא של שיש להתעגל עליה, לפי שאין סכין, ואין נופחין, ואין מדיחין את הקרקע ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת.

יא. הרוחץ במערה ובמי טבריא, ונסתפג אפלו בעשר אלוגטיאות לא יביאם בידו. וכן עשרה בני אדם במדה הזאת, ואם צריך להם - ממתין להם עד שינגב ונוטלן ובא לו. לא יתן אדם שמן על גבי ראשו וילך למרחץ, אבל סך כל גופו ומקנח כל גופו אבר אבר. מוליך אדם שמן הרבה באלוגטיות הרבה למרחץ, וסך כל גופו אבר אבר ומקנח כל גופו אבר אבר, ואינו חושש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: טרקלין שהסיק מערב שבת מטיל ביום

שַׁבָּת, לֹא הִסִּיקוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, לֹא יִטִּיל בַּהּ בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת.

יב. אֵין מְגַרְדִּין בְּמַגְרֵדָת בַּיּוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לּוֹמַר בְּשַׁבָּת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַתִּיר. וְכֵן הָיָה רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שָׂאֵם הָיוּ יָדָיו מְלַכְלָכוֹת בְּטֵיט וּבְצוּאָה - מְגַרְדֵּן כְּדֵי שְׂלֹא יִטְנֹפוּ אֶת כְּלָיָיו.

יג. הַרוּחֵץ בְּחַמֵּי טַבְּרַיָא, לֹא יִזְלַפוּ עָלָיו אַחֲרִים, אֲבָל מְזַלֵּף הוּא עַל יָדֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: אֵף לֹא יִזְלַף הוּא עַל יָדֵי עֲצָמוֹ, מִפְּנֵי שְׁמֵרְבָה הֶבֶל וּמְכַבֵּה אֶת הַקָּרָקַע, אֲבָל רוּחֵץ כְּדָרְכוֹ וְעוֹלָה.

יד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין הוֹרְגִין אֶת הַמֵּאֲכֹלֶת בְּשַׁבָּת, וּבֵית הֵלֵל מַתִּירִין. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹסְקִין צְדָקָה לַעֲנִיִּים בְּשַׁבָּת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲפֹלוּ לְהַשִּׂיא יְתוֹם וְיְתוּמָה, וְאֵין מְשַׁדְּכִין בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וְאֵין מִתְּפַלְלִין עַל הַחוּלָה בְּשַׁבָּת; וּבֵית הֵלֵל מַתִּירִין.

טו. הַמְּפֹלָה אֶת כְּלָיָיו - הָרִי זֶה מוֹלֵל וְזוֹרֵק, וּבִלְבָד שְׂלֹא יִהְרֵג. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: נוֹטֵל וְזוֹרֵק וּבִלְבָד שְׂלֹא יִמְלּוֹל. לֹא יִפְלֶה אָדָם אֶת כְּלָיָיו בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים מִפְּנֵי הַכְּבוֹד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵף בַּחֹל אֵין עוֹשִׂין אִפְקִטוּזִין בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים מִפְּנֵי הַכְּבוֹד.

טז. לֹא יִשְׁטִיחַ אָדָם אֶת כְּלָיָיו בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים לְנִגְבֵּן אֲפֹלוּ מִן הַזְּעֵה. אֵין רְצִים בְּשַׁבָּת כְּדֵי לְהַתְּעַמֵּל, אֲבָל מְטִיל כְּדָרְכוֹ אֲפֹלוּ כָּל הַיּוֹם כְּלוּ, וְאֵינוּ חוֹשֵׁשׁ. בַּהֵמָה שְׂאֲכָלָה פְּרוֹת הַרְבֵּה - מְטִילִין אוֹתָהּ בְּחֶצֶר בְּשִׁבִיל שְׂלֹא תִמוֹת.

יז. אֵין מְבַקְרִין אֶת הַמוּמִין בַּיּוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לּוֹמַר בְּשַׁבָּת. אִם לָבוּ בַּיּוֹם - מְבַקְרִין אֶת הַמוּמִין בְּשַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לּוֹמַר בַּיּוֹם-טוֹב.

מִסְכַּת שַׁבָּת פְּרָק שְׁמוֹנָה עָשָׂר

א. כָּתַב הַמֵּהֲלֵךְ תַּחַת הַצּוּרוֹת וְתַחַת הַדְּיוֹקְנָאוֹת - אֵין מְסַתְּפִלִין בּוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אֵף בַּחֹל אֵין מְסַתְּפִלִין בְּדְיוֹקְנָאוֹת, מִשּׁוֹם שְׁנֹאֲמַר (ויקרא יט, ד): "אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים" וְגו'. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: אִם רָאִיתָ צְדִיק שֵׁיִצָּא לְדֶרֶךְ וְאִתָּה מִבְּקֵשׁ לְצֵאת לְאוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ - הַקָּדִים עַל יָדוֹ שְׂלֵשָׁה יָמִים אוֹ אַחֵר עַל יָדוֹ שְׂלֵשָׁה יָמִים, כְּדֵי שְׂתַצֵּא עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ, מִפְּנֵי שְׁמֵלְאֲכֵי שְׁלוֹם מְלוּיָן אוֹתוֹ, שְׁנֹאֲמַר (תהלים צא, יא): "כִּי מֵלְאֲכֵי יִצְוֶה לְךָ" וְגו'. וְאִם רָאִיתָ רָשָׁע שֵׁיִצָּא לְדֶרֶךְ וְאִתָּה מִבְּקֵשׁ לְצֵאת לְאוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ - הַקָּדִים עָלָיו שְׂלֵשָׁה יָמִים אוֹ אַחֵר עָלָיו שְׂלֵשָׁה יָמִים, כְּדֵי שְׂלֹא תִצָּא עִמּוֹ לְדֶרֶךְ, מִפְּנֵי שְׁמֵלְאֲכֵי שְׁטָן מְלוּיָן אוֹתוֹ, שְׁנֹאֲמַר (תהלים קט, ו): "הִפְקֵד עָלָיו רָשָׁע" וְגו'.

ב. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: הַשּׁוֹשְׁבֵינִין וְכָל בְּנֵי חֶפְזָה מְפִסִּין עַל מְנוּתֵיהֶן, שָׂאֵם הוֹתִירוּ - מַחְזִירִין לְשֵׁדָה. מְפִיס אָדָם אֶת אוֹרְחָיו וְאוֹרְחָיו מְפִיסִין זֶה עִם זֶה, כְּדֵי שְׁיִטּוֹל חֲלָקוֹ תַּחְלָה, לֹא שְׁיִטּוֹל שְׁלוֹ וְשֵׁל חֲבָרוֹ. מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו כְּמָה בְּפָנִים כְּמָה בַּחוּץ, וְכְמָה מְנוֹת צָרִיךְ שְׁיִתְקֵן לָהֶם - מִן הַכֶּתֶב שְׁעַל גְּבִי הַכֶּתֶל, אֲבָל לֹא מִן הַטְּבֵלָא, וְלֹא מִן הַפִּנְקָס, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחֹל.

ג. מַחְשֵׁב אָדָם יִצִּיאֹתָיו כְּמָה הוֹצִיא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְכְמָה הוֹצִיא לְפוּעֵלִין, וְכְמָה הוֹצִיא לְאוֹרְחָיו, מִן הַכֶּתֶל שֶׁהוּא לְשַׁעֲבֵר, אֲבָל לֹא מִן הַכֶּתֶל שֶׁהוּא לְעֵתִיד לְבֹא. מוֹצִיא אָדָם מִמָּה שֵׁישׁ לוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְנוֹתֵן לְפָנָיו הָאוֹרְחָיו, כְּגוֹן אֲגוּזִים תְּמָרִים וְקָלִיּוֹת. רַבִּי אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: אוֹ חֶסֶר אוֹ יֵתֵר.

ד. הַמְּכַתְּבִין שְׁבִפְרָפִים - אֵין קוֹרִין בְּהֵן, אִם הָיָה דָּבָר שֶׁהוּא צָרֵךְ מְדִינָה - מֵתֵר. כָּל חֲשׁוֹבוֹנוֹת שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהֵן, בֵּין שְׁעֵבְרוּ וּבֵין לְעֵתִיד לְבֹא - אֵין מַחְשְׁבִין אוֹתָן בְּשַׁבָּת. חֲשׁוֹבוֹנוֹת שְׂאֵין אֲלֵא מֵה בְּכֹךְ - מַחְשְׁבִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת.

ה. לא יטיל אדם על שפת של מדינה כדי שתחשף ויכנס וירחוף, ולא על התחום כדי שתחשף ויביא פרות, אבל מחשיף הוא לשמור ומביא פרות בידו ואינו חושש.

ו. לא יאמר אדם לחברו: 'הנראה שתעמד עמי לערב'? רבי יהושע בן קרחה אומר: אומר אדם לחברו: 'הנראה שתעמד עמי לערב'? אין מחשיכין על התחום להביא את הבהמה, אם היתה חוץ לתחום - קורא לה והיא באה.

ז. מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי מת. זה הכלל אמר אבא שאול: כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיף עליו. ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים, ואומר לו: 'אם לא מצאת במקום פלוני - הבא ממקום פלוני'; 'אם לא מצאת במנה - הבא במאתים'; רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: ובלבד שלא יאמר לו סכום מקח.

ח. נכרי שהביא חלילין בשביל ישראל בשבת - לא יספוד בהן אותו ישראל, אבל ישראל אחר - מתר. עשו לו ארון וחרפו לו קבר - לא יקבר בו אותו ישראל, אבל ישראל אחר - מתר.

ט. פרות שיצאו חוץ לתחום וחרו בשוגג - יאכלו. במזיד - לא יאכלו. רבי נחמיה אומר: חזרו למקומן - יאכלו. למקום אחר - לא יאכלו. החזירן חרש שוטה וקטן, בין למקומן בין למקום אחר - הרי אלו יאכלו.

י. כלים ששבתו בעיר, וכן כלים של אחרים ששבתו בתוך העיר - הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים אמה לכל רוח, מה שהביא נכרי מחוץ לתחום - לא יזיזם ממקומן.

יא. נותנין כלי מיקר⁶ וכלי מתכות על גבי כרסו של מת. ופוקקין לו את נקביו, ועליו

אמר שלמה (קהלת יב, ו): "עד אשר לא ירתק" וגו'. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הרוצה לאמץ את עיני המת בשבת - גופח יין בחוטמו ונותן שמן בשני ריסי עיניו, והן מתאמצין מאליהן. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: אפלו קטן בן יומו חי מחללין עליו את השבת, ואפלו דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת, שכל זמן שאדם חי - עוסק במצות, לפיכך מחללין עליו את השבת, מת - בטל מן המצות, לפיכך אין מחללין עליו את השבת. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: אפילו קטן בן יומו חי - אין משמרין אותו, לא מן החלדה ולא מן העכברים, שהכלב רואה אותו ובורח. ואפילו עוג מלך הבשן מת משמרים אותו מן החלדה ומן עכברים, שכל זמן שאדם חי מוראו מטל על הבריות, שנאמר (בראשית ט, א): "ומוראכם וחתכם יהיה" וגו'. מת - בטל מוראו מן הבריות.

יב. מי שהחשיף בדרך - נותן פיסו לנכרי. ואם אין עמו נכרי - מניחו על החמור. הגיע לחצר החיצונה - נוטל את הפלים הנטלים בשבת. ושאנים נטלין, מתיר את החבלים והשקים נופלים. רבי שמעון אומר: אם היה עליו שליף⁷ מלא - נכנס תחתיו ומפרקו. במה דברים אמורים? בנכרי המכירו, אבל בנכרי שאין מכירו - מהלך אחריו עד שמגיע לביתו.

יג. איזו המראה? כל שמרביצו ועוקם את צנארו ונותן מים וכרשינין כאחד. איזהו הוא הלעטה? כל שמאכילה מעמד, ונותן מים בפני עצמן וכרשינין בפני עצמן. מהלקטין אוזין ותרגולין ויוני הרדסיות, נותנין לפניהן מים, ואין צריך לומר שמהלקטין. אין מהלקטין ליוני שובך וליוני עליה. ולצפרין שקננו בטפיח

⁶ כלים שמביאים קרירות, כגון כלי זכוכית.

⁷ שק

ובבימה. ואין נותנין לפניהן מים. ואין צריך לומר שאין מהלקטין.

יד. נדרי שבת - מפירין אותן בשבת. מפני מה אמרו נדרי שבת מפירין אותן בשבת? שאם חשכה ולא הפר - אינו יכול להפר.

טו. המשמר ורעים מפני עופות, ומקשאות מפני חיות - משמר כדרכו בשבת, ובלבד שלא יספק, ולא ירקד, ולא יטפית, כדרך שעושה בחול.

טז. השוכר את הפועל לשמור לו את הפרה ולשמור לו את התינוק - לא יתן לו שכרו של שבת, לפיכך אין אחריותו עליו בשבת. אם היה שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע - נותן לו שכרו של שבת, לפיכך אחריותו עליו בשבת. לא יאמר לו: 'יתן לי שכרי של שבת', אלא יאמר לו: 'יתן לי שכרי של עשרה ימים'.

יז. לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטיין על פני המים, ולא מספקין, ולא מטפחין, ולא מרקדין ברשות היחיד, ואין צריך לומר ברשות הרבים.

מִסְקַת עֲרוּבֵין פְּרָק ראשון

א. מבוּי שגבוה מעשרים אמה יותר מפתחו של היכל - ימעט, כיצד עושה? מניח קורה משפת עשרים ולמטה. והרחב מעשר אמות מפתחו של היכל - הרי זה צריך למעט, כיצד ממעט? עושה לו פס וממעטו עד עשרים אמה. מבוּי שיש לו צורת הפתח, אף על פי שרחב מעשר אמות - הרי זה אין צריך למעט.

ב. רבי אליעזר אומר: הכשר מבוּי בלחיים. מעשה ברבי אליעזר שהלך אצל רבי יוסי בן פרידה לאובליין, ומצא שיושב במבוּי שאין לו אלא לחי אחד. אמר לו: בני! עשה לחי אחר. אמר לו: וכי לסותמו אני צריך? אמר לו: יסתם, ומה ראיה לשבת בכך?

ג. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוּי שהוא פחות מעשר אמות, שאינו צריך כלום. על מה נחלקו? על רחב מארבע אמות ועשר אמות, שבית שמאי אומרים: לחי וקורה. ובית הלל אומרים: לחי או קורה. קורה היוצאת מכתל זה ואינה נוגעת בכתל זה. וכן שתי קורות, אחת יוצאה מכתל זה ואחת יוצאה מכתל זה, ואינן נוגעות זו בזו, פחות משלושה - אין צריך להביא קורה אחרת, שלשה - צריך להביא קורה אחרת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: פחות מארבעה אין צריך להביא קורה אחרת. ארבעה צריך להביא קורה אחרת. וכן שתי קורות המתאימות, לא בזו כדי לקבל אריח ולא בזו כדי לקבל אריח, אם מקבלות אריח לרחבו טפח - אין צריך להביא קורה אחרת. ואם לאו - צריך להביא קורה אחרת, ואם לאו - צריך להביא קורה אחרת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם מקבלות אריח לארכו שלשה - אין צריך להביא קורה אחרת, ואם לאו - צריך להביא קורה אחרת.

ד. היו שתי קורות קטנות יוצאות מן הכתל, מבודלות זו מזו, ומקבלות אריח לרחבו טפח; רבן שמעון בן גמליאל אומר: יושב לארכו שלשה טפחים.

ה. היה אחת למעלה ואחת למטה; רבי יוסי בן יהודה אומר: רואין את העליונה כאלו היא למטה, ואת התחתונה כאלו היא למעלה, ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה, והתחתונה למטה מעשרה טפחים.

ו. היתה זו יוצאת מכתל זה, וזו יוצאה מכתל זה, או שהיתה יוצאת מכתל זה ואין מגעת בכתל אחר, או שהיתה רחבה מראשה אחר וקצרה מראשה אחר, אם יש שם שלשה טפחים - הרי זה צריך למעט. רבן שמעון בן גמליאל אומר: ארבעה. היתה יוצאה מכתל זה ומגעת בכתל אחר,

אם גבוהה הימנו שלשה טפחים - הרי זה צריך למעט. עשויה מדרון ומקבלת ארית בנוי, אם יושב כדרכו עליה - אין צריך להגביה צד השני, ואם לאו - צריך להגביה צד השני.

ז. העושה לחיים למבוי גבוהים מן הארץ שלשה טפחים או משוכים מן הכתל שלשה טפחים - הרי זה צריך למעט. מבוי המקרה מרוח אחת, והדלה עליו את הגפן, ואת הדלעת, ואת הקסום, מרוח אחרת - אין צריך כלום. עשה לחיים למבוי גבוהין מן הארץ שלשה טפחים, או משוכין מן הכתל שלשה טפחים - הרי זה צריך למעט. אבני בנין היו יוצאות מן הכתל, ובין זו לזו ארבעה טפחים - אין צריך לחי וקורה אותו מקום. אבני גדר היוצאות מן הגדר מבדלות זו מזו פחות משלשה - אין צריך לחי אחר. שלשה - צריך לחי אחר.

ח. כתל שצדו אחד כנוס מחברו, בין שנראה מבחוץ ושנה מבפנים, ובין שנראה מבפנים ושנה מבחוץ - נדון משום לחי. היתה קרן זוית זו יוצאה מכתל זה, וקרן זוית יוצאה מכתל זה - נדונית כלחיים. עשה לחי למבוי - אין לו אלא חצי מבוי.

ט. עושין פסין לבוריות, ארבעה דיומדין נראין כשמונה, היתה שם אבן אחת מרבעת - רואין כאלו שתחלק, ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן - נדון משום דיומד, ואם לאו - אין נדון משום דיומד. רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה אומר: היתה עגלה, רואין אותה, שאם תחלק, ויש בה ששה טפחים מצד זה, וששה טפחים מצד זה, כדיומדין - נדונית כפסין.

י. וכמה יהא ביניהן? כמלא שתי רבקות של שלש שלש בקר. כמה ראשה ורבה של פרה? שתי אמות. עביה של פרה - אמה ושני שלישי אמה, שהן כעשר אמות; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כארבע עשרה אמה. כמה הן מקרבין? כדי ראשה ורבה של פרה, וכמה הן מרחקין? אפלו כור

אפלו כורים - מתר, ובלבד שיובה בפסין. רבי יהודה אומר: בית סאתים - מתר. יותר מבית סאתים - אסור. אמרו לו לרבי יהודה: אי אתה מודה בדיר, וסרה, ומקצה, וחרצר, אפלו בית חמשת כורים ובית עשרה כורים שהוא מתר? אמר להם: זו מחיצה, ואלו פסין. אף זו, רצה לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים - עושה. ואם רצה לרבות - ירבה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בור שהוא בית סאתים על בית סאתים - אינו מתר. ולא אמרו להרחיב, אלא כדי ראשה ורבה של פרה בלבד.

יא. היתה גבוהה משלש רוחותיה ונמוכה מרוח אחת - רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא הנמוך יתר על הגבוהה. היתה נמוכה משלש רוחותיה וגבוהה מרוח אחת - אין צריך לעשות מחיצה, אלא לגבוה בלבד. היה שם אילן או גדר או מחיצת הקנים - נדונית כפסין.

יב. היתה חצר פתוחה לביניהם, שראשה אחד נכנס לבין הפסין, מתוכה לבין הפסין ומבין הפסין לתוכה - מתר לטלטל, אבל שתיים - אסור. כמה דברים אמורים? בזמן שלא ערבו, אבל ערבו - מתר. רבי יהודה בן בבא אומר: אין עושין פסין אלא לבאר הרבים בלבד. רבי עקיבא אומר: לכל עושין פסין חוץ מבור היחיד בלבד.

מסכת ערובין פרק שני

א. שירה שחנתה בבקעה והקיפוה באכפין, בעביטין, בשליפות, ובקנין, ובקולחות, אפלו שלשה חבלים, זה למעלה מזה - מטלטלין בתוכה, ובלבד שלא יהא בין גמל לגמל כמלא גמל, ובין עביט לעביט כמלא עביט, ובין איכוף לאיכוף כמלא איכוף. מקיפין בקנים, ובלבד שלא יהא בין קנה לחברו שלשה טפחים, כדי שיכנס הגדי.

ב. נמצאת אתה אומר, שלש מדות במחצות: כל שהוא פחות משלושה - צריך

ה. רבי אליעזר אומר: הגנה והקרפף שהם שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים, המקפת גדר גבוהה עשרה טפחים, וכן אם היתה ארפה יתר על רחבה פי שנים, אפלו אמה אחת - אין מטלטלין בתוכה בשבת. וכן היה רבי אליעזר אומר: קרפף הסמוך לעיר, ויש בארכו שבעים ושירים - אין מטלטלין בתוכה בשבת. רבי שמעון אומר: אפלו עשר קרפפות זה לפנים מזה, והיתה אחת מהן בית דירה, או שהיתה אחת מהן סמוך לעיר - מטלטלין בכלן.

ו. ברנגין שבשדה בית סאתים - מתר. יתר על בית סאתים - אסור. אבל דיר וסהר או מקצה או חצר, אפלו יתר מבית סאתים - מתר. אפלו בית עשרה כורין - מתר. כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר: כל אור שתשמישו לבית דירה, כגון דיר, וסהר, ומקצה, וחצר, אפלו בית חמשת כורין, אפלו בית עשרה כורין - מתר. וכל בית דירה, שהוא תשמיש לאור, כגון ברנגין שבשדות בית סאתים - מתר. יתר מבית סאתים - אסור.

ז. מערבין במעשר שני בירושלים, ולא בגבולין, הנודר מן הכפר - מערבין לו בה. אימתי? בזמן שאמר: 'שבועה שלא אטעמנה'; ואם הקדישה - הרי זה אסור, שאין מערבין בהקדש.

ח. אמר רבי מאיר: לא נמנעו בני ישראל מלשלח עירוביהן ביד בניהם וביד בנותיהם הקטנים - כדי לחנכן במצות. אמר לו רבי יהודה: משם ראיה? באומר לחברו: 'קבל הימנו', נתנו לקוף והולינו, לפיל והולינו - אין זה ערוב. ואם אמר לאחר לקבל הימנו - הרי זה ערוב.

ט. נתנו על גפי קורה ברשות הרבים שהיא גבוהה עשרה טפחים - ערובו ערוב. רבי יהודה אומר: אם היה רחבו ארבעה - ערובו ערוב. ואם לאו - אין ערובו ערוב. נתנו באילן, למעלה מעשרה טפחים - אין

שלא יהא בין זה לזה שלשה, כדי שלא יזדקר הגדי בבת ראש. כל שהוא שלשה, ומשלשה ועד ארבעה - צריך שלא יהא בין זה לזה כמלאו, כדי שלא יהא פרוץ כעומד. ואם היה הפרוץ מרבה על העומד - אף כנגד העומד אסור. כל שהוא ארבעה, ומארבעה עד עשר אמות - צריך שלא יהא בין זה לזה כמלאו, שהיה פרוץ כעומד. ואם היה פרוץ כעומד, כנגד העומד - מתר. כנגד הפרוץ - אסור. ואם היה העומד מרבה על הפרוץ, כנגד הפרוץ - מתר. נפרצה ביותר מעשר - אסור. היה שם קנים דוקרנים ועשה להם פאה למעלה, אפלו ביותר מעשר - מתר.

ג. שירה ששרתה בתל גבוה עשרה טפחים, ובנקע עמק עשרה טפחים, ובגנה מקפת גדר גבוהה עשרה טפחים - מטלטלין בתוכה, ובלבד שימלאו את כלה, ולא שירו בה בית סאתים פנוי. אם אין בכלה בית סאתים - מטלטלין בתוכה, אף על פי שלא ימלאו את כלה. היתה גבוהה משלש רוחותיה, ונמוכה מרוח אחת - רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמוך יותר על הגבוה. היתה נמוכה משלש רוחותיה, וגבוהה מרוח אחת - אין צריך לעשות מחיצה אלא לגבוה בלבד.

ד. אחד שירה ואחד יחיד לחבלים, ומה בין יחיד לשירה? יחיד - נותנים לו בית סאתים. שנים - נותנים להם בית סאתים. שלשה - נעשו שירה; דברי רבי יהודה בן רבי יוסי. וחכמים אומרים: אחד יחיד ואחד שירה - נותנין להם כל צרכן, ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי. אחד שירה ואחד מחנה, מה בין מחנה לשירה? אלא אהלים שבשירה - חייבין בערוב. שבמחנה - פטורין מן הערוב. ושאין להם אהלים הרי הן כשרויין בחצר. מחנה היוצא למלחמת הרשות - מתרין בגזל עצים יבשין. רבי יהודה בן תימא אומר: אף חונין בכל מקום, ובמקום שנהרגו - שם נקברין.

ערובו ערוב. למטה מעשרה טפחים - ערובו ערוב, ואסור לטלו. בתוך שלשה - מתר לטלו. נתנו בכלפלה ותלאה באילן, למעלה מעשרה טפחים - אין ערובו ערוב. למטה מעשרה טפחים - ערובו ערוב, ואסור לטלו; דברי רבי. וחכמים אומרים: כל שאסור לטלו - אין ערובו ערוב, אַחַד הָעָרוֹב וְאַחַד כָּל הַפְּלִים.

י. שרשי אילן שגבוהין מן הארץ שלשה טפחים, או שיש חלל תחתיהן שלשה טפחים, אף על פי שצדו אחד שנה לארץ - הרי זה ישב עליהן. ולא יסמך עליהן, לפי שאין עולין באילן, ואין נתלין באילן, ואין נשענים באילן. ולא יעלה באילן מבעוד יום כדי שתחשף, וישוב שם כל אותו היום. אחד אילן ואחד כל בהמה. אבל בור, שיח, ומערה, וגדר - מטפס ועולה מטפס ויורד, ואפלו הן מאה אמה.

יא. נתנו במגדל ונעל בפניו ואבד המפתח - הרי זה ערוב. במה דברים אמורים? ביום-טוב, אבל בשבת - אין ערובו ערוב. נמצא המפתח, בין בעיר בין בשדה - אין ערובו ערוב. רבי אליעזר אומר: אם בעיר אבד - ערובו ערוב. אם בשדה אבד - אין ערובו ערוב. מודין חכמים לרבי אליעזר בכני חצר ובני מרפסת, שגבו את עירוביהן ונתנוהו בבית, אף על פי שידוע שאין המפתח במקומו - ערובו ערוב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֲבִטּוּלְמוֹס הַעֵיד עַל סֶפֶק עָרוֹב שְׁכָשֵׁר. אִיזְהוּ סֶפֶק עָרוֹב שֶׁהוּא כְּשֵׁר? עָרֵב בְּתֵרוּמָה, סֶפֶק מִבְּעוֹד יוֹם נְטִמַּאת סֶפֶק מִשְׁחַשְׁכָּה נְטִמַּאת, עָרֵב בְּפִרוֹת, סֶפֶק מִבְּעוֹד יוֹם נִתְקַנּוּ סֶפֶק מִשְׁחַשְׁכָּה נִתְקַנּוּ - עָרוֹב עָרוֹב. אֲבָל עָרֵב בְּתֵרוּמָה, סֶפֶק שְׁהוּרָה סֶפֶק טְמֵאָה, וְכֵן בְּפִרוֹת, סֶפֶק נִתְקַנּוּ סֶפֶק לֹא נִתְקַנּוּ - אֵין עָרוֹב עָרוֹב.

מִסְכַּת עָרוֹבִין פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. רבי יהודה אומר: אין אדם מתנה על שני דברים כאחד. אלא אם בא חכם למזרח - ערובו למזרח. ואם בא חכם

למערב - ערובו למערב. אבל בא לכאן ולכאן, לא בא לכאן ולכאן - הריני כבני עירי. רבי יהודה אומר: אם היה אחד מהן רבו - ילך אצל רבו. שניהם רבותיו - ילך אצל הרגיל אצלו. אם היה רגיל אצל שניהם - ילך לאיזה מהן שירצה.

ב. מתנה אדם על ערובו, ואומר: 'ערובי לשבת זו ולא לשבת אחרת' - 'לשבת אחרת ולא לשבת זו' - 'ערובי לשבתות ולא לימים טובים' - 'לימים טובים ולא לשבתות' - 'לשבת ולא ליום הכפורים' - 'ליום הכפורים ולא לשבת'.

ג. האומר לחברו: 'ערב לי בתמרים, וערב לו בגרוגרות. בגרוגרות' וערב לו בתמרים. 'במגדל' וערב לו בשוכך. 'בשוכך' וערב לו במגדל. 'בבית' וערב לו בעליה. 'בעליה' וערב לו בבית - אין ערובו ערוב. אבל אמר לו סתם: 'ערב לי' וערב לו, בין בתמרים, בין בגרוגרות, בין במגדל, בין בשוכך, בין בבית, בין בעליה - ערובו ערוב.

ד. ערבו זה לצפון וזה לדרום - זה מהלך לצפון בערובו של זה בדרום, ובדרום בערובו של זה בצפון. אם מצעו את התחום - אל יזוז ממקומו. ערב לצפון וחזר וערב לדרום - בטל האחרון את הראשון. טעה וערב לשתי רוחות, כמדמה הוא שמערבין לשתי רוחות, או שאמר לעבדיו: 'צאו וערבו לי', אחד ערב עליו לצפון ואחד ערב עליו לדרום - מהלך בצפון בערובו לדרום, ומהלך לדרום בערובו לצפון. ואם מצעו עליו את התחום - לא יזוז ממקומו.

ה. נכרים שצרו על עירות ישראל - אין יוצאין עליהן בכלי זינם, ואין מחללין עליהן את השבת. במה דברים אמורים? כשבאו על עסקי מומן, אבל אם באו על עסקי נפשות - יוצאין עליהם בכלי זינם ומחללין עליהן את השבת. ובעיר הסמוכה לספר, אפלו לא באו על עסקי נפשות, אלא

אמות ואמה כְּדִי לטול חֶפְצֵי מַתַּחַת מַרְגְּלוֹתַי, וּמִנִּיחַ יָדַי תַּחַת מַרְאֲשׁוֹתַי - זָכָה לוֹ מְקוֹמוֹ לְכָל רוּחַ, מַרְבַּעוֹת לֹא עֲגֻלוֹת. רַבִּי חֲנִינְא בֶן אֲנְטִיגֵנוֹס אוֹמֵר: עֲגֻלוֹת וְלֹא מַרְבַּעוֹת.

יא. הַשׁוֹבֵת בְּתֵל גְּבוּהָ עֲשֶׂרָה טַפְחִים, וּבִנְקַע עֶמֶק עֲשֶׂרָה טַפְחִים, וּבִגְנָה מְקַפֵּת גֶּדֶר גְּבוּהָ עֲשֶׂרָה טַפְחִים - מְהַלֵּךְ אֶת כְּלָהּ וְחוֹצֶהָ לֵה אֶלְפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. הַשׁוֹבֵת בְּעִיר, אֶפְלוֹ גְדוּלָּה פְּאַנְטוּכִיָּא - מְהַלֵּךְ אֶת כְּלָהּ וְחוֹצֶהָ לֵה אֶלְפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. עַל גְּבֵה - אֵינִן לוֹ אֵלָא אַרְבַּע אֲמוֹת בַּלְבָּד.

יב. הַנּוֹתֵן אֶת עַרְוֹבוֹ בְּתוֹךְ עַבְדוּרָה שֶׁל עִיר - לֹא עֹשֶׂה וְלֹא כְלוֹם. נִתְּנָה חוּץ לְעַבְדוּרָה שֶׁל עִיר, אֶפְלוֹ אִמָּה אַחַת - מִשְׁתַּכֵּר אוֹתָהּ אִמָּה וּמִפְסִיד אֶת כָּל הָעִיר, מִפְּנֵי שְׂמֵדַת הָעִיר עוֹלָה כְּלָהּ לְמֵדַת הַתַּחֲנוּם. הָאוֹמֵר: 'שְׁבִיתִתִּי עַל גְּבֵי אֵילָן', 'עַל גְּבֵי הַגֶּגֶה' - לֹא יוֹתֵר מִבֵּית סְאִתִּים. פְּחוֹת מֵעֲשֶׂרָה טַפְחִים - לֹא יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אֲמוֹת. וּבִנְקַע עֶמֶק מֵעֲשֶׂרָה - וְלֹא יוֹתֵר מִבֵּית סְאִתִּים. פְּחוֹת מֵעֲשֶׂרָה טַפְחִים - לֹא יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אֲמוֹת. וּבִגְנָה, מְקַפֵּת גֶּדֶר גְּבוּהָ עֲשֶׂרָה טַפְחִים - וְלֹא יוֹתֵר מִבֵּית סְאִתִּים. פְּחוֹת מֵעֲשֶׂרָה טַפְחִים - וְלֹא יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אֲמוֹת. וּמוֹדֵד עַד שְׂמַגִּיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם. בְּאֵ לְאוֹתוֹ מְקוֹם - מְהַלֵּךְ אֶת כְּלָהּ, וְחוֹצֶהָ לֵה אֶלְפִים אִמָּה. אֵימְתִי? בְּזִמְנָה שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ אֶלְפִים אִמָּה שְׁלוֹ. לֹא הָיָה בְּתוֹךְ אֶלְפִים אִמָּה שְׁלו - אֵינִן לוֹ אֵלָא אַרְבַּע אֲמוֹת בַּלְבָּד.

יג. הָאוֹמֵר: 'שְׁבִיתִתִּי בְּצַד אֵילָן, בְּצַד חֲרוּב, בְּצַד גֶּגֶה' - לֹא אָמַר כְּלוֹם, עַד שִׁקְנָה לְצַפְנוֹ אוֹ לְדְרוֹמוֹ אַרְבַּע אֲמוֹת. נֶעְקַר הָאֵילָן, אוֹ נֶעְקַר הַחֲרוּב, אוֹ נֶעְקַר הַגֶּגֶה, אִם מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ - הָרִי זֶה מִתֵּר. וְאִם לֹא - הָרִי זֶה אֲסוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם הָיוּ שְׁנַיִם, אֶחָד מִכִּיר וְאֶחָד שְׂאִינוֹ מִכִּיר, שְׂאִינוֹ מִכִּיר - מוֹסֵר שְׁבִיתָתוֹ לְמִכִּיר. זֶה שְׂמִכִּיר - אוֹמֵר: 'תְּהֵא שְׁבִיתָתֵנּוּ בְּמְקוֹם פְּלוֹנִי'.

עַל עַסְקֵי תְבִין וְקֵשׁ - יוֹצֵאִין עֲלֵיהֶן בְּכָלִי זִינָם וּמַחְלִילִין עֲלֵיהֶן אֶת הַשֶּׁבֶת. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְנִיחִין כְּלֵי זִינָם בְּבֵית הַסְּמוּךְ לַחוּמָה. פַּעַם אַחַת, הִכִּירוּ בָהֶם אוֹיְבִים וְרָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם וּנְכַנְסוּ לטול כְּלֵי זִינָם, וּנְכַנְסוּ אוֹיְבִים אַחֲרֵיהֶם, וְדַחְקוּ זֶה אֶת זֶה, וְהָרְגוּ זֶה אֶת זֶה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָרְגוּ אוֹיְבִים. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִתְקִינוּ - שִׁיְהוּ חוֹזְרִין לְמְקוֹמָם בְּכָלִי זִינָם.

ו. מַחְנֶה הַיּוֹצֵאִים לְמַלְחַמַת הָרְשׁוֹת - אֵינִן צָרִין עַל עִירוֹת שֶׁל נְכָרִים פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה יָמִים קָדָם לְשֶׁבֶת. וְאִם הִתְחִילוּ - אֵינִן מִפְּסִיקִין וְאֶפְלוֹ בְּשֶׁבֶת. וְכֵן הָיָה שְׂמֵאֵי הַזֶּקֶן דּוֹרֵשׁ (דְּבָרִים כ, ט): "עַד רְדַתָּה" - וְאֶפְלוֹ בְּשֶׁבֶת.

ז. עִיר שֶׁהִקִּיפוּהָ נְכָרִים אוֹ נֶהָר, וְכֵן סְפִינָה הַמְּטַרֶפֶת בַּיָּם, וְכֵן יַחִיד שֶׁהָיָה נֶרְדָּף מִפְּנֵי הַנְּכָרִים, וּמִפְּנֵי הַלְּסֻטִים, וּמִפְּנֵי רוּחַ רָעָה - הָרִי אֵלּוֹ מַחְלִילִין אֶת הַשֶּׁבֶת, וּמְצִילִין אֶת עַצְמָן.

ח. הַרוּעִים, וְהַקְּצִינִין, וְהַבוּרְגָנִין, וְשׁוֹמְרֵי פְרוֹת, בְּזִמְנָה שֶׁדָּרְכָן לְלוֹן בְּעִיר, אֵף עַל פִּי שֶׁחָשְׁכוּ חוּץ לַתַּחֲנוּם - הָרִי אֵלּוֹ כְּאֲנָשֵׁי הָעִיר, וַיֵּשׁ לָהֶם אֶלְפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. וּבְזִמְנָה שֶׁדָּרְכָן לְלוֹן בְּשָׂדֶה - אֵינִן לָהֶם אֵלָא אֶלְפִים אִמָּה בַּלְבָּד.

ט. מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁנֵי בְּתִים, וּבִינֵיהֶם שְׁנֵי תַחֲנוּמֵי שֶׁבֶת, כִּיּוֹן שֶׁהַחֲזִיק בְּדֶרֶךְ - קָנָה עָרוּב; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. יֵתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן רַבִּי יְהוּדָה: אֶפְלוֹ מִצְּאוֹ חֲבָרוֹ בְּדֶרֶךְ, וְאָמַר: 'לֵינִי כִפָּה, עַת חֲמָה, עַת צִנָּה הוּא', לְמַחֵר מִשְׁפָּסִים וְהוֹלֵךְ. הַחֲזִירוֹ מִן הָעִיר - הָרִי הוּא כְּאֲנָשֵׁי הָעִיר.

י. רְשׁוֹת שֶׁבֶת כֶּף הוּא: עוֹמֵד אָדָם בְּמְקוֹמוֹ וְאוֹמֵר: 'שְׁבִיתִתִּי בְּמְקוֹמִי', שְׂנֵאֲמַר (שְׁמוֹת טו): "שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתּוֹ"; כִּמָּה תַּחְתּוֹ? מְלֵא קוֹמָתוֹ וּפְשׁוּט יָדָיו, גּוֹפּוֹ שְׁתֵּי אֲמוֹת, וְאִמָּה כְּדִי לְפָשֵׁט יָדָיו וְרַגְלָיו; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: גּוֹפּוֹ שְׁלוֹשׁ

יד. האומר: 'שביתתי במקום פלוני, בשדה פלוני, במקום שאזכה בו משתחשף' - לא אמר כלום; שאין מערבין משתחשף, זו היא שאמרו: העני מערב ברגליו. אחד עני ואחד עשיר מערבין בפת, ובלבד שלא יצא חוץ לתחום, ויאמר: 'שביתתי במקום פלוני', שלא אמרו 'מערבין ברגל' אלא למי שבא בדרך וחשכה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אחד עני ואחד עשיר מערבין ברגל, לא יצא עשיר חוץ לתחום ויאמר: 'שביתתי במקומי'; וזה הוא עקרו של ערוב.

טו. והתירו חכמים לבעל הבית לשלח את ערובו ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו - בשביל להקל עליו. אמר רבי יהודה: מעשה באנשי בית ממלי ובאנשי בית גוריון בארומא, שהיו מחלקין גרוגרות וצמוקין לעניים בשני בצרת, ובאין עניי כפר שיחין וכפר חנניא ומחשיכין על התחום, ולמחר משכימין ובאין.

<p>2 Feb</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ד 4</p>	<p>בבלי: סנהדרין מד ירושלמי: מגילה טז תוספתא: שבת טו ב"ר: שופטים ז-ח רמב"ם: שאר אבות הטומאה ג</p>	<p>נץ החמה..... 7:05 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:37 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:28</p>	<p>עלות השחר..... 5:52 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:01 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:04 שקיעה..... 5:15</p>
<p>3 Feb</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ה 5</p>	<p>בבלי: סנהדרין מח ירושלמי: מגילה יז תוספתא: שבת טז ב"ר: שופטים ט-כ רמב"ם: שאר אבות הטומאה ד</p>	<p>נץ החמה..... 7:04 סו"ז קר"ש - גר"ש... 9:36 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:29</p>	<p>עלות השחר..... 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:00 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:03 שקיעה..... 5:16</p>
<p>4 Feb</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ו 6</p>	<p>בבלי: סנהדרין מט ירושלמי: מגילה יח תוספתא: שבת יז ב"ר: שופטים טו-כ רמב"ם: שאר אבות הטומאה ה</p>	<p>נץ החמה..... 7:03 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:36 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:30</p>	<p>עלות השחר..... 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:00 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:03 שקיעה..... 5:17</p>
<p>5 Feb</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ז 7</p>	<p>בבלי: סנהדרין נ ירושלמי: מגילה יט תוספתא: שבת יח ב"ר: שמואל א ב-ג רמב"ם: שאר אבות הטומאה ו</p>	<p>נץ החמה..... 7:02 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:35 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:32</p>	<p>עלות השחר..... 5:49 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:59 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:03 שקיעה..... 5:18</p>
<p>6 Feb</p>	<p>המישי Thursday</p>	<p>ח 8</p>	<p>בבלי: סנהדרין נא ירושלמי: מגילה כ תוספתא: ערובין א ב"ר: שמואל א ד-ה רמב"ם: שאר אבות הטומאה ז</p>	<p>נץ החמה..... 7:01 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:35 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:33</p>	<p>עלות השחר..... 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:59 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:02 שקיעה..... 5:20</p>
<p>7 Feb</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ט 9</p>	<p>בבלי: סנהדרין נב ירושלמי: מגילה כא תוספתא: ערובין ב ב"ר: שמואל א ו-ז רמב"ם: שאר אבות הטומאה ח</p>	<p>נץ החמה..... 7:00 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:34 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:34</p>	<p>עלות השחר..... 5:47 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:58 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:02 שקיעה..... 5:21</p>
<p>Candle Lighting 5:03 הדלקת הנרות </p>	<p>הפטרה: ודבורה אשה שב"ק Shabbos</p>	<p>י 10</p>	<p>בבלי: סנהדרין נג ירושלמי: מגילה כב תוספתא: ערובין ג ב"ר: שמואל א ח-ט רמב"ם: שאר אבות הטומאה ט</p>	<p>Shabbos Shirah נץ החמה..... 6:58 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:34 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:35</p>	<p>בשלח, שירה עלות השחר..... 5:45 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:58 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:02 שקיעה..... 5:22</p>

ויען מענטשן געבן צדקה, ווערן די פירות געבענטשט, און עס איז דא שלום
אויף דער וועלט. (ספר המדות אות צדקה סימן ל"ג)